

**UCHWAŁA NR XXXVIII/268/17
RADY MIEJSKIEJ W SKWIERZYNIE**

z dnia 25 maja 2017 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia dokumentu „Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXXI/218/16 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 -2023” zmienia się załącznik „Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023”, który otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Skwierzyny.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Skwierzynie

Zofia Zawłocka

Załącznik

do uchwały nr *XXXVIII/268/17*

Rady Miejskiej Skwierzynie

z dnia *25 maja 2017 r.*

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	3
1. Wprowadzenie i metodologia.....	4
3. Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	12
3.1. Dokumenty krajowe	12
3.2. Dokumenty regionalne	16
3.3. Dokumenty lokalne.....	18
4. Uproszczona diagnoza gminy z wnioskami.....	22
4.1. Lokalizacja.....	22
4.2. Demografia	24
4.4. Pomoc społeczna	25
4.4. Bezrobocie	27
4.5. Zasoby mieszkaniowe	27
4.5. Edukacja.....	28
4.6. Gospodarka.....	30
4.7. Przyroda i środowisko naturalne	32
4.8. Zabytki i dziedzictwo narodowe	35
4.9. Turystyka	39
4.10. Analiza SWOT.....	41
5. Obszar zdegradowany gminy.....	44
6. Obszar rewitalizacji gminy	59
7. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	64
8. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	74
9. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	76
10. Lista planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	78
11. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Programem rewitalizacji	136
12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	143
13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	155
14. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	158
15. System monitoringu i ocen skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR	169
16. Analiza oddziaływania na środowisko	171

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Załącznik nr 1 - Badanie postępów wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 -2023 (ankieta)	172
Załącznik nr 2. Wzór raportu z monitoringu i ewaluacji wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023	176
Załącznik nr 3. Wzór Formularza oceny wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023	180
SPIS MAP	185
SPIS FOTOGRAFII	185
SPIS SCHEMATÓW	185
SPIS TABEL	185
SPIS WYKRESÓW	187

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

WYKAZ SKRÓTÓW

PR – Program Rewitalizacji

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

FS – Fundusz Spójności

LSR – Lokalna Strategia Rozwoju

KSRR - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

SRPS - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

SRG – Strategia Rozwoju Gminy

KR – Komitet Rewitalizacji

1. WPROWADZENIE I METODOLOGIA

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 - 2023 był opracowywany zgodnie z zasadami ogólnokrajowymi znajdującymi się w „**Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020**” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku. Każdy PR opracowany na podstawie w/w wytycznych powinien zawierać:

- opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb

rewitalizacyjnych;

- zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł;
- mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Wytyczne ministerialne definiują **rewitalizację** jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Stan kryzysowy jest spowodowany koncentracją **negatywnych zjawisk społecznych** takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

Schemat 1. Klasyfikacja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej

a) gospodarczej w zakresie:

- niskiego stopnia przedsiębiorczości,
- słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

b) środowiskowej w zakresie:

- przekroczenia standardów jakości środowiska,
- obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska.

c) przestrzenno - funkcjonalnej w zakresie:

- niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną,
- braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości,
- niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej.

d) technicznej w zakresie:

- degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
- braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Teren, na którym zdiagnozowano stan kryzysowy to **obszar zdegradowany**. Może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z nich. W przypadku gminy

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Skwierzyna delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową poszczególnych sołectw oraz miasta Skwierzyna.

Następnym etapem tworzenia RP jest wyznaczenie **obszaru rewitalizacji**. Jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Obszar rewitalizacji również może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez **interesariuszy** (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- a. uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- b. pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- c. ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- d. właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- e. zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- f. koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- g. realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz EFMiR zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Właściwie wykonany **program rewitalizacji**, czyli wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, musi charakteryzować się następującymi cechami:

Schemat 2. Cechy programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

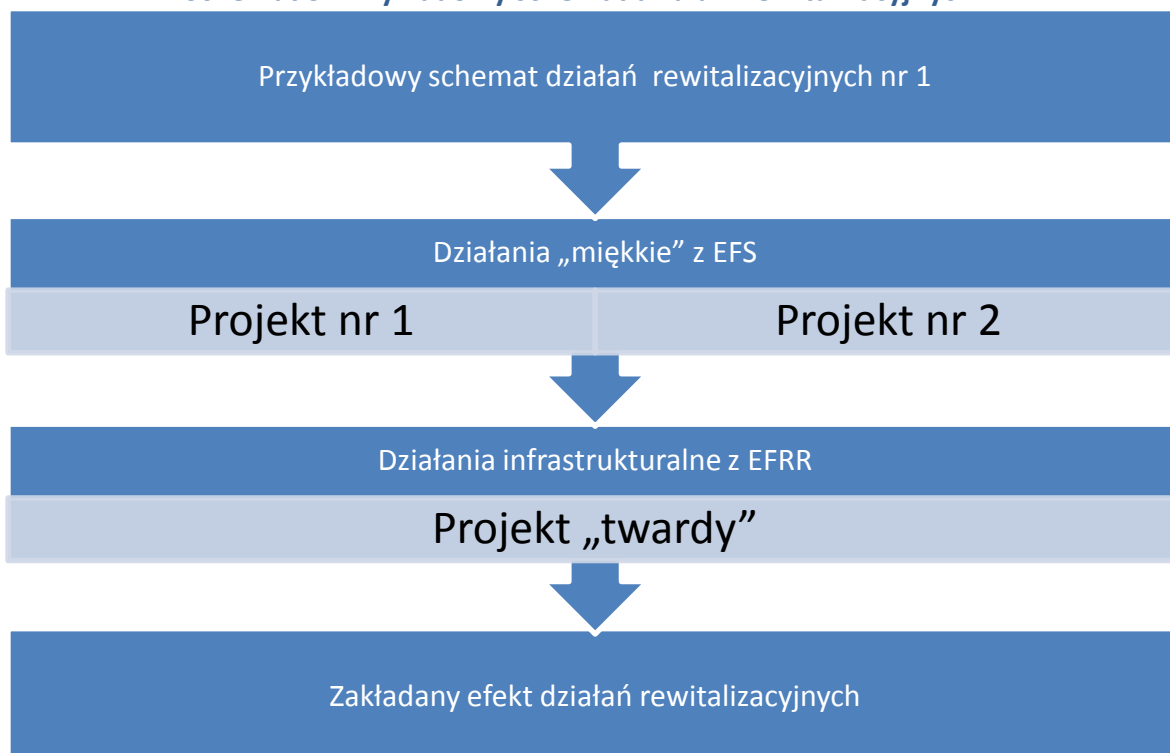
1. Kompleksowość programu rewitalizacji polega na:
  - a) ujęciu działań rewitalizacyjnych w sposób kompleksowy, w których uwzględnione będą projekty współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty powinny być powiązane oraz wspólnie oddziaływać na zdiagnozowaną sytuację kryzysową. W ramach PR dla Gminy Skwierzyna zaplanowano przedsięwzięcia społeczne („miękkie”) w tym dofinansowane z EFS w okresie programowania UE 2014-2020 oraz uzupełniające je zadania inwestycyjne („twarde”).

Schemat 3. Przykładowy schemat działań rewitalizacyjnych nr 1

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Schemat 4. Przykładowy schemat działań rewitalizacyjnych nr 2

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”.

2. Koncentracja programu rewitalizacji polega na skupieniu działań w ramach programu rewitalizacji na terenach obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją zdiagnozowanych problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Możliwa jest również realizacja projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji.
3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych jest szczególnie ważna i obejmuje kilka różnych wymiarów. Jej spełnienie jest wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych. Wyróżniamy zgodnie z wytycznymi następujące komplementarności: przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną, międzyokresową oraz źródeł finansowania.
  - a) komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji,

- b) komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).
- c) komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.
- d) komplementarność międzyokresowa - w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie ma zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013). Z tego względu możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.
- e) komplementarność źródeł finansowania oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji powinny być realizowane przy pomocy wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania,

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja:

- a) program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy tj. społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi;
- b) jest to ważny fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie);

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

- c) partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023 został opracowany zgodnie z powyższą metodologią ze szczególnym uwzględnieniem zachowania zasad koncentracji, kompleksowości, komplementarności oraz dojrzałych form partycypacji społecznej. Jest to gwarantem, że PR odpowiada na problemy oraz potrzeby zdiagnozowane na obszarze zdegradowanym, a przede wszystkim obszarze rewitalizacji, który będzie bezpośrednim miejscem działań rewitalizacyjnych.

3. OPIS POWIĄZAŃ PR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Główną ideą tworzenia i realizacji programów rewitalizacji dla gmin jest poprawa sytuacji mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ciężar odpowiedzialności za dobro i stan życia mieszkańców gminy spada na władze samorządowe. To one poprzez tworzenie analiz wyznaczają wizję gminy oraz stawiają przed sobą zadania pomagające w jej realizacji.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023 jest komplementarny z wieloma dokumentami strategicznymi zarówno na szczeblu krajowym jak i regionalnym oraz lokalnym, które zostały wymienione poniżej. Misja oraz wizja PR wpisuje się w wymienione przy każdym z programów cele i założenia.

3.1. DOKUMENTY KRAJOWE

Tabela 1. Zgodność z dokumentami na szczeblu krajowym

Dokument strategiczny	Zgodność z założeniami dokumentu
Umowa Partnerstwa	Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym kierunki interwencji w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych w Polsce – Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Dokument ten określa kierunki oraz cele, jakimi powinny się kierować jednostki samorządu terytorialnego kształtując swoją politykę rozwoju. Dokument strategiczny jakim jest Program Rewitalizacji jest spójny z następującymi celami Umowy Partnerstwa: Cel Tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników. Cel Tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Cel tematyczny 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest istotnym elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. Misja PR jest spójna z następującymi obszarami interwencji, celami oraz priorytetami rozwojowymi Strategii Rozwoju Kraju 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> II. 4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej II. 4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego <ul style="list-style-type: none"> b) Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna. <p>Cel III.1. Integracja społeczna.</p> <ul style="list-style-type: none"> III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich. Wspieranie rozwoju ośrodków o znaczeniu lokalnym w zakresie działań rewitalizacyjnych, rozbudowy infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, a także poprawy usług użyteczności publicznej i innych funkcji niezbędnych dla inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym. III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022	<p>Narodowy Plan Rewitalizacji stanowi szeroko rozumianą wykładnię dla prowadzenia procesów rewitalizacyjnych jako działań kompleksowych i zintegrowanych. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce.</p> <p>Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem</p>

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>Cel 9.1 - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.</p> <p>Cel 9.2 - Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności obszarów miejskich i wiejskich</p> <p>Cel 9.8 - Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie jest dokumentem strategicznym określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, skierowane do obszarów wiejskich i miejskich. Ponadto definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu. RP jest zgodny z następującymi celami szczegółowymi KSRR:</p> <p>Cel 2 – Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.</p> <p>2.2 – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.</p> <p>2.3 – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze</p>
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Jest to jeden z najważniejszych krajowych dokumentów strategicznych dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Założenia PR są zgodne z jego celem II, który brzmi: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.</p> <p>W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>wyraźnie wskazuje się, że przygotowanie lokalnych programów rewitalizacyjnych będzie warunkiem niezbędnym do prowadzenia działań inwestycyjnych przewidzianych w regionalnych strategiach rozwoju, a kompleksowe lokalne programy rewitalizacji powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres, oprócz stanu infrastruktury, powinien obejmować ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji, a także promowanie zrównoważonego rozwoju.</p>
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRLK)	<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego została przyjęta przez Radę Ministrów na mocy Uchwały nr 104 z dnia 18 czerwca 2013 roku. Dokument ten stanowi odpowiedź na konieczność podniesienia jakości życia w Polsce w perspektywie do roku 2020. Stanowi jednocześnie punkt wyjścia do rozbudowy i podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w Polsce przez zastosowanie właściwych narzędzi. Dokument ten określa również główne cele, z którymi zgodność wykazuje Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna.</p> <p>Cel Szczegółowy 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cel szczegółowy 5. Podniesienie kompetencji oraz kwalifikacji obywateli</p>

Źródło: Opracowanie własne

3.2. DOKUMENTY REGIONALNE

Tabela 2. Zgodność z dokumentami na szczeblu regionalnym

Dokument strategiczny	Zgodność z założeniami dokumentu
Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020	<p>Strategia rozwoju województwa jest niezbędnym narzędziem samorządowym dającym wsparcie decyzyjne, hierarchizację wagi projektów i miernikiem stopnia osiągnięcia założonych celów. PR wpisuje się w cel główny strategii tj. Wykorzystanie potencjałów województwa lubuskiego do wzrostu jakości życia, dynamizowania konkurencyjnej gospodarki, zwiększenia spójności regionu oraz efektywnego zarządzania jego rozwojem oraz w cele strategiczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna; Cele operacyjne: Cel 1.5 Rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich; Cel 1.6 Udoskonalenie oraz rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska; Cel 1.7 Rozwój potencjału turystycznego województwa; 2. Społeczna i terytorialna spójność regionu. Cele operacyjne: Cel 3.1 Wzrost dostępności i atrakcyjności kształcenia w placówkach edukacyjnych; Cel 3.3 Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej; Cel 3.4 Promocja włączenia zawodowego i społecznego. <p>Kierunki interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rewitalizacja miast szczególnie poprzez zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni (w tym powojсковych i przemysłowych) oraz obszarów śródmiejskich; - Wsparcie procesów integracji przestrzeni miejskiej, poprzez: rozwój infrastruktury technicznej miast i racjonalną gospodarkę przestrzenną.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014 -	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 jest ważnym elementem polityki regionalnej, uwzględniającym zapisy dokumentów krajowych oraz zasady europejskiej polityki regionalnej, mające wpływ na politykę

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2020	społeczną województwa lubuskiego. PR wpisuje się w następujące cele strategii: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży; 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem; 3. Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego.
Program Rozwoju Lubuskiej Turystyki do 2020 roku.	W Programie zaplanowano działania, które wpłyną na rozwój turystyki w regionie. Cel ten ma zostać zrealizowany pośrednio poprzez: stworzenie warunków do czerpania korzyści ekonomiczno-społecznych z turystyki; przyczynienie się do inspiracji i aktywizacji podmiotów publicznych i prywatnych do współtworzenia gospodarki turystycznej w regionie; wpływanie na rozwój społeczno-gospodarczy; wyznaczenie kierunków działań, które przyczynią się do poprawy warunków i jakości życia. Zadania w PR będą miały wpływ na realizację następujących celów tego dokumentu strategicznego: Cel Operacyjny I - Stworzenie konkurencyjnego wizerunku turystycznego regionu; Cel Operacyjny II - Stworzenie kompleksowego systemu informacji i promocji turystycznej oraz oznakowania turystycznego w regionie; Cel Operacyjny IV – Rozwój infrastruktury turystycznej; Cel Operacyjny VII –Rozwój rekreacji ruchowej i zdrowotnej.
Regionalny Program Operacyjny - Lubuskie 2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 zatwierdzony przez Komisję Europejską 20 stycznia 2015r., został przygotowany w oparciu o regulacje zawarte w tzw. „pakiecie legislacyjnym” dla Polityki Spójności na lata 2014-2020. PR jest spójny z następującymi osiami priorytetowymi oraz założonymi dla nich celami szczegółowymi: Oś priorytetowa 3: Gospodarka niskoemisyjna Cele szczegółowe: Zwiększony udział produkcji energii z OZE na terenie województwa lubuskiego; Zwiększona efektywność energetyczna budynków w sektorze

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>publicznym i Mieszkaniowym;</p> <p>Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń z sektora transportu oraz ograniczenie odpływu pasażerów komunikacji publicznej.</p> <p>Oś Priorytetowa 4. Środowisko i kultura</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <p>Zwiększona liczba mieszkańców regionu korzystających z dóbr dziedzictwa kulturowego województwa lubuskiego.</p> <p>Oś Priorytetowa 7. Równowaga społeczna</p> <p>Cel główny: Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego i niwelowanie dysproporcji społecznych.</p> <p>Oś Priorytetowa 9. Infrastruktura społeczna</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <p>Zmniejszenie zagrożenia ubóstwem na obszarach marginalizowanych.</p>
<p>Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2019 roku</p>	<p>W dokumencie określono cele długoterminowe do roku 2019 i krótkoterminowe na lata 2012-2015 dla każdego z wyznaczonych priorytetów środowiskowych przy uwzględnieniu analiz stanu środowiska, głównych problemów środowiskowych, obowiązujących przepisów prawa polskiego i wspólnotowego oraz programów i strategii rządowych (wojewódzkich). PR dla Gminy Skwierzyna wpisuje się w Cel długoterminowy do roku 2019 tj. Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza, którego założenia zakładają obniżenie stężeń zanieczyszczeń w powietrzu do wartości dopuszczalnych.</p>

Źródło: Opracowanie własne

3.3. DOKUMENTY LOKALNE

Tabela 3. Zgodność z dokumentami na szczeblu lokalnym

Dokument strategiczny	Zgodność z założeniami dokumentu
<p>Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność STOWARZYSZENIA LGD BRAMA LUBUSKA na lata</p>	<p>Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność STOWARZYSZENIA LGD BRAMA LUBUSKA na lata 2014-2020”, zakłada na całym obszarze LGD BL realizację operacji jedynie w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju</p>

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2014-2020	<p>Obszarów Wiejskich (EFRROW). PR jest spójny z następującymi celami ogólnymi oraz uzupełniającymi je celami szczegółowymi wyznaczonymi w LSR:</p> <p>Cel ogólny: Obszar STOWARZYSZENIA LGD BRAMA LUBUSKA przyjaznym do życia;</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>1.2.Mieszkańcy mający łatwy dostęp do sportu i rekreacji;</p> <p>1.3.Silna tożsamość lokalna mieszkańców</p> <p>Cel ogólny: Rozwinięta przedsiębiorczość na obszarze STOWARZYSZENIA LGD BRAMA LUBUSKA;</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>2.1.Mieszkańcy i ogół ludności kupujący lokalne surowce i produkty</p> <p>Cel ogólny: Turystyka źródłem dochodu dla mieszkańców obszaru STOWARZYSZENIA LGD BRAMA LUBUSKA</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>3.1.Turyści zainteresowani usługami turystycznymi;</p> <p>3.2.Turyści zainteresowani atrakcjami turystycznymi.</p>
Lokalna Strategia Rozwoju RLGD „Pojezierze Dobiegiewskie”	<p>Cele przyjęte w ramach Strategii są odpowiedzią na potrzeby obszaru Pojezierza Dobiegiewskiego. Realizacja założonych zadań wpłynie na wzrost jakości życia mieszkańców obszaru. PR jest spójny z następującymi celami ogólnymi wyznaczonymi w LSROR:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CO1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów obszaru RLGD na rzecz rozwoju gospodarczego; 2. CO2. Wzrost aktywności społeczno – gospodarczej mieszkańców Pojezierza Dobiegiewskiego; 3. CO3. Rozwój turystyki bazującej na zasobach

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	przyrodniczych i kulturowych regionu.
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013- 2020.	<p>Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013- 2020. (SRPR) diagnozuje problemy społeczne, które wskazują na potrzeby rewitalizacyjne oraz kierunki działań mających je zminimalizować. Strategia stanowi podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Dokument zakłada wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży oraz ich integrację ze społeczeństwem, doskonalenie systemu wsparcia społecznego, wspieranie rozwoju społeczeństwa. Priorytety te są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy na obszarze gminy, które są tożsame z potrzebami rewitalizacyjnymi, dlatego SRPS oraz Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023 będą względem siebie komplementarne.</p> <p>Jest to odpowiedź na zdiagnozowane następujące problemy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, - ubóstwo oraz marginalizacja i wykluczenie społeczne, - bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz problemy opiekuńczo wychowawcze rodzin objętych pomocą społeczną; - nierówność dostępu do różnych form edukacji, dóbr kultury, kultury fizycznej; - wykluczenie społeczne osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka oraz niepełnosprawnych; - ograniczenia w dostępie do edukacji oraz rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
"Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Skwierzyna na lata	Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Skwierzyna na lata 2016 - 2022" (SRSG), która została przyjęta

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

<p>2016 - 2022"</p>	<p>uchwałą nr XIX/144/16 Rady Miejskiej w Skwierzynie z dnia 23 marca 2016r., jest podstawowym dokumentem, w którym sformułowane zostały kluczowe kierunki i założenia rozwoju gminy.</p> <p>PR jest spójny z następującymi celami strategicznymi wyznaczonymi w SGRG:</p> <p>Cel strategiczny 1: Wzrost gospodarczy w oparciu o potencjał strefy ekonomicznej,</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój infrastruktury dla podniesienia jakości życia, wzrostu atrakcyjności osiedleńczej przy zachowaniu dziedzictwa przyrody,</p> <p>Cel operacyjny 2.5 Rewitalizacja przestrzeni gminnej w tym rewitalizacja rynku miejskiego, parków, zabytkowych kamienic, targowiska miejskiego,</p> <p>Cel operacyjny 2.7 Budowa nowoczesnego zaplecza dla wypoczynku, rekreacji i turystyki w tym rewitalizacja nabrzeża Warty - II etap.</p> <p>Cel strategiczny 3: Rozwój nowoczesnych usług publicznych w obszarach edukacji, kultury, bezpieczeństwa i integracji społecznej.</p>
----------------------------	---

Źródło: Opracowanie własne

4. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY Z WNIOSKAMI

4.1. LOKALIZACJA

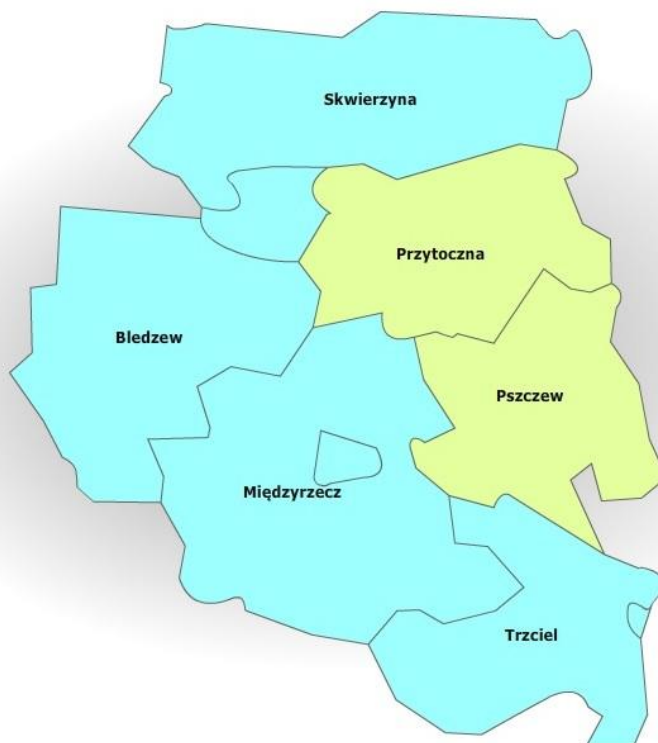
Gmina Skwierzyna położona jest w zachodniej części Polski, w województwie lubuskim, w północnej części powiatu międzyrzeckiego. Jest to gmina miejsko-wiejska, której siedzibą jest miasto Skwierzyna. Powierzchnia gminy wynosi 285 km².

Tabela 4. Dane podstawowe

Powierzchnia miasta:	<ul style="list-style-type: none"> • 3.569 ha
Powierzchnia gminy:	<ul style="list-style-type: none"> • 28.544 ha
Rodzaj powierzchni gminy:	<ul style="list-style-type: none"> • użytki rolne: 22%
	<ul style="list-style-type: none"> • lasy i grunty leśne: 69%
	<ul style="list-style-type: none"> • pozostałe grunty: 9%

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 1. Położenie gminy Skwierzyna w powiecie międzyrzeckim

Źródło: <http://administracja.mac.gov.pl/adm/baza-jst/>

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

W skład Gminy Skwierzyna oprócz miasta wchodzi również 7 sołectw (obejmujących w sumie 9 miejscowości) tj. Dobrojewo, Gościnowo, Krobielewko, Murzynowo, Świniary, Trzebiszewo, Wiejce. Obszary wiejskie Gminy Skwierzyna rozciągają się na północ od miasta. Spośród miejscowości położonych na terenach wiejskich największe jest Murzynowo, a najdalej wysuniętą na wschód – Wiejce.

Mapa 2. Gmina Skwierzyna

Źródło: <http://www.skwierzyna.pl/o-skwierzynie/nasze-solectwa.html>

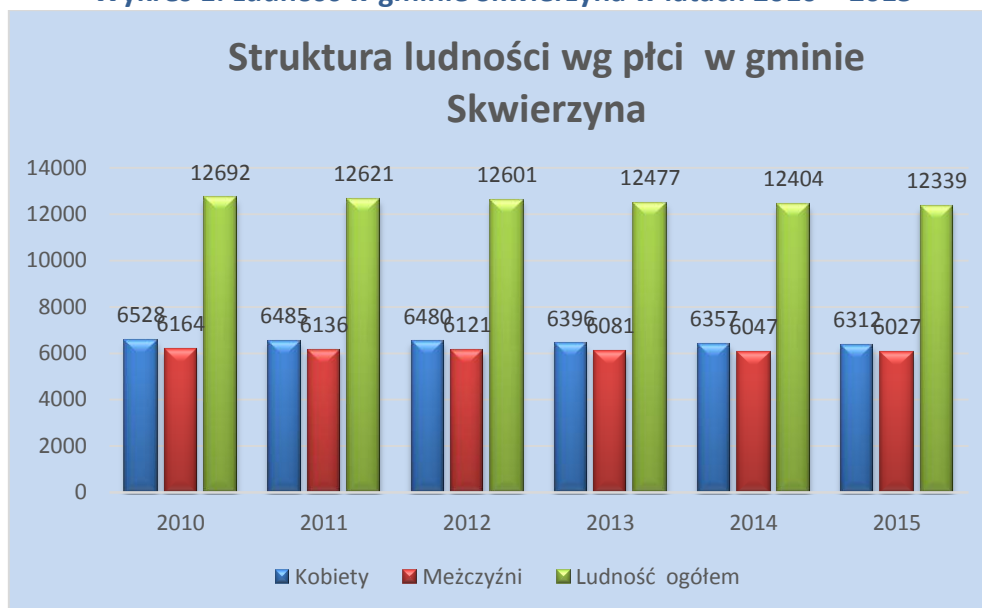
Na terenie gminy krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne: drogi krajowe nr 24 – Poznań – Gorzów i międzynarodowe E – 65 Wrocław – Szczecin. Ze Skwierzyny stosunkowo niedaleko jest do przejść granicznych w Kostrzynie nad Odrą –70 km, Słubicach – 80 km, Świecku – 90 km. Odległość zaledwie 150 km dzieli Skwierzynę od Berlina. Gmina jest również położona w niedużej odległości od stolic regionów: Gorzowa – 30 km, Zielonej Góry - 80 km, Poznania – 100 km, Szczecina – 130 km, czy Wrocławia – 250 km.

Główną rzeką przepływającą przez gminę Skwierzyna jest rzeka Warta płynąca tu na odcinku od 74,1 km do 113,6 km swej długości. Uregulowane koryto Warty stanowi szlak żeglowny o szerokości 40 m (szerokość koryta ok. 60-75 m) i głębokości od 0,9 – 1,60 m. Drugim co do wielkości ciekim wodnym na terenie gminy jest rzeka Obra. W granicach administracyjnych gminy Skwierzyna znajduje się jej odcinek o długości 5,1 km. Obra wpada do Warty na 89,3 km w jej lewym brzegu.

4.2. DEMOGRAFIA

Wykres 1. Ludność w gminie Skwierzyna w latach 2010 – 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS gminę Skwierzyna w roku 2015 zamieszkiwało 12 339 osób, z czego 48,80% stanowili mężczyźni, a 51,20% kobiety. Większość (prawie 80%) mieszkańców gminy zamieszkuje na terenach miejskich. W strukturze demograficznej gminy widoczna jest nieznaczna przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, utrzymująca się na zbliżonym poziomie w ostatnich latach. W analizowanym okresie widoczny jest również systematyczny spadek liczby ludności gminy, na co może mieć wpływ spadek liczby urodzeń oraz niekorzystne saldo migracji. W 2014 roku w gminie Skwierzyna zarejestrowano 138 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 171 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi -33. W tym samym roku 2 osoby zameldowały się z zagranicy oraz zarejestrowano

9 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -7.

Tabela 5. Przyrost naturalny w gminie Skwierzyna w latach 2010 – 2014.

Wybrane dane demograficzne	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zgony	98	121	99	101	110	128
Urodzenia	123	150	125	119	107	119
Przyrost naturalny	25	29	26	18	-3	-9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przyrost naturalny w gminie Skwierzyna w latach 2010-2013 przyjmował wartości dodatnie i utrzymywał się na stałym poziomie. Począwszy jednak od 2014 roku zauważyć

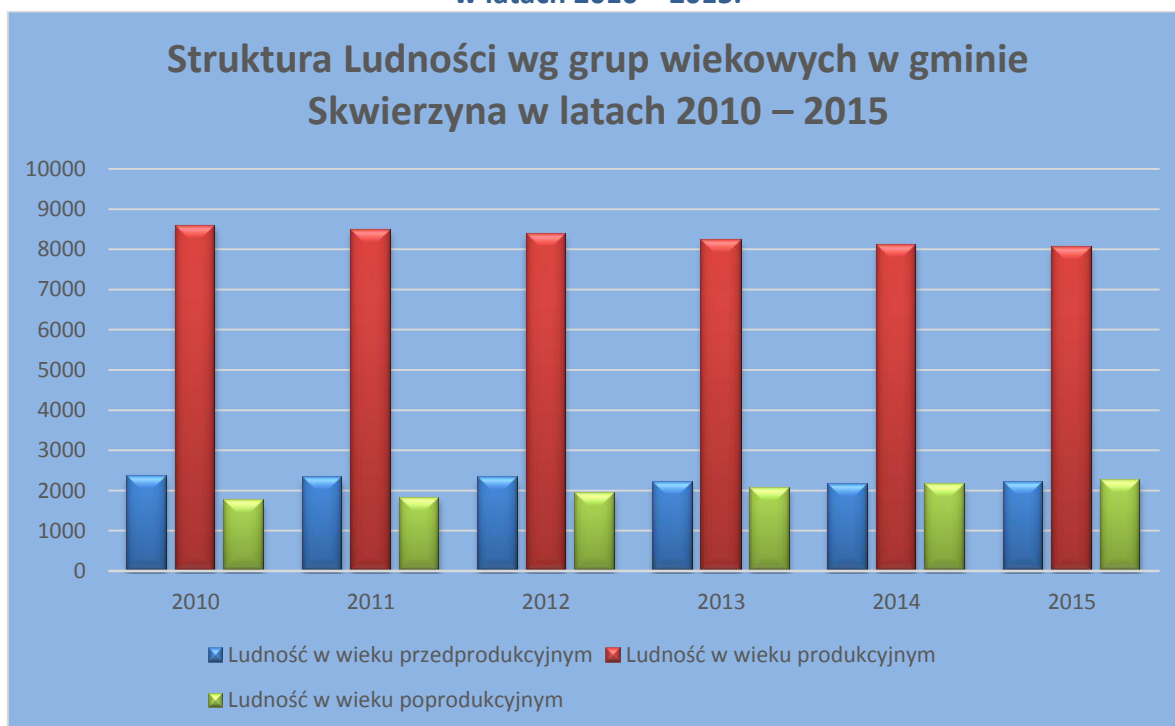

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

można wyraźny spadek przyrostu naturalnego, co wpływa na proces starzenia się społeczeństwa. Jest to duży problem mający wpływ na przyszły rozwój obszaru całej Gminy.

Na wykresie nr 2 zaprezentowano strukturę ludności gminy wg grup wiekowych. Analizując strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku, zauważyć można malejącą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz rosnącą liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co jest kolejnym przejawem starzenia się społeczeństwa. Jest to tendencja charakterystyczna dla większości gmin w Polsce.

Wykres 2. Struktura ludności wg grup wiekowych w gminie Skwierzyna w latach 2010 – 2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.4 POMOC SPOŁECZNA

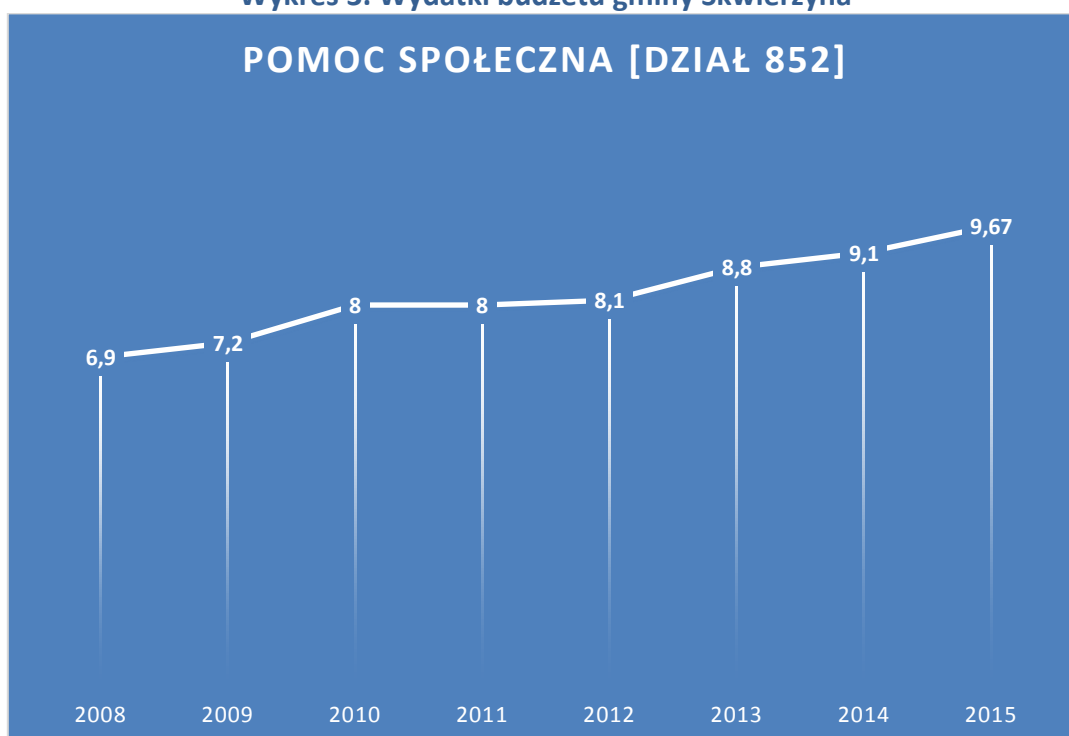
Pomoc społeczna w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2004r. Nr 64 z późniejszymi zm.) jest instytucją polityki społecznej państwa mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Celem pomocy społecznej jest przede wszystkim zaspokojenie podstawowych i niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

W gminie Skwierzyna na podstawie wydatków budżetowych w dziale klasyfikacji budżetowej 852 można zaobserwować stały wzrost środków przeznaczanych na pomoc społeczną. Są to głównie wypłaty świadczeń pieniężnych takich jak: zasiłek stały, zasiłek okresowy czy zasiłek celowy. Na przestrzeni kolejnych lat może to niekorzystnie wpływać na lokalną społeczność, ponieważ brak działań związanych z pomocą pozafinansową mieszkańcom może przyczynić się do marazmu społecznego wynikającego z braku konieczności podejmowania aktywności zawodowej.

Wykres 3. Wydatki budżetu gminy Skwierzyna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

4.4 BEZROBOCIE

Wykres 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Skwierzyna w latach 2010 – 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Międzyrzeczu zauważyć można, że w ostatnich latach liczba bezrobotnych w gminie Skwierzyna spadała. Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Skwierzyna w roku 2015 wynosiła 16 %. Wśród kobiet jest ona większa o prawie dwa punkty procentowe (17,7%), niż wśród mężczyzn (14,5%). Zauważalne jest jeszcze inne negatywne zjawisko, jakim jest stale rosnący odsetek osób długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Skwierzyna z poziomu 52,6% w 2010 roku do 62,0% w 2014 roku. Jednocześnie nastąpił wzrost liczby osób bez kwalifikacji zawodowych z poziomu 25,8% w 2010 r. do 41,6% w 2014 roku oraz liczba bezrobotnych powyżej 50 roku życia tj. 25,9% (2010r.) na 33,5% (2014r.). Jedynie bezrobocie w grupie osób młodych poniżej 25 roku życia charakteryzuje tendencja spadkowa z 20,9% (2010r.) na 13,1% (2014r.).

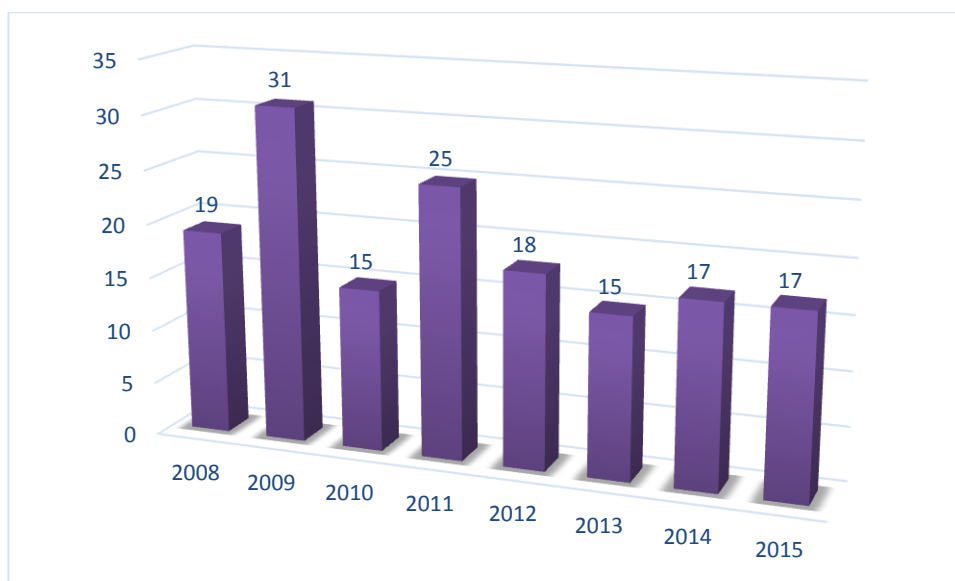
4.5 ZASOBY MIESZKANIOWE

Gospodarkę mieszkaniową można traktować jako wyznacznik świadczący o majątności mieszkańców danej gminy. Podczas oceny gospodarki mieszkaniowej gminy Skwierzyna przeprowadzono dokładną analizę liczby mieszkań.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wykres 5. Liczba mieszkań¹ oddanych do użytku w latach 2008 - 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy Skwierzyna z roku na rok wzrasta liczba nowych mieszkań, która od kilku lat utrzymuje się na stałym poziomie. Równoległe do przyrostu mieszkań wzrastały wartości liczby izb oraz powierzchni użytkowej nieruchomości.

4.5 EDUKACJA

Tabela 6. Wykaz placówek oświatowych na terenie gminy Skwierzyna

L.p.	Nazwa	Adres placówki	Obwód szkolny
1	Zespół Edukacyjny w Skwierzynie 1.1. Przedszkole Integracyjne „Gromadka Misia Uszatka” 1.2. Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego	Skwierzyna, ul. Mickiewicza 26 oraz Waszkiewicza 17	1.2. SP - miasto Skwierzyna , wsie: Rakowo, Trzebiszewo,
2	Szkoła Podstawowa w Murzynowie 2.1.Szkoła Podstawowa	Murzynowo, ul. Kościelna 7	2.1. SP - wsie: Murzynowo, Dobrojewo,

¹ Oznaczenie mieszkanie w tym statystycznym kontekście rozumiane jest zarówno jako lokal mieszkalny jak i dom. Zastosowana terminologia jest zgodna z tą stosowaną przez Główny Urząd Statystyczny (GUS).

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

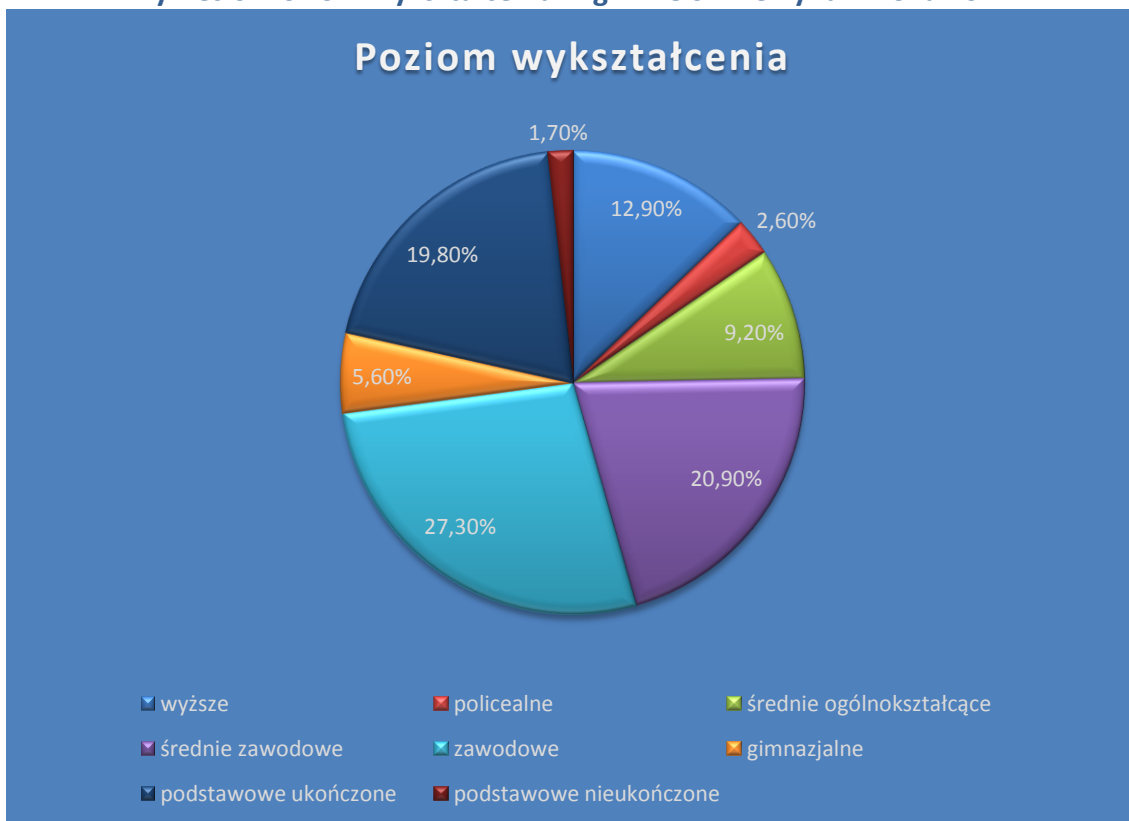
	2.2. Oddziały przedszkolne przy SP Murzynowo		Gościnowo, Kijewice, Jezierce, Krobielewko, Murzynowo Łomno, Nadziejewki, Nowy Dwór, Skrzynica, Świniary, Wiejce, Warcin
3	Gimnazjum im. Wł. Jagiełły w Skwierzynie	Skwierzyna, ul. Batorego 14	Gmina Skwierzyna całość
4	Zespół Szkół Technicznych im. S. Lema w Skwierzynie 4.1. Zasadnicza Szkoła Zawodowa 4.2. Technikum 4.3. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych 4.4. Szkoła Policealna 4.5. Centrum Kształcenia Praktycznego	Skwierzyna, ul. Poznańska 1	-
5	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Skwierzynie 5.1. Liceum Ogólnokształcące im. Ireny Sendler (Od 01.09.2016 r. tylko LO im. I. Sendler)	Skwierzyna, ul. Mickiewicza 1	-

Źródło: Opracowanie własne

Według Narodowego Spisu Powszechnego, który został przeprowadzony w całym kraju w 2011 roku 12,9% ludności gminy Skwierzyna posiada wykształcenie wyższe, 2,6% wykształcenie policealne, 9,2% średnie ogólnokształcące, a 20,9% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 27,3% mieszkańców gminy Skwierzyna, gimnazjalnym 5,6%, natomiast 19,9% podstawowym ukończonym. 1,7% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Wykres 6. Poziom wykształcenia w gminie Skwierzyna w roku 2011.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W porównaniu do całego województwa Lubuskiego mieszkańcy gminy Skwierzyna mają podobny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Skwierzyna największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (22,8%) oraz zasadnicze zawodowe (20,3%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,7%) oraz średnie zawodowe (21,6%). Analiza wyników edukacyjnych dzieci i młodzieży, w postaci sprawdzianów szóstoklasisty i egzaminów gimnazjalnych wskazuje na niską jakość nauczania w gminie. Ma to podłoże przede wszystkim w słabym dostępie do dobrej jakości infrastruktury edukacyjnej, oferty zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych oraz poziomie kwalifikacji nauczycieli.

4.6 GOSPODARKA

Położenie gminy Skwierzyna ma duży wpływ na jej potencjał gospodarczy. Na jej terenie krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne: drogi krajowe nr 24 - Poznań - Gorzów i międzynarodowe E - 65 Wrocław - Szczecin. Gmina zlokalizowana jest niedaleko od przejść granicznych w Kostrzynie nad Odrą 70 km, Słubicach - 80 km, Świecku - 90 km. Zaledwie 150 km dzieli Skwierzynę od Berlina. Ponadto blisko stąd do stolic regionów: Gorzowa

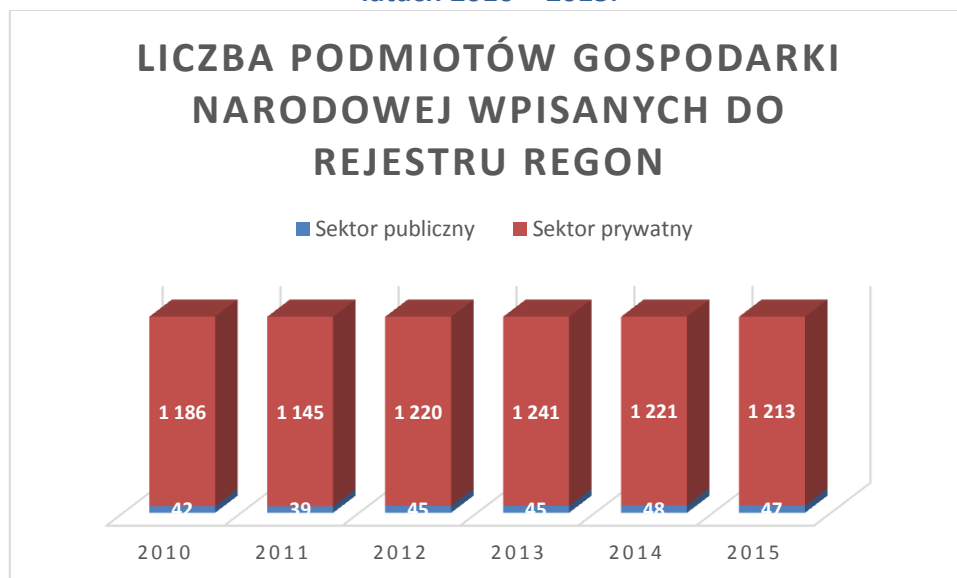

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wielkopolskiego - 30 km, Zielonej Góry 80 km, Poznania - 100 km, Szczecina-130 km, czy Wrocławia - 250 km. Stosunkowo nieduża odległość dzieli też Skwierzynę od nadmorskich miejscowości wypoczynkowych: Pobierowo, Niechorze, Rewal, Trzęsacz (ok. 220 km).

Wykres 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2010 – 2015.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka gminy Skwierzyna zdominowana jest przez podmioty sektora prywatnego, stanowią one ponad 96% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. Liczba podmiotów sektora publicznego w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie, z kolei w sektorze prywatnym w ostatnim roku można zauważyć spadek liczby podmiotów gospodarczych.

Zasadnicze znaczenie dla potencjału gospodarczego gminy Skwierzyna ma obecność Regionalnego Parku Przemysłowego w ramach Podstrefy Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Regionalny Park Przemysłowy w Skwierzynie to 9,66 hektarów uzbrojonego terenu, przeznaczonego pod wszelkiego rodzaju działalność produkcyjną i usługową. Dzięki włączeniu go w obręb Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej potencjalni inwestorzy mogą liczyć na wiele ulg i udogodnień. Działki pod inwestycje podzielone zostały zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Skwierzynie. Ich powierzchnie przeznaczone są m.in. pod zabudowę produkcyjną z dopuszczeniem usług, w tym wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. Do granic parku przemysłowego doprowadzona została infrastruktura techniczna w postaci sieci wodnej, kanalizacyjnej elektrycznej. Skwierzyński Regionalny Park Przemysłowy to doskonałe miejsce na rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej.

4.7 PRZYRODA I ŚRODOWISKO NATURALNE

Gmina Skwierzyna charakteryzuje się bogactwem przyrodniczym i malowniczymi terenami. Lasy zajmują niemal 68 % jej powierzchni, a Puszcza Notecka to nie tylko największy w skali całej Polski kompleks leśny, ale też miejsce, gdzie występują wydmy śródlądowe, których wysokość przekracza nawet 40 m (Wielka Sowa - 42 m wys. względnej i 93 m n.p.m.). Oprócz tego na terenie gminy znajduje się wiele innych form ochrony przyrody. Ważniejsze z nich to:

- 1) Rezerwat przyrody „Bagno Leszczyny”, który zajmuje powierzchnię 4,04 ha. Został powołany i zatwierdzony Zarządzeniem nr 18/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. z dnia 1 września 2009 r. Rezerwat stanowi obszar obejmujący kompleks torfowisk wysokich w obrębie leśnym Krobielewko Nadleśnictwa Międzychód.
- 2) Obszary chronionego krajobrazu:
  - a) „4 - Dolina Warty i Dolnej Noteci” - obszar o łącznej powierzchni 33 888 ha położony w gminach: Deszczno 1 279 ha, Drezdenko 6 908 ha, Gorzów Wlkp. 360 ha, Przytoczna 2 007 ha, Santok 7 247 ha, Stare Kurowo 4133 ha, Zwierzyn 7 000 ha oraz Skwierzyna 4954 ha
  - b) "SA - Dolina Obry" obszar o łącznej powierzchni 10092 ha położony w gminach: Bledzew 4 834 ha, Międzyrzecz 4 769 ha, Pszczew 357 ha, Skwierzyna 132 ha.
- 3) Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kijewickie Kerki”, który znajduje się na prawym brzegu Warty, jego powierzchnia wynosi 302 ha. Obejmuje swoim zasięgiem Murzynowo i Gościnowo i ma na celu ochronę walorów estetycznych i widokowych tego terenu.
- 4) Obszary Natura 2000 tj. Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej, Jeziora Gościmskie, Puszcza Notecka, Skwierzyna, Ujście Noteci.
  - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) "**Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej**" (kod obszaru: PLH 080032) zajmuje obszar o powierzchni 2.309 ha w obrębie leśnictw Karwin i Międzychód i składa się z 5 kompleksów leśnych. Ochroną objęto tu takie siedliska jak: wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi; niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie; torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea); sosnowy bór chrobotkowy (Cladonio-Pinetum

Fotografia 1. Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej

Źródło: <http://www.miedzochod.szczecin.lasy.gov.pl/>

i chrobotkowa postać Peucedano-Pinetum). Na terenie ostoi żyje gatunek ssaka o pierwszorzędym znaczeniu dla Wspólnoty – wilk szary (wg. załącznik II Dyrektywy Siedliskowej).

- specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) **„Jeziora Gościmskie”** (kod obszaru: PLH080036) – obejmuje 2995,8 ha. Obszar obejmuje największe w zachodniej części Puszczy Noteckiej skupienie jezior rynnowych i wytopiskowych, w tym bezodpływowych. Teren leży na przewianych utworach sandrowych i charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Wody zajmują 13% terenu. Jeziora cechuje różne stadium zarastania, aż do fazy torfowisk i łąk i tam zachowały się najcenniejsze gatunki roślin. Brzegi niektórych jezior otaczają wysokie skarpy porośnięte lasami liściastymi (buczyny i grądy). Na większości obszaru rosną jednak lasy borowe: bór świeży, a w najsuchszych i przeważnie bardziej wyniesionych miejscach - bór chrobotkowy. W otoczeniu jezior rozwinęły się lasy łęgowe. Lasy iglaste zajmują 74% powierzchni obszaru, lasy liściaste - 8%, siedliska łąkowe i zaroślowe - 1%, siedliska rolnicze - 2%.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

- obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) "**Puszcza Notecka**" (kod obszaru: PLB 300015) - obejmuje 178.255,77 ha w obrębie kompleksu leśnego w międzyrzeczu Noteci i Warty, będącym częścią Pradoliny Eberswaldzko- Toruńskiej. Jest to największy na terenie Polski obszar wydm śródlądowych dochodzących do 98 m n.p.m. W środkowym odcinku obszaru uformowały się wały o przebiegu południkowym, same wydmy pokryte są głównie monotonnym, jednowiekowym lasem sosnowym (92%), posadzonym tu po wielkiej klęsce w okresie międzywojennym, spowodowanej masowym pojawieniem się szkodników owadzych. W obrębie Puszczy Noteckiej znajduje się ponad 50 płytkich jezior, na ich brzegach i w zagłębieniach terenu występują torfowiska. Występuje tu wiele gatunków ptaków (ok. 234 gatunki ptaków, w tym 162 lęgowych), z czego 30 z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 11 z Polskiej Czerwonej Księgi. Są wśród nich takie jak: bielik, kania czarna, kania ruda, bąk, podgorzałka, puchacz, rybołów, trzmiełojad, gągoł, nurogęś, bocian czarny, błotnik stawowy, ortolan i żuraw. W ostatnich czasach ostoja ta jest jedyną stałą ostoją wilka w zachodniej Polsce.
  - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) "**Skwierzyna**" (kod obszaru: PLH 080041) obejmuje obszar o powierzchni 0,3 ha zlokalizowany przy ujściu Obry do Warty. Na strychu i wierzy neogotyckiego kościoła w Skwierzynie żyje objęta ochroną jedna z większych kolonii nocka dużego w Polsce północnej.
  - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) "**Ujście Noteci**" (kod obszaru: PLH 080006) – to obszar o powierzchni 3.994,5 ha (w obrębie kilku gmin), ważny dla ochrony siedlisk muraw kserotermicznych, lasów lęgowych oraz starorzeczy i mulistych brzegów rzek, w tym cennych siedlisk ziołorośli nadrzecznych. Na obszarze ostoi usytuowane są stanowiska kilku rzadkich i zagrożonych gatunków roślin w Polsce, a także w skali regionu. Znajdują się tu również rzadkie gatunki płazów takie jak: Rzekotka drzewna i Ropucha paskówka. Ostoja ma duże znaczenie dla ochrony ptaków, występuje tu około 20 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej.
- 5) Liczne pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne zlokalizowane w różnych miejscowościach na terenie gminy. Do najstarszych drzew zaliczyć należy dęby szypułkowe o obwodzie pnia (na wysokości 1,3 m) dochodzącym do 700 cm w obrębie Świniary i 640 cm w obrębie Murzynowo - Kijewice. Liczba pomników

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

przyrody w gminie Skwierzyna systematycznie wzrasta, a w chwili obecnej powierzchnia użytków ekologicznych wynosi 37,3 ha.

Mapa 3. Pomniki przyrody na terenie gminy Skwierzyna

a-lasy, b- rzeki i starorzecza, c- wały przeciwpowodziowe, e-linie kolejowe (czynne i nieczynne), f- granica gminy

- - drzewa pomnikowe
- - większe skupiska drzew pomnikowych

Źródło: <http://skwierzyna.pl/>

Według danych GUS powierzchnia obszarów prawnie chronionych ogółem w Gminie Skwierzyna wynosi 5 124,94 ha, z czego wynika, że udział obszarów objętych prawną ochroną w całkowitej powierzchni gminy wynosi 18%. Różnorodność oraz ilość występujących na terenie gminy form ochrony przyrody świadczy o jej nie tylko dużych walorach przyrodniczych, ale także krajobrazowych i turystycznych.

4.8 ZABYTKI I DZIEDZICTWO NARODOWE

O potencjale gminy Skwierzyna świadczą również zabytki i miejsca, które są świadectwem bogatej historii tych obszarów. Poniżej zostały wymienione najważniejsze z nich.

- a) Budynek nadleśnictwa - obiekt ten powstał prawdopodobnie na przełomie XIX i XX wieku. Od początku swego istnienia należał do nadleśnictwa. Dzisiaj przed

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

budynkiem usytuowany jest niewielki ogród dendrologiczny, który jest początkiem „Szlaku bobrów” na rzece Obrze.

- b) Budynek poczty - został zbudowany w 1888 r. za czasów burmistrza Hugo Mullera w stylu neogotyckim, charakterystycznym dla obiektów użyteczności publicznej. W 1945r. budynek został wypalony od wewnątrz, dlatego też poczta zorganizowana została w sąsiednim budynku.
- c) Kirkut założony został prawdopodobnie pod koniec XVIII wieku i zajmował obszar ponad dwóch hektarów. Był miejscem pochówku dla wyznawców religii mojżeszowej. Pozostałości po kirkucie znajdują się na tzw. Górze Żydowskiej po lewej stronie drogi prowadzącej do Międzyrzecza. Kirkut założony został prawdopodobnie pod koniec XVIII wieku i zajmował obszar ponad dwóch hektarów. Do chwili obecnej zachowało się niewiele pięknych niegdyś stel z bogatymi inskrypcjami, płyt nagrobnych z lat 1832-1865 r. Najstarszy zachowany nagrobek pochodzi z 1747 r. Skwierzyński kirkut został wpisany do rejestru zabytków w 1992 r. Spośród innych tego typu obiektów na terenie województw lubuskiego skwierzyński kirkut wyróżnia liczba zachowanych macew.

Fotografia 2. Cmentarz żydowski w Skwierzynie

Źródło: <http://skwierzyna.pl>

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

- d) Cech rzemioł - kamienica zlokalizowana jest w bezpośredniej bliskości ratusza, po południowo-wschodniej stronie, na rogu ulic Rynek i Dąbrowskiego. Zbudował ją w 1856 r. niemiecki kupiec, choć już w 1910 r. przejął ją zegarmistrz, a później piekarz. To właśnie ten właściciel przebudował wnętrze i urządził w budynku piekarnię i sklep. W 1945 r. piekarnia przejęta została przez Spółdzielnię PSS „Społem”, która gospodarzyła w kamienicy do 1979 r. W 1980 r. umieszczono w niej biuro Cechu Rzemioł.

Fotografia 3. Cech rzemioł

Źródło: <http://www.skwierzyna.pl>

- e) Ulica Marszałka Piłsudskiego - jest to główna ulica miasta prowadząca bezpośrednio do Rynku. Dziś potocznie zwana „skwierzyńskim deptakiem”. Ulica, przy której zachowało się najwięcej zabytkowych kamienic, choć jej historyczna zabudowa pochodzi dopiero z lat 20-30 XIX wieku. Poprzedni wygląd nie jest znany, gdyż większość zabudowań spłonęła w wielkim pożarze w 1821 r.

Fotografia 4. Ulica Marszałka Piłsudskiego w Skwierzynie

Źródło: <http://www.skwierzyna.pl>

- f) Neoromański kościół filialny św. Zbawiciela - Główną część kościoła stanowi jednonawowa, założona na rzucie prostokąta hala dla wiernych. Do niej przylega trójboczne prezbiterium. Obok kościoła wzniesiono wysoką wieżę z dzwonami połączoną z nim arkadowym przedsionkiem. Budowlę wykonano z dwubarwnej cegły. Po zakończeniu II wojny światowej zbór przejęli katolicy. W latach 1948-1958 mieścił się tutaj kościół garnizonowy pw. Świętego Krzyża. Po jego likwidacji jest to pomocnicza świątynia parafii św. Mikołaja mająca wezwanie Najświętszego Zbawiciela.

Fotografia 5. Neoromański kościół filialny św. Zbawiciela w Skwierzynie

Źródło: www.polskaniezwykla.pl

4.9 TURYSTYKA

Oprócz bogactwa przyrodniczego oraz zabytków historycznych na przybywających na teren gminy Skwierzyna turystów czekają przygotowane szlaki rowerowe oraz trasy nordic walking.

Schemat 5. Trasy nordic walking na terenie gminy Skwierzyna

"Różanka długa"

- Długość trasy 10,7 km
- Czas przejścia ok 2h

"Różanka krótka"

- Długość trasy 7,7 km
- Czas przejścia ok 1h 30 min.

"Warcianka"

- Długość trasy 5,5 km
- Czas przejścia ok 1h

"Skwierzynianka"

- Długość trasy 4,5 km
- Czas przejścia ok 50 min.

"Obrzanka"

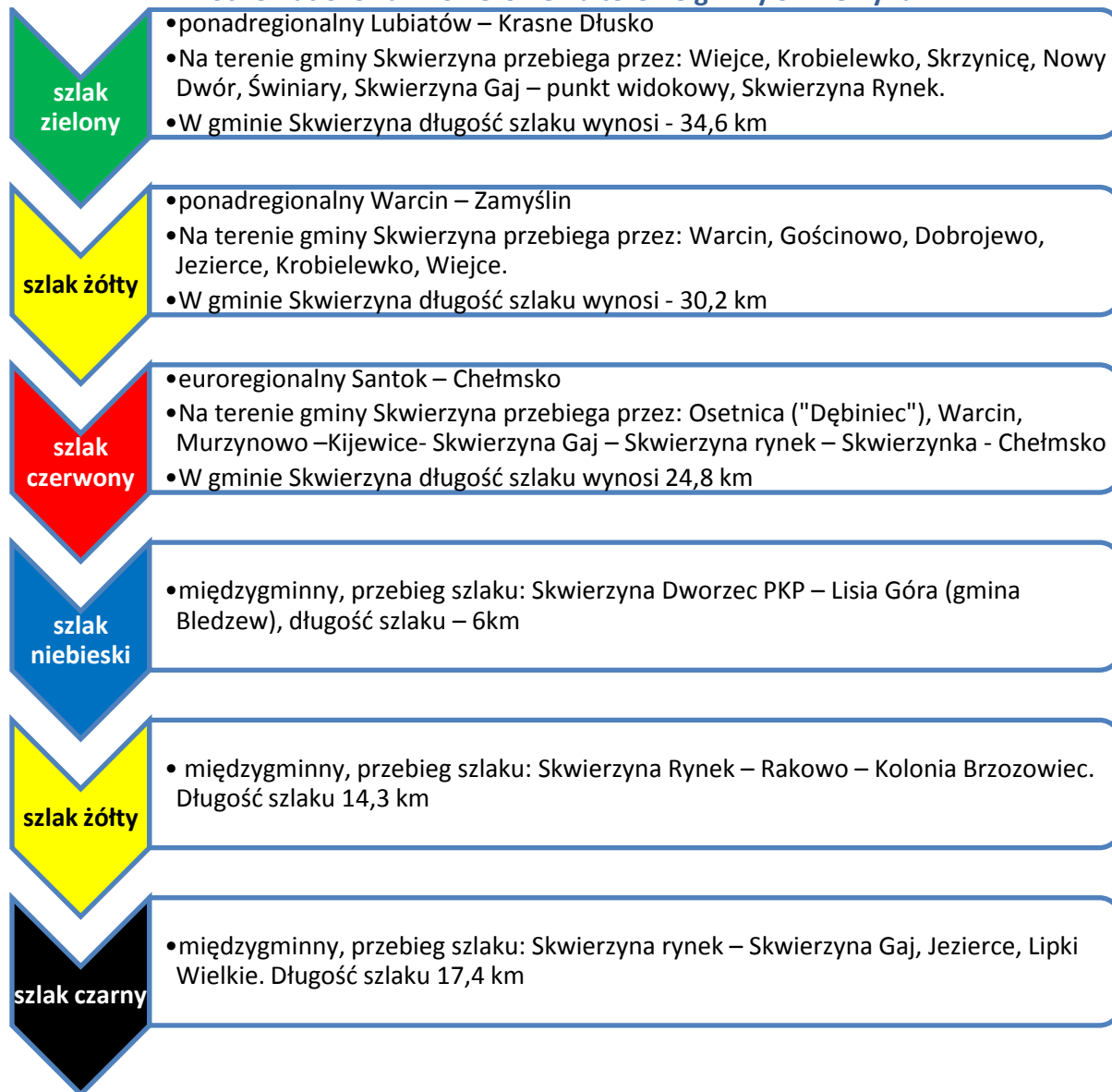
- Długość trasy 8 km
- Czas przejścia ok 1h 30 min.

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Schemat 6. Szlaki rowerowe na terenie gminy Skwierzyna

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto coraz większym zainteresowaniem cieszą się spływy kajakowe, które stały się jedną najpopularniejszych form aktywnego spędzania czasu w gminie Skwierzyna. Rzeki Obra i Warta przyciągają kajakarzy oraz płetwonurków nie tylko w sezonie letnim, ale także w pozostałych porach roku.

Fotografia 6. Spływ kajakowy

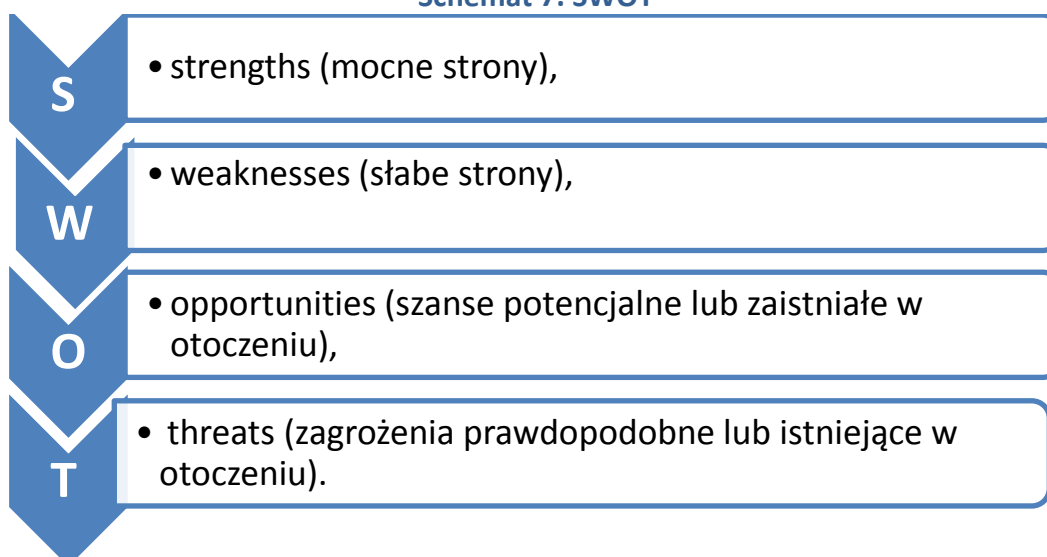

Źródło: <http://www.skwierzyna.pl>

4.10 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej. Jest to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz jej wnętrza. Polegająca na prostym schemacie klasyfikacja powoduje, że brane są pod uwagę wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję badanej jednostki. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów:

Schemat 7. SWOT

Źródło: Opracowanie własne.

W tabeli poniżej przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla Gminy Skwierzyna, będącej podsumowaniem diagnozy gminy.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 7. Analiza SWOT dla gminy Skwierzyna

Potencjalne szanse	Potencjalne zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskania w najbliższych latach dla obszaru i mieszkańców dodatkowych środków z UE w znacznej wysokości; 2. Możliwość tworzenia nowych miejsc pracy poprzez inkubację przedsiębiorczości; 3. Emigracje mieszkańców większych miast do gmin podmiejskich; 4. Rosnące zapotrzebowanie społeczeństwa na lokalne zasoby naturalne, produkty lokalne; 5. Rozwój turystyki i agroturystyki w związku z trendami panującymi w Polsce; 6. Rozwój turystyki wodnej i zagospodarowanie nabrzeży Obry i Warty; 7. Potencjalna eksploracja złóż ropy i gazu; 8. Potencjalny rozwój jednostki wojskowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrudnienia inwestycyjne na obszarach chronionych; 2. Wypieranie kultury i zwyczajów lokalnych poprzez kulturę masową; 3. Degradacja zasobów kultury materialnej o znaczącym potencjale; 4. Pauperyzacja i marginalizacja grup społecznych charakteryzujących się niskim stopniem aktywności i zaradności życiowej; 5. Wzrost wydatków na pomoc społeczną.
Mocne strony	Słabe strony

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoka atrakcyjność przyrodnicza terenu, wysoki stopień zalesienia (Puszcza Notecka jako zasób o unikalnym charakterze); 2. Obecność różnych form ochrony przyrody; 3. Możliwości rozwoju agroturystyki jako alternatywnego do rolnictwa tradycyjnego źródła dochodu; 4. Korzystne usytuowanie w bezpośrednim sąsiedztwie dróg o znaczeniu ponadregionalnym (S3) i międzynarodowym (autostrada A2); 5. Bliska odległość do Gorzowa Wielkopolskiego (ok. 30 km) i jego bezpośredniego otoczenia funkcjonalnego; 6. Skwierzyński Regionalny Park Przemysłowy – doskonałe miejsce na rozpoczęcie lub rozwój działalności gospodarczej; 7. Brak przemysłu silnie zanieczyszczającego środowisko; 8. Dobrze rozwinięte usługi i handel; 9. Wzrastający odsetek osób korzystających z infrastruktury technicznej – sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej; 10. Zasoby środowiska naturalnego umożliwiające rozwój mieszkalnictwa.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Malejąca systematycznie liczba ludności w gminie; 2. Starzenie się społeczności; 3. Stosunkowo wysokie bezrobocie; 4. Wzrastający odsetek osób długotrwale bezrobotnych; 5. Niedostateczna i wymagająca inwestycji infrastruktura techniczna; 6. Niski stopień rozwoju przedsiębiorczości w porównaniu do wskaźników osiągniętych przez powiat międzyrzecki oraz województwo lubuskie; 7. Brak dużych zakładów pracy, niska podaż ofert pracy na lokalnym rynku; 8. Mała atrakcyjność obszaru dla młodszych pokoleń jako miejsca do życia; 9. Niewystarczająca infrastruktura rekreacyjna; 10. Niewystarczająca promocja walorów turystycznych gminy; 11. Ograniczone możliwości inwestycyjne gminy - znaczne obciążenie samorządu wydatkami na oświatę oraz pomoc społeczną; 12. Niska mobilność ludności rolniczej na rynku pracy; 13. Odptyw z gminy wykształconej młodzieży.
--	---

Źródło: Opracowanie własne.

5. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY

Delimitacja obszaru zdegradowanego na terenie gminy Skwierzyna została sporządzona zgodnie „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku.

Skwierzyna jest gminą miejsko-wiejską i z tego względu proces wyznaczania obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową poszczególnych sołectw oraz dla wyznaczonych obszarów na terenie miasta.

Wykres 8. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z ogólnie obowiązującą definicją za obszar zdegradowany uznaje się teren charakteryzujący się nadmiernym skumulowaniem problemów pochodzących z następujących sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz środowiskowej. Delimitacja obszaru zdegradowanego w gminie Skwierzyna została

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

przeprowadzona w oparciu o teren wcześniej wydzielonych obszarów miasta Skwierzyna oraz sołectwa:

- Sołectwo Dobrojewo
- Sołectwo Gościnowo
- Sołectwo Krobielewko
- Sołectwo Murzynowo
- Sołectwo Świniary
- Sołectwo Trzebiszewo
- Sołectwo Wiejce

W trakcie prac poprzedzających opracowanie niniejszego programu w celu wydzielenia rejonów miasta mogących potencjalnie wejść w skład obszaru rewitalizacji Skwierzyna została podzielona na dziewięć podobszarów według następującego schematu z tabeli nr 8.

Wstępną diagnozę, na podstawie której wydzielono i podzielono miasto Skwierzyna na podobszary, przeprowadzono aby stworzyć materiał poglądowy w celu uruchomienia procesów zmierzających do rewitalizacji obszarów zdegradowanych gminy Skwierzyna. Przeprowadzenie tej diagnozy dało możliwość poznania wstępnych potrzeb, oczekiwań i zasobów mieszkańców gminy Skwierzyna. Ustalono wtedy także czynniki najsilniej oddziałujące na jakość życia mieszkańców i zakres ich potrzeb oraz gotowość na zmianę społeczną.

Tabela 8. Podział miasta Skwierzyna na potrzeby delimitacji w ramach opracowania programu rewitalizacji

PODOBSZAR	ULICE
I	GEN. ARCISZEWSKIEGO
	BOLESŁAWA CHROBREGO
	DRZYMAŁY
	DWORCOWA
	MATEJKI
	MICKIEWICZA
	WIOSNY LUDÓW
II	ARMII KRAJOWEJ
	CZERWONEGO KRZYŻA
	DĄBROWSKIEGO
	GARNCARSKA
GŁOWACKIEGO	

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	KONOPNICKIEJ
	MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO
	MONIUSZKI
	MOSTOWA
	OGRODOWA
	ORNA
	PARTYZANCKA
	PLEBAŃSKA
	POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
	POZNAŃSKA
	PRUSA
	PRZYBRZEŻNA
	RATUSZOWA
	RYNEK
	RZEŹNICKA
	STEFANA BATOREGO
	SZEWSKA
	WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY
	WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA
	2 LUTEGO
9 MAJA	
III	PRZEMYSŁOWA
IV	KRÓTKA
	SPORTOWA
	PARKOWA
	WASZKIEWICZA
V	TEATRALNA
	SZPITALNA
	JANA III SOBIESKIEGO
VI	ŻEROMSKIEGO
	PADEREWSKIEGO
	PLAC KOŚCIUSZKI
	KOPERNIKA
	GRUNWALDZKA
BEMA	
VII	MIĘDZYRZECKA
VIII	POLA MIĘDZYRZECKIE
IX	BLEDZEWSKA
	CEGLANA GÓRA
	CHOPINA
	DEMOKRATYCZNA
	DOKTORA ŚMIGIELSKIEGO
	DZIAŁKOWCÓW

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

FREDRY
GIMNAZJALNA
GORZOWSKA
GRYNICKIEGO
HETMAŃSKA
JANA PAWŁA II
JANA XXIII
JASKÓŁCZA
KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
KOLEJOWA
KRAJEWSKIEJ
KWIATOWA
LAWENDOWA
LEŚNA
MAKSYMILIANA KOLBE
MARYSIEŃKI
MIĘDZYCHODZKA
NAD OBRA
NIEPODLEGŁOŚCI
NOWA
NOWA SKWIERZYNKA
NOWOWIEJSKIEGO
OKRĘŻNA
OSIEDLE GRUNWALD
OSIEDLE LUDOWEGO WOJSKA POLSKIEGO
PIASKOWA
POPZECZNA
PUŁKOWNIKA DZIAŁOSZYŃSKIEGO
PUŁKOWNIKA KALETKI
RATUSZOWA
ROOSEVELTA
RUNGE
SKWIERZYNA GAJ
SPOKOJNA
SŁONECZNA
TRAUGUTTA
ZA WARTĄ
ŁĄKOWA
ŹRÓDLANA

Źródło: Opracowanie własne

W tabelach poniżej przedstawiono przeprowadzoną analizę wskaźnikową dla miasta Skwierzyna oraz wszystkich sołectw z terenu gminy Skwierzyna. Na potrzeby w/w analizy

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

posłużono się następującym, jednakowym dla wszystkich analizowanych jednostek, zestawem wskaźników:

- Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia;

Źródło danych: placówki oświatowe z terenu gminy.

- Liczba gospodarstw formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi;

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Skwierzynie.

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;

Źródło danych: Urząd Miejski w Skwierzynie.

- Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;

Źródło danych: Urząd Miejski w Skwierzynie.

- Liczba rodzin która się zgłosiła o pomoc z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych;

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Skwierzynie.

- Wskaźnik wykroczeń w miesiącu październiku 2016 r. wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa na 100 mieszkańców na danym obszarze;

Źródło danych: Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa

- Udział usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych, np. pożyczki krótkoterminowe, lombardy, sklepy z tanią odzieżą w ogólnej liczbie przedsiębiorców;

Źródło danych: Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG).

- Występowanie obiektów mieszkalnych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na danym obszarze w stosunku do ogólnej liczby takich obiektów na terenie gminy;

Źródło danych: Urząd Miejski w Skwierzynie – Gminny Program Opieki nad zabytkami na lata 2016 – 2019 Gminy Skwierzyna.

- Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do strefy na której zdiagnozowano przekroczenia w zakresie średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz stężenia ozonu.

Źródło danych: Urząd Miejski w Skwierzynie – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Skwierzyna.

Wartości wskaźników zostały wyliczone w oparciu o dane wykazane na dzień 31 grudnia 2015 roku lub w przypadku Krajowej Mapy Zagrożeń na 31 października 2016 roku.

Tabela 9. Analiza wskaźnikowa dla miasta Skwierzyna cz. I

Wskaźnik	Analiza wskaźnikowa dla terenu miasta									Średnie wartości dla całej gminy
	I PODOBSZAR	II PODOBSZAR	III PODOBSZAR	IV PODOBSZAR	V PODOBSZAR	VI PODOBSZAR	VII PODOBSZAR	VIII PODOBSZAR	IX PODOBSZAR	
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	x
Liczba gospodarstw formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi	0,85%	0,86%	1,39%	0,00%	0,00%	1,09%	0,00%	0,00%	0,28%	0,62%
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	18,95%	19,72%	19,23%	9,09%	15,72%	18,99%	20,13%	16,79%	19,56%	18,86%
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	17,00%	20,50%	12,36%	27,27%	17,01%	20,00%	15,72%	15,33%	17,94%	17,72%

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 10. Analiza wskaźnikowa dla miasta Skwierzyna cz. II

Wskaźnik	Analiza wskaźnikowa dla terenu miasta									Średnie wartości dla całej gminy
	I PODOBSZAR	II PODOBSZAR	III PODOBSZAR	IV PODOBSZAR	V PODOBSZAR	VI PODOBSZAR	VII PODOBSZAR	VIII PODOBSZAR	IX PODOBSZAR	
Liczba rodzin która się zgłosiła o pomoc z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	1,98%	2,93%	1,39%	0,00%	0,00%	2,17%	0,00%	0,00%	0,00%	0,62%
Wskaźnik wykroczeń w miesiącu październiku 2016 r. wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa na 100 mieszkańców na danym obszarze	0,00	0,21	0,00	0,43	0,00	0,00	0,63	0,02	0,00	0,08
Udział usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych, np. pożyczki krótkoterminowe, sklepy z taną odzieżą, w ogólnej liczbie przedsiębiorców	1,63%	6,06%	11,76%	5,71%	5,55%	0,00%	0,00%	0,00%	2,50%	2,85%

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 11. Analiza wskaźnikowa dla miasta Skwierzyna cz. III

Wskaźnik	Analiza wskaźnikowa dla terenu miasta									Średnie wartości dla całej gminy
	I PODOBSZAR	II PODOBSZAR	III PODOBSZAR	IV PODOBSZAR	V PODOBSZAR	VI PODOBSZAR	VII PODOBSZAR	VIII PODOBSZAR	IX PODOBSZAR	
Występowanie obiektów mieszkalnych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na danym obszarze w stosunku do ogólnej liczby takich obiektów na terenie gminy ²	7,95%	40,95%	4,76%	7,30%	4,44%	5,71%	2,86%	0,00%	11,11%	x
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do strefy na której zdiagnozowano przekroczenia w zakresie średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz stężenia ozonu	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	x

² Przyjmuje się, że występowanie min. 4% z ogólnej liczby budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (w sumie na terenie gminy Skwierzyna jest ich ok. 270) na danym obszarze jako zjawisko niepożądane świadczące o przestarzałym i wymagającym modernizacji zasobie mieszkaniowym.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Źródło: Opracowanie własne

Legenda:

Wartość mniej korzystna od średniej dla całej gminy Skwierzyna

Wartość korzystniejsza od średniej dla całej gminy Skwierzyna

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 12. Analiza wskaźnikowa dla obszaru wiejskiego gminy Skwierzyna cz. I

Wskaźnik	SOŁECTWO							Średnie wartości dla całej gminy
	Dobrojowo	Goścnowo	Krobielewko	Murzynowo	Trzebiszewo	Wiejce	Świniary	
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	x
Liczba gospodarstw formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi	0,00%	1,59%	2,50%	1,10%	1,78%	0,00%	0,00%	0,62%
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	36,08%	9,96%	17,78%	20,41%	19,06%	17,81%	20,30%	18,86%
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	16,49%	17,13%	19,26%	18,12%	17,82%	19,18%	17,86%	17,72%
Liczba rodzin która się zgłosiła o pomoc z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,62%

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 13. Analiza wskaźnikowa dla obszaru wiejskiego gminy Skwierzyna cz. II

Wskaźnik	SOŁECTWO							Średnie wartości dla całej gminy
	Dobrojewo	Gościno	Krobielewko	Murzynowo	Trzebiszewo	Wiejce	Świniary	
Wskaźnik wykroczeń w miesiącu październiku 2016 r. wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa na 100 mieszkańców na danym obszarze	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,08%
Udział usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych, np. pożyczki krótkoterminowe, lombardy, sklepy z taną odzieżą w ogólnej liczbie przedsiębiorców	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,85%
Występowanie obiektów mieszkalnych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na danym obszarze w stosunku ogólnej liczby takich obiektów na terenie gminy ³	0,95%	1,59%	0,95%	3,17%	3,80%	0,95%	3,49%	x

Źródło: Opracowanie własne

³ Przyjmuje się, że występowanie min. 4% z ogólnej liczby budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (w sumie na terenie gminy Skwierzyna jest ich ok. 270) na danym obszarze jako zjawisko niepożądane świadczące o przestarzałym i wymagającym modernizacji zasobie mieszkaniowym.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wskaźnik	SOŁECTWO							Średnie wartości dla całej gminy
	Dobrojewo	Gościno	Krobielewko	Murzynowo	Trzebiszewo	Wiejce	Świniary	
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do strefy na której zdiagnozowano przekroczenia w zakresie średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz stężenia ozonu	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	x

Legenda:

Wartość mniej korzystna od średniej dla całej gminy Skwierzyna

Wartość korzystniejsza od średniej dla całej gminy Skwierzyna

Analizę obszaru gminy Skwierzyna przeprowadzono badając dziewięć wybranych wskaźników. Dla poszczególnych obszarów posłużono się takim samym zestawem wskaźników. Za obszar zdegradowany uznano teren, w którym najwięcej z analizowanych wskaźników osiągnęło wartości mniej korzystne od wartości średnich dla całej gminy.

Tabela 14. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla miasta i sołectw z terenu gminy Skwierzyna

Podsumowanie analizy wskaźnikowej		Liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych od średniej dla gminy	Czy obszar został włączony w skład OZ (TAK/NIE)
MIASTO SKWIERZYNA	I PODOBSZAR	7/9	TAK
	II PODOBSZAR	8/9	TAK
	III PODOBSZAR	8/9	TAK
	IV PODOBSZAR	5/9	TAK
	V PODOBSZAR	5/9	TAK
	VI PODOBSZAR	6/9	TAK
	VII PODOBSZAR	5/9	TAK
	VIII PODOBSZAR	3/9	NIE
	IX PODOBSZAR	4/9	NIE
SOŁECTWO	Dobrojewo	4/9	NIE
	Gościno	4/9	NIE
	Murzynowo	3/9	NIE
	Krobielewko	4/9	NIE
	Trzebiszewo	4/9	NIE
	Wiejce	2/9	NIE
	Świniary	3/9	NIE

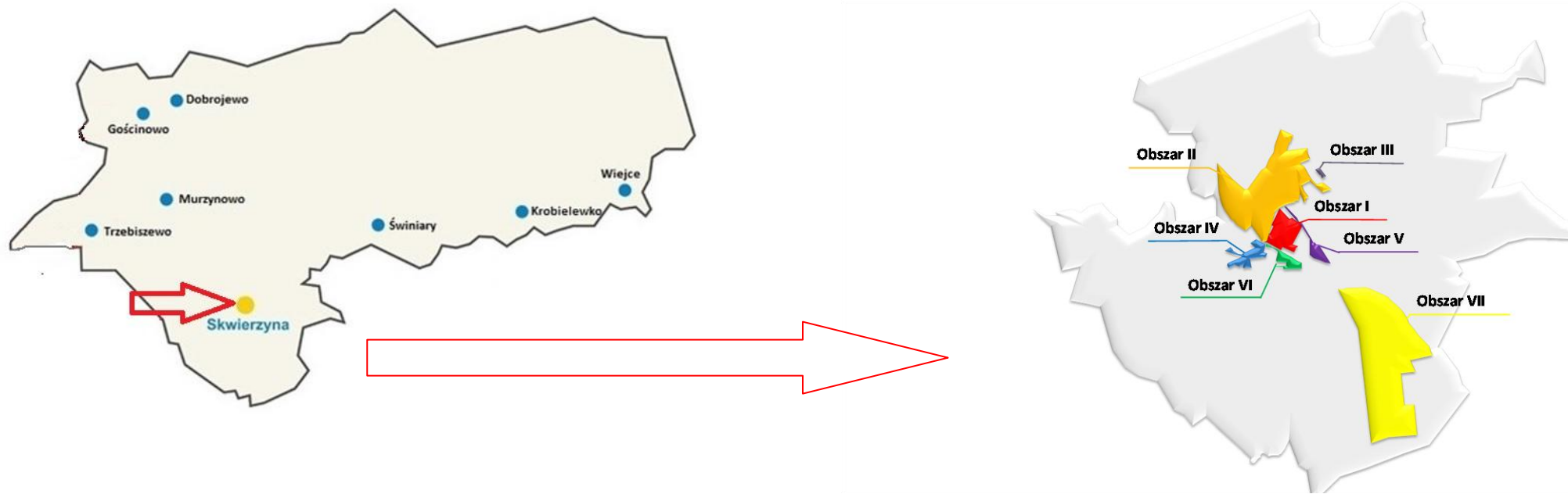
Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wybór określonego powyżej obszaru zdegradowanego jest następstwem zdiagnozowanego na jego terenie stanu kryzysowego. Sytuacja kryzysowa wyznaczonego obszaru widoczna jest w stosunkowo wysokich wartościach wskaźników odnoszących się do niekorzystnej struktury demograficznej, poziomu ubóstwa, przestępczości, aktywności gospodarczej, a także stanu infrastruktury technicznej oraz zagrożeń środowiskowych. Wartości wymienionych wskaźników w wyznaczonym obszarze przewyższają w większości z nich stan odnotowywany na terenie całego miasta oraz gminy. Dodatkowo na opisywanym obszarze dochodzi do dużej koncentracji problemów społecznych, wynikającej z większego niż na terenach wiejskich zagęszczenia ludności oraz narastania problemów społecznych.

Mapa 4. Obszar zdegradowany na terenie gminy Skwierzyna

Źródło: Urząd Miejski w Skwierzynie

6. OBSZAR REWITALIZACJI GMINY

Zgodnie z definicją z „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku, będących podstawą do stworzenia niniejszego opracowania, obszarem rewitalizacji nazywamy obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, głównie społecznych, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Na podstawie powyżej przytoczonych zapisów z wytycznych ministerialnych wyznaczony obszar zdegradowany w całości został włączony w skład obszaru rewitalizacji. Podyktowane jest to tym, iż wyznaczony obszar zdegradowany cechuje się najwyższą spośród analizowanych terenów koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz nie przekracza 20 % powierzchni gminy i nie koncentruje więcej niż 30 % mieszkańców, co szczegółowo zostało wykazane w Tabeli nr 16.

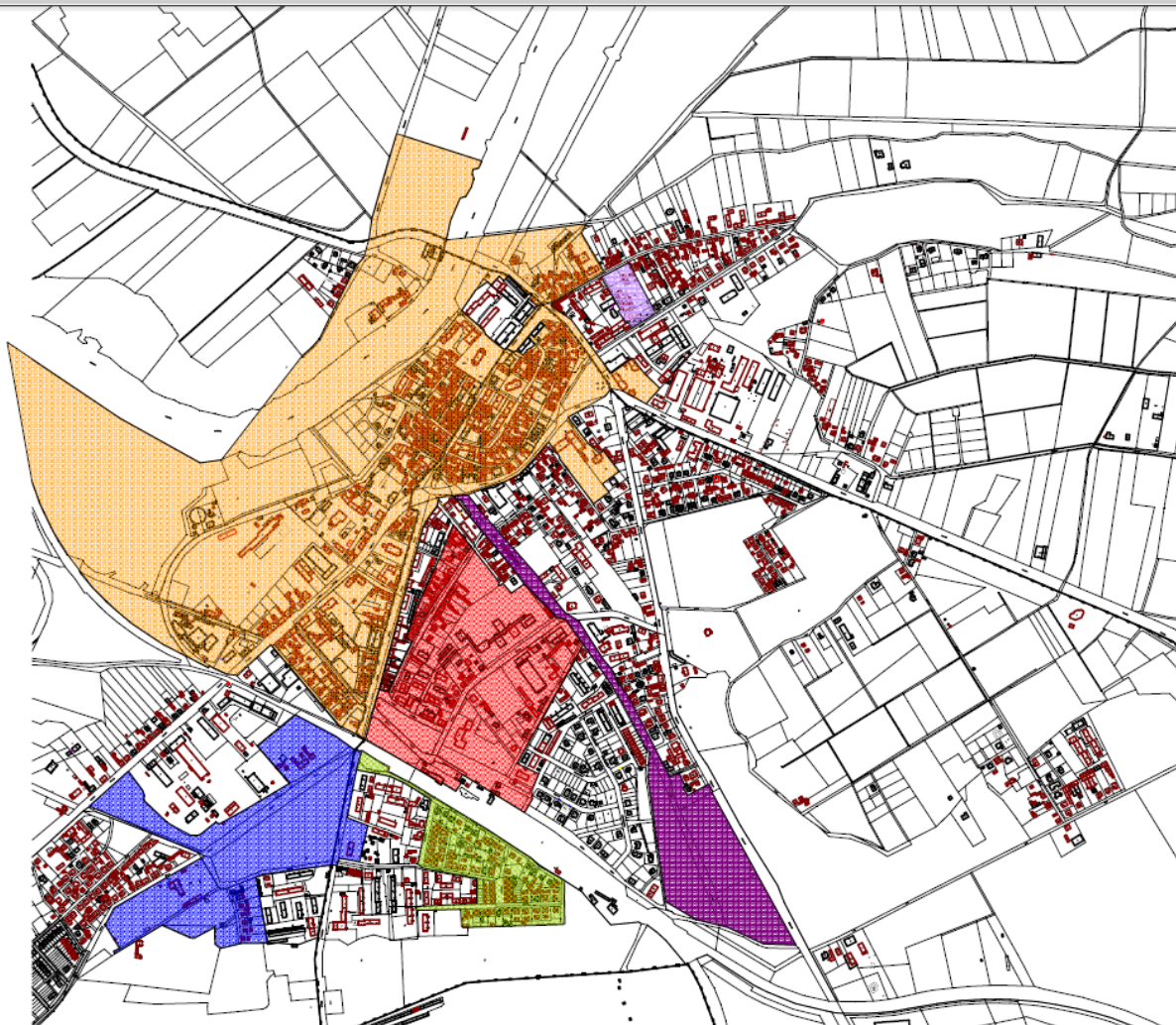
Warto zaznaczyć, że podczas delimitacji terenu gminy Skwierzyna przeznaczonego do rewitalizacji brano pod uwagę nie tylko występujący na nim stan kryzysowy, ale również jednoczesne współwystępowanie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji potencjałów. Dlatego na podstawie analizy zebranych danych jako obszar rewitalizacji określono podobszary na terenie miasta Skwierzyna m.in. ze względu na występujący stan kryzysowy, ale także dużą liczbę ludności jaka jest skoncentrowana na tym terenie. Ponadto miasto pełni bardzo ważną i dominującą rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym tego regionu. Rewitalizacja prowadzona w ośrodku miejskim będzie pozytywnie oddziaływała również na tereny wiejskie.

Obszar rewitalizacji wyznaczono na terenie części miasta Skwierzyna zgodnie z poniższymi mapami.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

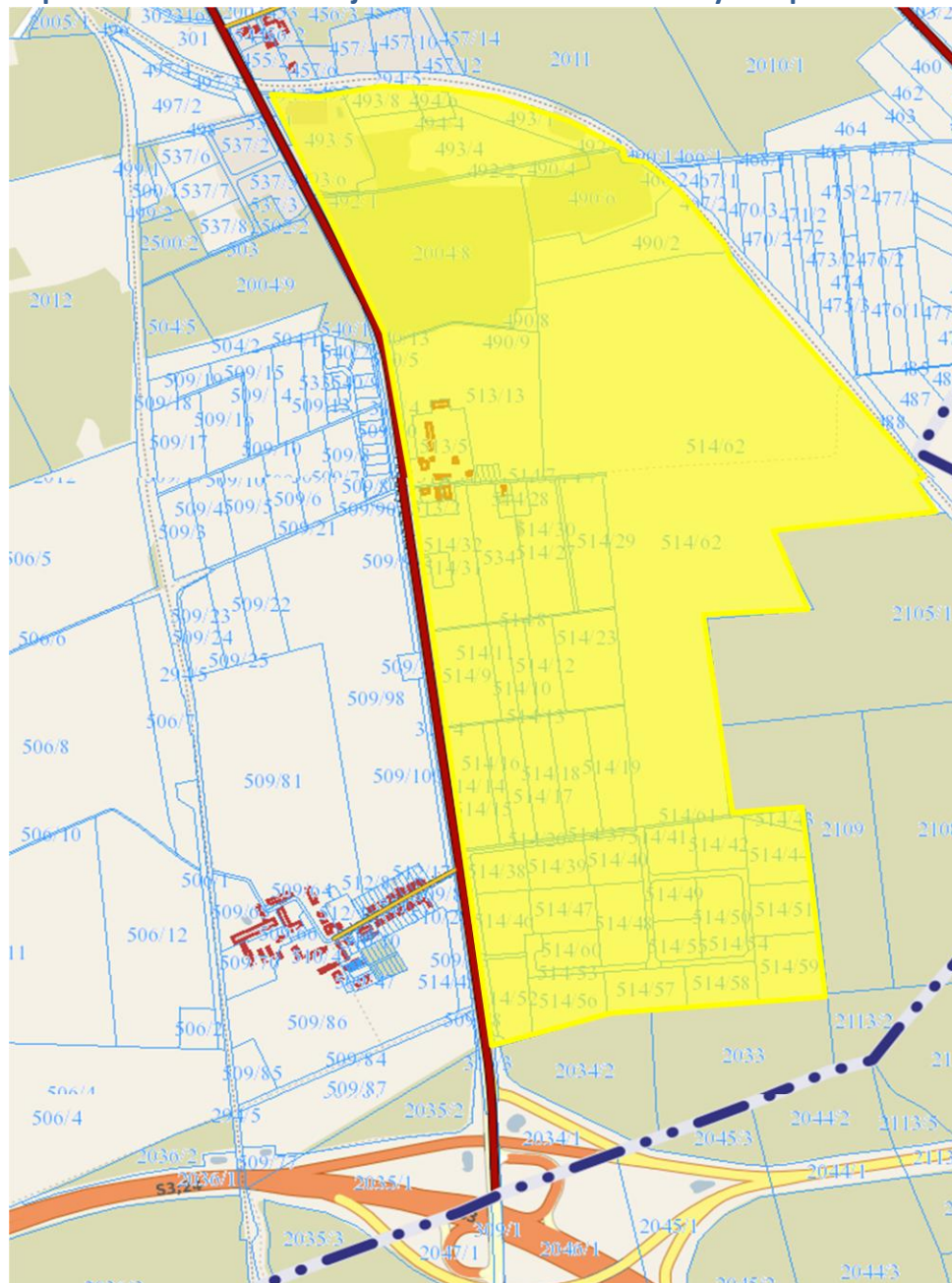
Mapa 5. Obszar rewitalizacji na terenie miasta Skwierzyna – podobszary I-VI.

Źródło: Urząd Miejski w Skwierzynie

Mapa 6. Obszar rewitalizacji na terenie miasta Skwierzyna – podobszar VII

Źródło: Urząd Miejski w Skwierzynie

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 15. Obszar rewitalizacji na terenie miasta Skwierzyna

PODOBSZAR	ULICE
I	GEN. ARCISZEWSKIEGO
	BOLESŁAWA CHROBREGO
	DRZYMAŁY
	DWORCOWA
	MATEJKI
	MICKIEWICZA
	WIOSNY LUDÓW
II	ARMII KRAJOWEJ
	CZERWONEGO KRZYŻA
	DĄBROWSKIEGO
	GARNCARSKA
	GŁOWACKIEGO
	KONOPNICKIEJ
	MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO
	MONIUSZKI
	MOSTOWA
	OGRODOWA
	ORNA
	PARTYZANCKA
	PLEBAŃSKA
	POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH
	POZNAŃSKA
	PRUSA
	PRZYBRZEŻNA
	RATUSZOWA
	RYNEK
	RZEŹNICKA
	STEFANA BATOREGO
	SZEWSKA
	WŁADYSŁAWA JAGIEŁŁY
WŁADYSŁAWA ŁOKIETKA	
2 LUTEGO	
9 MAJA	
III	PRZEMYSŁOWA
IV	KRÓTKA
	SPORTOWA
	PARKOWA
V	WASZKIEWICZA
	TEATRALNA
	SZPITALNA

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	JANA III SOBIESKIEGO
VI	ŻEROMSKIEGO
	PADEREWSKIEGO
	PLAC KOŚCIUSZKI
	KOPERNIKA
	GRUNWALDZKA
BEMA	
VII	MIĘDZYRZECKA

Tabela 16. Powierzchnia oraz ludność części miasta Skwierzyna wybranej do obszaru rewitalizacji

Obszar	Obszar Rewitalizacji	Gmina Skwierzyna	Udział OR na tle gminy (%)
Powierzchnia ha	338	28 481	1,19 %
Liczba ludności	2 765	12 462	22,19%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej

7. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

Na wyznaczonym obszarze widoczna jest wyraźna koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale także gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. W celu wiarygodnego ustalenia zjawisk kryzysowych, kwalifikujących ww. obszary miasta do uznania za obszar rewitalizacji, przeprowadzono analizę ich sytuacji poprzez wykorzystanie następujących metod badawczych:

- a) analiza źródeł wtórnych – analiza aktualnych baz danych, w tym wewnętrznych (posiadanych w gminie) i zewnętrznych (np. PUP, OPS), dotyczących wybranych problemów z ww. 5 sfer;
- b) wywiady z pracownikami urzędu miejskiego odpowiedzialnymi za aktywność gminy w zakresie 5 ww. sfer, a szczególnie społecznej;
- c) wywiady z pracownikami OPS;
- d) spotkania i warsztaty z mieszkańcami gminy, a także z przedstawicielami sektora przedsiębiorstw i NGO w gminie.

Przeprowadzona analiza miała charakter kompleksowy, ponieważ obejmowała wszystkie istotne sfery z punktu widzenia działań rewitalizacyjnych, tj.

- a) społeczną, która powinna zawierać pogłębione podejście do kwestii społecznych, głównie w zakresie: ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu kapitału społecznego;
- b) gospodarczą – w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- c) środowiskową – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska;
- d) przestrzenno-funkcjonalną – w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
- e) techniczną – w szczególności w zakresie stanu technicznego obiektów budowlanych.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Oprócz dużego nawarstwienia się na tym obszarze negatywnych zjawisk, w wyniku przeprowadzonej diagnozy porównano również potencjał obszarów wybranych do działań rewitalizacyjnych.

Tabela 17. Szczegółowa analiza wskaźnikowa obszaru wybranego do rewitalizacji

Wskaźnik	OBSZAR							Średnie wartości dla całej gminy
	I PODOBSZAR	II PODOBSZAR	III PODOBSZAR	IV PODOBSZAR	V PODOBSZAR	VI PODOBSZAR	VII PODOBSZAR	
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	4,97%	7,89%	6,55%	6,49%	5,65%	3,09%	3,14%	5,63%
Udział gospodarstw domowych-stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze	14,41%	23,28%	25,00%	21,43%	15,67%	11,41%	10,87%	17,78%
Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	27,48%	30,98%	26,18%	14,29%	23,37%	30,77%	31,37%	29,75%

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	8,55	14,40	8,38	12,24	13,79	19,47	16,67	8,69
Wskaźnik liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	0,60	0,74	0,36	1,73	0,52	0,44	0,00	0,35
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	x

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Liczba gospodarstw formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi	0,85%	0,86%	1,39%	0,00%	0,00%	1,09%	0,00%	0,62%
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	18,95%	19,72%	19,23%	9,09%	15,72%	18,99%	20,13%	18,86%
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	17,00%	20,50%	12,36%	27,27%	17,01%	20,00%	15,72%	17,72%

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Liczba rodzin która się zgłosiła o pomoc z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	1,98%	2,93%	1,39%	0,00%	0,00%	2,17%	0,00%	0,62%
Wskaźnik wykroczeń w miesiącu październiku 2016 r. wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa na 100 mieszkańców na danym obszarze	0,00	0,21	0,00	0,43	0,00	0,00	0,63	0,08
Udział usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych, np. pożyczki krótkoterminowe, lombardy, sklepy z tanią odzieżą w ogólnej liczbie przedsiębiorców	1,63%	6,06%	11,76%	5,71%	5,55%	0,00%	0,00%	2,85%

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Występowanie (koncentracja) obiektów mieszkalnych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków na danym obszarze z ogólnej liczby takich obiektów z terenu gminy ⁴	7,95%	40,95%	4,76%	7,30%	4,44%	5,71%	2,86%	11,11%
Liczba mb ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,00	0,00	0,00	476,19	0,00	0,00	0,00	8,83 mb

⁴ Przyjmuje się, że występowanie min. 4% z ogólnej liczby budynków wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (w sumie na terenie gminy Skwierzyna jest ich ok. 270) na danym obszarze jako zjawisko niepożądane świadczące o przestarzałym i wymagającym modernizacji zasobie mieszkaniowym.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do strefy na której zdiagnozowano przekroczenia w zakresie średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz stężenia ozonu	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	x
---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	---

Źródło: Opracowanie własne

Legenda:

Wartość mniej korzystna od średniej dla całej gminy Skwierzyna

Wartość korzystniejsza od średniej dla całej gminy Skwierzyna

Tabela 18. Zidentyfikowane problemy na obszarze rewitalizacji

ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY
SFERA SPOŁECZNA
Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza
Wzrost liczby klientów pomocy społecznej (przyjmowanie wzorców zachowań przez dorosłe już dzieci osób korzystających z pomocy)
Wysokie bezrobocie, w tym długotrwałe
Niskie wykształcenie osób bezrobotnych
Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych
Wysoki poziom przestępczości i naruszeń prawa
Niska aktywność społeczna mieszkańców
Rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa
Problemy z przemocą w rodzinie
Duży udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
Niskie wyniki nauczania w placówkach oświatowych
Postępujące zubożenie społeczeństwa
SFERA GOSPODARCZA
Prawie 16 % mieszkańców gminy stanowią osoby bezrobotne
Znaczący udział kobiet i osób długotrwałe bezrobotnych wśród ogółu osób bezrobotnych
Niski stopień rozwoju przedsiębiorczości
Emigracja zarobkowa
PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNE, ŚRODOWISKOWE I TECHNICZNE
Niedostateczna ilość chodników i ścieżek rowerowych
Słaba komunikacja publiczna
Zły stan techniczny części budynków mieszkalnych
Niewystarczająca i niedostosowana do potrzeb obszaru rewitalizacji infrastruktura społeczna, w tym szkolna, sportowa, kulturalna
Zły stan infrastruktury drogowej
Zdegradowana część nabrzeża Warty
Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych
Wysoki poziom hałasu spowodowany złym stanem technicznym dróg,
Wysoka emisja CO2 do atmosfery - ponad 80% emisji CO2 pochodzi z kotłowni węglowych
Obszar należy do strefy na której zdiagnozowano przekroczenia w zakresie średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz stężenia ozonu
Niewystarczająca efektywność energetyczna w budynkach mieszkalnych oraz budynkach

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

użyteczności publicznej (konieczność przeprowadzenia termomodernizacji).

Brak opracowania stref ochrony dla ujęć wód podziemnych

Źródło: Opracowanie własne

8. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

W trakcie opracowania wizji obszaru rewitalizacji brano pod uwagę przede wszystkim działania, które doprowadzą do zmniejszenia lub likwidacji problemów zgłaszanych przez mieszkańców na spotkaniach informacyjnych, warsztatach oraz spacerach studyjnych na etapie diagnozy oraz wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą do objęcia programem rewitalizacji zakwalifikowano część miasta Skwierzyna. Obszary te wybrano, ponieważ znajdują się w szczególnym stanie kryzysowym. Wizję wyprowadzenia obszarów zdegradowanych przewidzianych do rewitalizacji z sytuacji kryzysowej, sformułowano w następujący sposób:

Schemat 8. Wizja stanu obszaru rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Skwierzyna dzięki realizacji zaplanowanych do 2023 roku działań społecznych oraz infrastrukturalnych, których priorytetem jest zapewnienie dobrych warunków życia dla mieszkańców, doprowadzi do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego obszaru rewitalizacji, co będzie miało również korzystny wpływ na cały obszar gminy. Przewidywane do realizacji działania będą miały bardzo pozytywny wpływ na niwelowanie zdiagnozowanych problemów społecznych tj. starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, niskie

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

wyniki nauczania w placówkach oświatowych, postępującego zubożenia mieszkańców czy duże uzależnienia od pomocy społecznej.

Przede wszystkim obszar rewitalizacji zostanie zaktywizowany oraz zintegrowany pod względem społecznym, a tym samym część osób wyjdzie z długotrwałego bezrobocia i ubóstwa. Dzięki działaniom rewitalizacyjnym wszystkie grupy społeczne będą miały szanse rozwoju swoich zainteresowań oraz pasji dzięki stworzeniu nowych miejsc niezbędnych do rozwoju kultury, sportu oraz czynnej rekreacji. Poprawi się również stan oraz zasób infrastruktury technicznej, która będzie wykorzystywana w ramach społecznych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pośrednio działania rewitalizacyjne będą miały również wpływ na wzrost wyników uzyskiwanych przez uczniów oraz sprawią, że osoby w wieku poprodukcyjnym będą aktywnymi uczestnikami życia społecznego, co doprowadzi do integracji międzypokoleniowej.

Poprzez działania rewitalizacyjne zwiększy się także atrakcyjność osiedleńcza obszaru rewitalizacji, co będzie miało pozytywny wpływ większe zainteresowanie Skwierzyną jako miejscem do życia i pracy zawodowej dla ludzi młodych. Ponadto z uwagi na duży udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, w ramach działań rewitalizacyjnych zaplanowano kilka przedsięwzięć skierowanych przede wszystkim do seniorów. W wyniku czego poprawie ulegnie jakość życia osób starszych oraz zwiększy się ich udział w życiu lokalnej społeczności.

Dzięki planowanym projektom, mającym na celu ograniczenie emisji szkodliwych gazów do atmosfery oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród młodego pokolenia poprawie ulegnie także stan środowiska na terenie gminy.

Nastąpi także zdecydowany rozwój turystyki, który może być impulsem do rozwoju gospodarczego gminy. W rezultacie powstaną nowe miejsca pracy, co może mieć korzystny wpływ na zmniejszenie się bezrobocia w wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

9. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ SŁUŻĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIU NEGATYWNYCH ZJAWISK

Po przeprowadzeniu warsztatów oraz spacerów studyjnych połączonych ze szczegółową diagnozą wyznaczono obszar rewitalizacji na terenie gminy Skwierzyna, na którym zidentyfikowano problemy związane przede wszystkim ze sferą społeczną, techniczną oraz przestrzenno – funkcjonalną. W oparciu o zidentyfikowane problemy sformułowany został cel główny, którego osiągnięcie będzie zależało od realizacji poszczególnych przedsięwzięć na terenach przewidzianych do rewitalizacji na obszarze gminy Skwierzyna do 2023 roku.

Schemat 9. Cel rewitalizacji oraz kierunki działań

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wyznaczony cel główny został opisany za pomocą mierzalnych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do celu głównego rewitalizacji przypisano odpowiednie kierunki działań. Są one odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i ich realizacja pozwoli na osiągnięcie założonego celu.

Tabela 19. Wskaźniki dot. projektów głównych

Cel główny: Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.		
Wskaźnik	Rok bazowy	Rok docelowy
Liczba modernizowanych/budowanych obiektów infrastruktury na rewitalizowanych obszarach	0	9
Liczba zrewitalizowanych parków	0	1
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	0	200
Liczba seniorów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	0	78
Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji	0	670
Liczba powstałych spółdzielni socjalnych	0	2
Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw	0	55
Liczba powołanych Animatorów Społecznych	0	1

Źródło: Opracowanie własne

10. LISTA PLANOWANYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W celu wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023 zaplanowano szereg działań. Najważniejszy w rewitalizacji jest aspekt społeczny, dlatego przede wszystkim zaplanowano przedsięwzięcia ukierunkowane na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych, występujących na danym obszarze, (tzw. działania „miękkie” finansowane ze środków EFS lub środków własnych). Jednak dla osiągnięcia założonych efektów społecznych rewitalizacji niezbędne jest zrealizowanie także projektów infrastrukturalnych „twardych”, finansowanych ze środków EFRR, które będą miały charakter uzupełniający wobec działań „miękkich”. Zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku dokonano podziału przedsięwzięć rewitalizacyjnych na główne oraz uzupełniające. Jako przedsięwzięcia główne zakwalifikowano wszelkie działania, bez których realizacja wyznaczonego celu głównego programu rewitalizacji nie jest możliwa, a tym samym nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych. Pozostałe przedsięwzięcia to tzw. uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne, których realizacja również przyczyni się do osiągnięcia założonych efektów rewitalizacji. Mają one na celu również eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Tabela 20. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Program aktywnej integracji realizowany przez OPS
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Podmioty realizujące projekt	OPS SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektów	<p>1. Sfera społeczna – projekt zakłada działania na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, które będą ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej, obejmujące następujące formy wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kontrakt socjalny lub równoważny, b) program integracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, c) Indywidualne programy pracy, d) program specjalny, e) Projekt socjalny. <p>W ramach projektu wsparciem zostanie objętych kilka grup społecznych tj. bezrobotni, rodziny z niewydolnością opiekuńczo – wychowawczą, dzieci z rodzin długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.</p>
Prognozowane rezultaty	<p>1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 30</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	300 000,00 zł
Sposób oceny i	Sprawozdania

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2018-2019
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywne włączenie w ramach działalności CIS. 2. Program aktywnej integracji. 3. Lepsze jutro. 4. Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego. 5. Rewitalizacja rynku miejskiego, targowiska miejskiego, parków i zabudowań z nadaniem nowych funkcji społecznych i gospodarczych w/w obiektom. 6. Przejęcie budynku dworca PKP oraz jego adaptacja na cele społeczno-kulturowe.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywne włączenie w ramach działalności CIS
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
Podmioty realizujące projekt	STOWARZYSZENIE ZIELONA PRZYSTAŃ, GMINA SKWIERZYNA

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Sfery oddziaływania projektów	<p>1. Sfera społeczna – celem projektu jest promowanie równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie. Projekt zakłada działania na rzecz wsparcia podmiotów integracji społecznej tj. centrum integracji społecznej (CIS). Celem działalności CIS jest przede wszystkim reintegracja społeczno-zawodowa osób które znalazły się w trudnej sytuacji. CIS to instytucja, która ma charakter edukacyjny, a jednym z elementów tej edukacji będzie praca uczestników w ramach działalności handlowej, usługowej lub wytwórczej. Dzięki temu długotrwale bezrobotni, uzależnieni od alkoholu i osoby nieporadne życiowo będą mogły wrócić na rynek pracy.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<p>1. Mieszkańcy</p>
Szacowana wartość projektu	<p>110 000,00 zł</p>
Prognozowane rezultaty	<p>1. 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10</p>
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Sprawozdania Dokumentacja zdjęciowa</p>
Okres realizacji	<p>2018-2019</p>
Projekty komplementarne	<p>1. Program aktywnej integracji. 2. Program aktywnej integracji realizowany przez OPS. 3. Lepsze jutro.</p>

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

4. Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego.
5. Rewitalizacja rynku miejskiego, targowiska miejskiego, parków i zabudowań z nadaniem nowych funkcji społecznych i gospodarczych w/w obiektom.
6. Przejęcie budynku dworca PKP oraz jego adaptacja na cele społeczno-kulturowe.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 22. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Program aktywnej integracji
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
Podmioty realizujące projekt	STOWARZYSZENIE ZIELONA PRZYSTAŃ, GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektów	1. Sfera społeczna – celem projektu jest promowanie równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie. Projekt zakłada rozwój usług społecznych tj. przewiduje się zatrudnienie asystenta osób niepełnosprawnych, asystenta rodziny oraz 2 opiekunek środowiskowych. Projekt będzie koncentrował się na działaniach

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>wspierających rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent będzie wspierał rodziców we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Z kolei zadaniem opiekunki środowiskowej będzie udzielanie pomocy i świadczenie usług opiekuńczych polegających na pomocy osobom samotnym oraz przewlekle chorym w codziennych czynnościach domowych, a także zachęcania do aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań oraz zwiększenia samodzielności życiowej u osób nad którymi będzie sprawowała opiekę.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	116 000 zł
Prognozowane rezultaty	1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2018-2019
Projekty komplementarne	1. Aktywne włączenie w ramach działalności CIS. 2. Program aktywnej integracji realizowany przez OPS.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

3. Lepsze jutro.
4. Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego.
5. Rewitalizacja rynku miejskiego, targowiska miejskiego, parków i zabudowań z nadaniem nowych funkcji społecznych i gospodarczych w/w obiektom.
6. Przejęcie budynku dworca PKP oraz jego adaptacja na cele społeczno-kulturowe.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego
Typ projektu	Społeczno - gospodarczy
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych. 4. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. 5. Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Sfery oddziaływania projektów

1. Sfera społeczna – Projekt zakłada powstanie spółdzielni socjalnych oraz zapewnienie stałego, uzależnionego od potrzeb, wsparcia specjalistów potrzebnych do rozpoczęcia funkcjonowania przedsiębiorstwa np. poprzez konsultacje i szkolenia. Z efektów i produktów projektu będą mogli korzystać mieszkańcy oraz przedsiębiorcy zlokalizowani na wyznaczonym obszarze rewitalizacji oraz wszyscy inni chętni z terenu gminy. Specjaliści zostaną wyselekcjonowani, a ich działalność będzie kluczowa ze względu na realizację całego przedsięwzięcia. Projekt ma charakter gospodarczy, jednakże jego pośrednie działanie wpłynie również na społeczny aspekt życia Gminy. Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych, w sposób naturalny zwiększa zatrudnienie. To też przyczyni się do spadku odsetka osób uzależnionych od środowiskowej pomocy społecznej. Projekt wpłynie pozytywnie na zmniejszenie zdiagnozowanych problemów społecznych, ponieważ udostępnione zostanie narzędzie moderujące działalność kulturalno – społeczną. Ponadto stabilizacja zawodowa mieszkańców będzie miała korzystny wpływ na przyrost naturalny w gminie oraz osiedlanie się młodych ludzi na tym terenie, co w rezultacie zmniejszy niekorzystny trend demograficzny jakim jest starzenie się społeczeństwa. Projekt korzystnie będzie oddziaływać na integrację lokalnej społeczności oraz podniesienie ich wiedzy oraz kompetencji zawodowych. Zaktywizują się także organizacje społeczne zainteresowane współpracą w zakresie organizacji działalności kulturalno-edukacyjnej. Istotne jest również to, że powołany Animator Społeczny będzie mógł prowadzić swoje działania również w

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>oparciu o infrastrukturę publiczną zmodernizowaną w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Sfera przestrzenno – funkcjonalna – powstanie nowe miejsce świadczące różnego rodzaju usługi dla społeczności lokalnej (spółdzielnie socjalne). 3. Sfera gospodarcza – projekt będzie korzystnie oddziaływać na rozwój przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych miejsc pracy na rynku lokalnym.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 2. Mieszkańcy, 3. Przedsiębiorcy, 4. Organizacje społeczne.
Szacowana wartość projektu	1 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie funkcji Animatora Społecznego – 1 2. Liczba powstałych spółdzielni socjalnych – 2
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Sprawozdania oraz stosowne rejestry</p> <p>Dokumentacja zdjęciowa</p>
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Program aktywnej integracji. 2. Aktywne włączenie w ramach działalności CIS. 3. Program aktywnej integracji realizowany przez OPS 4. Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym. 5. Lepsze jutro. 6. Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS. 7. Przejęcie budynku dworca PKP oraz jego adaptacja na cele społeczno-kulturowe.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>8. Modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go Lutego w Skwierzynie.</p> <p>9. Rewitalizacja rynku miejskiego, targowiska miejskiego, parków i zabudowań z nadaniem nowych funkcji społecznych i gospodarczych w/w obiektom.</p> <p>10. Rewitalizacja śródmieścia miasta Skwierzyna.</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 24. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna
Typ projektu	Społeczno - gospodarczy
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży. 3. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, SZKOŁY
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – Projektem objęty jest Zespół Szkół Technicznych im. Stanisława Lema w Skwierzynie. Celem głównym projektu jest wzrost jakości kształcenia

i szkolenia zawodowego w Gminie Skwierzyna poprzez podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji 400 uczniów (177K, 223M) i 20 nauczycieli (8K,12M) uczestniczących w szkoleniach, kursach i stażach/praktykach zawodowych oraz utworzenie zespołu realizującego zadania zbieżne z zadaniami CKZIU. Działania podjęte w ramach projektu przyczynią się do rozwoju kompetencji, kwalifikacji i umiejętności przyszłych pracowników (w tym ON), do doksztalcenia kadr i podniesienia ich kompetencji oraz wpłyną na nowoczesne podejście do nauki zawodu m.in. przez realizację projektu w partnerstwie z otoczeniem społeczno – gospodarczym, współpracę z pracodawcami i ich organizacjami, przedsiębiorcami oraz instytucjami rynku pracy. Zgodnie z przeprowadzoną w ZST diagnozą zostanie zakupiony sprzęt i pomoce dydaktyczne wyposażenia pracowni praktycznego kształcenia w zawodach mechanicznych, logistyczno-spedycyjnych, hotelarsko-gastronomicznych. Dodatkowo w ramach rozwoju doradztwa edukacyjno - zawodowego zostanie utworzony Szkolny Punkt Informacji i Kariery.

Poprzez zaplanowane w projekcie działania absolwentom, kończącym naukę w placówce objętej projektem, łatwiej będzie znaleźć pracę, a także podjąć własną działalność gospodarczą, co zapewni stabilność finansową i zmniejszy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Doprowadzi do ograniczenia emigracji zarobkowej młodych ludzi i tym samym będzie wywierać pozytywny wpływ na negatywne demograficzne zjawisko dot. starzenia się społeczeństwa.

2. Sfera gospodarcza – projekt poprzez kształcenie

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	wykwalfikowanej kadry będzie korzystnie oddziaływać na rozwój przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych miejsc pracy na rynku lokalnym.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy, 2. Przedsiębiorcy.
Szacowana wartość projektu	4 250 791,56 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie poziomu wiedzy i kompetencji 400 uczniów (177K, 223M) i 20 nauczycieli (8K, 12M).
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania Dokumentacja zdjęciowa Listy uczestników zajęć
Okres realizacji	2016 -2022
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 2. Lepsze jutro. 3. Edukacja to przyszłość. 4. EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny. 5. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 6. Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzńskiego Ośrodka Kultury (SOK). 7. Termomodernizacja internatu Zespołu Szkół Technicznych, Zespołu Edukacyjnego oraz OSiR.

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 25. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo - ekologicznych
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Poprawa stanu środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. 3. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, SZKOŁY
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – Projekt zakłada przeprowadzenie zajęć dla uczniów szkół z wykorzystaniem potencjału zrewitalizowanych parków. Będą to przede wszystkim zajęcia o tematyce przyrodniczo - ekologicznej bazującej na bogactwie występującej flory i fauny. Poszerzenie oferty zajęć dodatkowych będzie miało pozytywny wpływ na wyniki uzyskiwane przez uczniów. Jednym ze zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji były niskie wyniki osiągnięte przez uczniów na egzaminach zewnętrznych. 2. Sfera środowiskowa – dzięki projektowanym działaniom edukacyjnym zwiększy się świadomość ekologiczna mieszkańców.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	10 000 zł
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczniów biorących udział w zajęciach dodatkowych – 50/rok
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Listy obecności uczestników na zajęciach plenerowych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 2. Lepsze jutro. 3. Edukacja to przyszłość. 4. EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny. 5. Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna. 6. Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Rewitalizacja parków.

Tabela 26. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7	
Nazwa przedsięwzięcia	EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 2. Poprawa stanu środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. 3. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, SZKOŁY, OSIR
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – W związku ze zdiagnozowaną na obszarze rewitalizacji dużą emisją CO₂ do atmosfery, w celu propagowania przyjaznych rozwiązań dla środowiska zostanie zorganizowany konkurs plastyczny oraz fotograficzny o tematyce ekologicznej wśród uczniów szkół z terenu gminy Skwierzyna. Projekt będzie obejmował element edukacyjny - w postaci cyklicznych warsztatów dla uczniów o korzyściach płynących z oszczędności energii, jak również efektu ekologicznego oraz pozytywnych skutkach płynących dla środowiska w wyniku zastosowanych rozwiązań m.in. termomodernizacji oraz OZE. Przedsięwzięcie będzie miało duży wpływ na podniesienie świadomości ekologicznej młodych mieszkańców gminy, co w konsekwencji poprzez prawidłowe postawy może w przyszłości doprowadzić do zmniejszenia emisji CO₂ do atmosfery. Ponadto projekt ma charakter przede wszystkim edukacyjny, co może mieć pozytywny wpływ na osiągnięte wyniki w szkole przez uczniów biorących udział w przedsięwzięciu. 2. Sfera środowiskowa – dzięki projektowanym działaniom edukacyjnym zwiększy się świadomość ekologiczna mieszkańców.
Interesariusze działań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

rewitalizacyjnych	
Szacowana wartość projektu	10 000 zł
Prognozowane rezultaty	Liczba osób biorących udział w warsztatach i konkursie – 200 Liczba przeprowadzonych warsztatów – 10
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników konkursu Lista uczestników warsztatów
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 2. Lepsze jutro. 3. Edukacja to przyszłość. 4. Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna. 5. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 6. Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK). 8. Termomodernizacja internatu Zespołu Szkół Technicznych, Zespołu Edukacyjnego oraz OSiR.

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 27. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych. 3. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, SZKOŁY, SOK
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – lokalna społeczność będzie mogła korzystać z rozszerzonej oferty SOK – u. Będzie miało to pozytywny wpływ na integrację społeczną oraz rozwój pasji i zainteresowań mieszkańców, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży. W mniejszych miastach ośrodek kultury jest bardzo często jedynym miejscem, w którym może spotykać się lokalna społeczność. Mieszkańcy ze względu na miejsce zamieszkania i uwarunkowania społeczne mają utrudniony dostęp do szerokiej oferty kulturalnej placówek zlokalizowanych na dużych obszarach miejskich. Ośrodki Kultury dają im jednak szansę na rozwój kulturalny i towarzyski, ponieważ działalność tego typu placówek ma na celu integrację środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>mieszkańców prowadzenie działalności w zakresie edukacji i animacji kulturalnej, rozpoznawania, rozbudzania i zaspokajania potrzeb i zainteresowań kulturalnych i sportowych, wspierania amatorskiego ruchu artystycznego, ochrony tradycji oraz dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Zajęcia będą prowadzone przez instruktorów zatrudnionych w SOK – u. Planowana jest organizacja zajęć tanecznych, teatralnych, baletowych oraz muzycznych, które będą odbywały się regularnie tj. minimum raz w tygodniu.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	15 000 zł
Prognozowane rezultaty	Liczba osób korzystających z zajęć - 150
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników zajęć
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 2. Lepsze jutro. 3. Edukacja to przyszłość. 4. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 5. EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny. 6. Modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go Lutego w Skwierzynie.</p> <p>7. Redukcja CO₂ poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK).</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Skwierzynie
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych. 3. Aktywizacja osób starszych.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, OPS, SOK
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – osoby starsze mając do dyspozycji dużo wolnego czasu mogą nadal być aktywnymi uczestnikami życia lokalnej społeczności. Zwiększenie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym przeciwdziała samotności i postępującej izolacji społecznej oraz umożliwia dłuższe utrzymanie niezależności.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>Projekt obejmuje działania związane z utrzymaniem Dziennego Domu „Senior – Wigor”. Bieżąca działalność polega na realizacji podstawowych usług mających na celu udzielenie pomocy w czynnościach dnia codziennego, na zapewnieniu minimum jednego posiłku oraz innych usług wspomagających dostosowanych do potrzeb seniorów, w szczególności: edukacyjnych, kulturalno- oświatowych, aktywności ruchowej, rekreacyjnych, aktywizujących społecznie oraz terapii zajęciowej. Zajęcia będą odbywały się codzienne i będą prowadzone przez instruktorów zatrudnionych w ramach projektu.</p> <p>Celem przedmiotowego przedsięwzięcia jest przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie opieki samotnym i potrzebującym usług opiekuńczych seniorom z gminy Skwierzyna, - stworzenie bogatej oferta zajęć dla grupy społecznej stanowiącej duży udział w ogóle mieszkańców, - współpraca jednostek na rzecz seniorów i społeczności lokalnej, - tworzenie i umacnianie relacji międzypokoleniowych (seniorzy- dzieci- młodzież), - rozwój wolontariatu i tworzenie siatki wsparcia dla poszczególnych grup społecznych- ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb seniorów.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	342 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	1. Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	projektu- 38/rok 2. Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw – min. 25
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników zajęć Sprawozdania
Okres realizacji	01.01.2017-31.12.2017 i każdego kolejnego roku przez cały okres trwania Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2015-2020
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS. 2. Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego. 3. Modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go Lutego w Skwierzynie.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 29. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 10

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych 3. Aktywizacja osób starszych
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, OPS, SOK
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – osoby starsze mając do dyspozycji dużo wolnego czasu mogą nadal być aktywnymi uczestnikami życia lokalnej społeczności. Zwiększenie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym przeciwdziała samotności i postępującej izolacji społecznej oraz umożliwia dłuższe utrzymanie niezależności. Projekt obejmuje dodatkowe działania podejmowane na rzecz osób starszych- uczestników Dziennego Domu „Senior- Wigor” w Skwierzynie. Będą skierowane przede wszystkim na rozwój aktywności społecznej, edukacyjnej i kulturalnej osób starszych. Zajęcia będą odbywały się codzienne i będą prowadzone przez instruktorów zatrudnionych w ramach projektu. Celem przedmiotowego przedsięwzięcia jest przede wszystkim:<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie bogatej oferty zajęć dla grupy społecznej stanowiącej duży udział w ogóle mieszkańców, - angażowanie organizacji pozarządowych w działania na rzecz osób starszych, - integracja wewnątrz i międzypokoleniowa, - stworzenie warunków do godnego i aktywnego starzenia się.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Szacowana wartość projektu	100 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach projektu - 40 2. Liczba warsztatów/ zajęć/ wyjazdów/inicjatyw – min. 20
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników zajęć Sprawozdania
Okres realizacji	01.01.2018-31.12.2018
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Skwierzynie. 2. Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego. 3. Modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go Lutego w Skwierzynie.

Tabela 30. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11	
Nazwa przedsięwzięcia	Edukacja to przyszłość
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych. 3. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży.
Podmioty realizujące projekt	Zespół Edukacyjny - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Kornela Makuszyńskiego w Skwierzynie
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – W projekcie „Edukacja to przyszłość” weźmie udział ok 270 uczniów i uczennic klas 1-6. Cele założone w projekcie polegają na kształceniu kompetencji kluczowych, wyrównywaniu i korygowaniu deficytów rozwojowych charakterystycznych dla dzieci dyslektycznych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych, co będzie pozytywnie wpływało na zdiagnozowany problem dot. niskich wyników osiągniętych przez uczniów na egzaminach zewnętrznych. Priorytetem w projekcie będzie zastosowanie innych niż tradycyjne metod pracy z uczniami. Dominować mają doświadczenia i eksperymenty czyli uczenie wielozmysłowe, które skuteczniej ugruntowuje poznawaną wiedzę z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych, informatyki i posługiwania się językami obcymi. Ponadto projekt będzie uczył współpracy i wzajemnej pomocy, która jest niezbędna w dorosłym życiu. Stworzy możliwość uzupełnienia wiedzy, a także będzie wyrównywał i korygował deficyty rozwojowe charakterystyczne dla dzieci dyslektycznych i o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Rozbudzi również zainteresowania uczniów.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	333 000 zł
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczniów korzystających ze wsparcia w ramach projektu - 270
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników zajęć Sprawozdania
Okres realizacji	2018 - 2020
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 2. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 3. Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna. 4. EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny. 5. Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK).

Tabela 31. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 12

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 12	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja parków
Typ projektu	Przestrzenno – funkcjonalny, społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, IV, V, VI PODOBSZAR

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej oraz przeznaczonej na cele społeczno – kulturalne. 2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Poprawa stanu środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – mieszkańcy zyskają uporządkowaną przestrzeń publiczną w mieście w postaci zrewitalizowanych parków. Będzie to miejsce doskonale nadające się do czynnej rekreacji oraz integracji lokalnej społeczności. 2. Sfera przestrzenno – funkcjonalna - dzięki zagospodarowaniu i uporządkowaniu terenu, objętego projektem, który rozciąga się na obszary zieleni w mieście, powstanie bardzo dobra i potrzebna infrastruktura sportowa i rekreacyjna dostępna dla wszystkich mieszkańców. W ramach prac planuje się obiekty małej architektury (miejsca rekreacji, wypoczynku), zespoły krzewów, rabaty z roślinami wieloletnimi, nowe nasadzenia drzew. 3. Sfera gospodarcza - przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości, ponieważ uporządkowanie terenów zielonych, znajdujących się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, będzie oddziaływać

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>korzystnie na atrakcyjność obszaru dla potencjalnych klientów. Wpłyne też na poprawę potencjału turystycznego gminy.</p> <p>4. Sfera środowiskowa – zakres planowanego przedsięwzięcia ułatwi dostęp do obszarów zieleni, na których zostaną uruchomione nowe funkcje rekreacyjno-turystyczne, bez ingerencji w ich naturalne bogactwo. Ponadto dzięki projektowanym działaniom edukacyjnym zwiększy się również świadomość ekologiczna mieszkańców, co w połączeniu z projektem infrastrukturalnym będzie miało pozytywny wpływ na zdiagnozowane problemy środowiskowe tego obszaru.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy, 2. Turyści, 3. Przedsiębiorcy.
Szacowana wartość projektu	2 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zrewitalizowanych parków – co najmniej 1 szt.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 2. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 3. EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny.

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 32. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 13

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 13	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go Lutego w Skwierzynie
Typ projektu	Techniczny
Obszar rewitalizacji	II, V PODOBSZAR (SOK - V podobszar, budynek przy ul. 2 Lutego - II podobszar)
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej oraz przeznaczonej na cele społeczno – kulturalne. 2. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 3. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – lokalna społeczność będzie mogła korzystać z rozszerzonej oferty SOK – u oraz Dziennego Domu „Senior-Wigor”. Będzie miało to pozytywny wpływ na integrację społeczną oraz rozwój pasji i zainteresowań mieszkańców, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży, ale także seniorów. Poprzez działania rewitalizacyjne zwiększy także się atrakcyjność osiedleńcza tego terenu, co będzie miało pozytywny wpływ większe zainteresowanie Skwierzyną jako miejscem do życia i pracy zawodowej dla ludzi młodych.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	2. Sfera techniczna – prace remontowe doprowadzą do poprawy stanu technicznego istniejących budynków, które pozwolą na wydajniejsze wykorzystanie ich na cele społeczno – kulturalne.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	1 500 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	1. Liczba budynków poddanych rewitalizacji – 2 szt.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 2. Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS. 4. Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Skwierzynie. 5. Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzńskiego Ośrodka Kultury (SOK).

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 33. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 14

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 14	
Nazwa przedsięwzięcia	Termomodernizacja internatu Zespołu Szkół Technicznych, Zespołu Edukacyjnego oraz OSiR
Typ projektu	Techniczny, społeczny, środowiskowy
Obszar rewitalizacji	I, II i IV PODOBSZAR Internat ZST (II podobszar), Zespół Edukacyjny (I podobszar), OSiR (IV podobszar)
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remonty zabytkowej infrastruktury oraz budynków użyteczności publicznej. 2. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 3. Poprawa stanu środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA,
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – przedsięwzięcie przynosi korzyści, które mają przede wszystkim wymiar społeczny. Należą do nich korzyści w następujących aspektach:<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie komfortu użytkowania infrastruktury oświatowej oraz bezpieczeństwa obywateli pozytywnie wpłynie na ich rozwój społeczny i ekonomiczny, - wzrost bezpieczeństwa i higieny pracy zarówno dla uczniów i pracowników, jak i osób korzystających z budynków,

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa warunków pracy i funkcjonowania budynków oraz potencjalny wzrost liczby uczniów np. ze względu na poprawę warunków prowadzonych zajęć w szczególności w okresie zimowym, 2. Sfera techniczna – dzięki zaplanowanym pracom zmniejszy się współczynnik przenikania ciepła przez przegrody budowlane, wzrośnie sprawność systemu ogrzewania, a także zmniejszy się zapotrzebowanie na energię. Ponadto nastąpi zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych podczas produkcji energii cieplnej. 3. Sfera środowiskowa - przedsięwzięcie może wpłynąć na polepszenie stanu środowiska naturalnego, przy jednoczesnej poprawie atrakcyjności osiedleńczej oraz polepszeniu stanu zdrowia mieszkańców. Przez ograniczenie zużycia energii w obiektach (dzięki poprawie efektywności działania poprzez zmianę np. systemu ogrzewania, ocieplenie ścian, dachu oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej), obniżeniu ulegną ilości emitowanych gazów i pyłów przy jednoczesnej poprawie jakości życia lokalnej społeczności.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	12 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	Liczba budynków objętych termomodernizacją – 3 szt. Zmniejszenie zużycia energii o min. 25 % w każdym z budynków
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

rewitalizacji	
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 2. Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 3. Edukacja to przyszłość. 4. EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny. 5. Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna. 6. Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 15

Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 15	
Nazwa przedsięwzięcia	Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK)
Typ projektu	Techniczny, społeczny, środowiskowy
Obszar rewitalizacji	I, II, V PODOBSZAR ZE (I podobszar), Gimnazjum (II podobszar), CKP (I podobszar), ZST (II podobszar), SOK (V podobszar)
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	1. Remonty zabytkowej infrastruktury oraz budynków

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>użyteczności publicznej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 3. Poprawa stanu środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA,
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – przedsięwzięcie przynosi korzyści, które mają przede wszystkim wymiar społeczny. Należą do nich korzyści w następujących aspektach:<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie komfortu użytkowania infrastruktury oświatowej oraz bezpieczeństwa obywateli pozytywnie wpłynie na ich rozwój społeczny i ekonomiczny, - wzrost bezpieczeństwa i higieny pracy zarówno dla uczniów i pracowników, jak i osób korzystających z budynków, - poprawa warunków pracy i funkcjonowania budynków oraz potencjalny wzrost liczby uczniów np. z ze względu na poprawę warunków prowadzonych zajęć w szczególności w okresie zimowym, 2. Sfera techniczna – dzięki zaplanowanym pracom zmniejszy się współczynnik przenikania ciepła przez przegrody budowlane, wzrośnie sprawność systemu ogrzewania, a także zmniejszy się zapotrzebowanie na energię. Ponadto nastąpi zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych podczas produkcji energii cieplnej. 3. Sfera środowiskowa - przedsięwzięcie może wpłynąć na polepszenie stanu środowiska naturalnego, przy jednoczesnej poprawie atrakcyjności osiedleńczej oraz polepszeniu stanu zdrowia mieszkańców. Przez

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>ograniczenie zużycia energii w obiektach (dzięki poprawie efektywności działania poprzez zmianę np. systemu ogrzewania, ocieplenie ścian, dachu oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej), obniżeniu ulegną ilości emitowanych gazów i pyłów przy jednoczesnej poprawie jakości życia lokalnej społeczności.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	12 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	Liczba budynków objętych termomodernizacją – 4 szt. Zmniejszenie zużycia energii o min. 25 % w każdym z budynków
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023
Projekty komplementarne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych. 2. Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. 3. Edukacja to przyszłość. 4. EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny. 5. Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna. 6. Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS. 7. Modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Lutego w Skwierzynie.

8. Termomodernizacja internatu Zespołu Szkół Technicznych, Zespołu Edukacyjnego oraz OSiR.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja/remont/budowa dróg, ulic i chodników
Typ projektu	Przestrzenno – funkcjonalny, społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej oraz przeznaczonej na cele społeczno – kulturalne. 2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. 4. Poprawa stanu środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA,
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna - projekt będzie miał pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej poprzez zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz polepszenie komunikacji na terenie gminy. Ponadto teren gminy stanie się bardziej atrakcyjny dla przedsiębiorców, co może wiązać się z powstaniem nowych miejsc pracy, a w rezultacie zmniejszeniem bezrobocia. Zaktywizują się

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>także organizacje społeczne zainteresowane współpracą w zakresie organizacji działalności edukacyjnej oraz poprawiającej bezpieczeństwo użytkowników dróg.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Sfera przestrzenno – funkcjonalna – dzięki realizacji projektu powstanie nowa infrastruktura oraz poprawi się stan techniczny istniejących dróg, ulic oraz chodników, co zwiększy bezpieczeństwo ich użytkowników. Ponadto na obszarze, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie poprawie ulegnie komunikacja. 3. Sfera gospodarcza – dzięki poprawie stanu technicznego infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej przedsiębiorcy prowadzący działalność na wskazanym terenie uzyskają łatwiejszy dostęp do klientów oraz do miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Obszar stanie się również atrakcyjniejszy dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności. Wpływ na rozwój gospodarczy miasta będą mieli również odwiedzający te tereny turyści, którzy chętniej będą korzystali z dobrych pod względem technicznym szlaków komunikacyjnych. 4. Sfera środowiskowa – zakładana jest redukcja emisji CO₂ do atmosfery poprzez wybór alternatywnego, przyjaznego środowisku środka transportu np. roweru.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy 2. Przedsiębiorcy 3. Turyści
Szacowana wartość projektu	5 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość osób korzystających z powstałej infrastruktury: min. 750. 2. Długość zmodernizowanych lub wybudowanych dróg – przynajmniej 500 m.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	3. Długość zmodernizowanych lub wybudowanych chodników – przynajmniej 200 m.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Przejęcie budynku dworca PKP oraz jego adaptacja na cele społeczno-kulturowe
Typ projektu	Techniczny, społeczny
Obszar rewitalizacji	I PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej oraz przeznaczonej na cele społeczno – kulturalne. 2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. 4. Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania	1. Sfera społeczna – projekt wpłynie pozytywnie na

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

projektu	<p>zmniejszenie zdiagnozowanych problemów społecznych, ponieważ zostanie stworzone nowe miejsce przeznaczone na działalność kulturalno – społeczną. Korzystnie wpłynie na integrację lokalnej społeczności oraz podniesienie ich wiedzy oraz kompetencji zawodowych. Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych w sposób naturalny zwiększa zatrudnienie. To też przyczyni się do spadku odsetka osób uzależnionych od pomocy społecznej. Zaktywizują się także organizacje społeczne zainteresowane współpracą w zakresie organizacji działalności kulturalno-edukacyjnej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Sfera techniczna – prace adaptacyjne doprowadzą do poprawy stanu technicznego istniejącego budynku, które pozwolą na wykorzystanie go na cele społeczno – kulturalne. 3. Sfera gospodarcza – projekt będzie korzystnie oddziaływać na rozwój przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych miejsc pracy na rynku lokalnym.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy 2. Przedsiębiorcy 3. Organizacje społeczne 4. Turyści
Szacowana wartość projektu	5 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	Rewitalizacja budynku dworca PKP - 1 szt.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 37. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych
Typ projektu	Przestrzenno – funkcjonalny, społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, IV, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej oraz przeznaczonej na cele społeczno – kulturalne. 2. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 3. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnych dla różnych grup wiekowych.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna - projekt będzie miał pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej poprzez zwiększenie poziomu bezpieczeństwa i mobilności mieszkańców. Ponadto teren gminy stanie się bardziej atrakcyjny dla osób prowadzących aktywny tryb życia, co będzie miało wpływ na częstsze osiedlanie się nowych osób na terenie gminy. W rezultacie może to mieć pozytywny wpływ na zmniejszenie niekorzystnego zjawiska demograficznego jakim jest zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji starzenie się społeczeństwa. 2. Sfera przestrzenno – funkcjonalna – dzięki realizacji

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>projektu powstanie nowa infrastruktura w postaci ścieżek rowerowych. Ponadto na obszarze, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie poprawie ulegnie komunikacja.</p> <p>3. Sfera gospodarcza –Wpływ na rozwój gospodarczy miasta będą mieli również odwiedzający te tereny turyści, którzy chętniej będą korzystali z atrakcyjnych i bezpiecznych szlaków komunikacyjnych.</p> <p>4. Sfera środowiskowa – zakładana jest redukcja emisji CO2 do atmosfery poprzez wybór alternatywnego, przyjaznego środowisku środka transportu.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy 2. Turyści 3. Przedsiębiorcy
Szacowana wartość projektu	5 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość osób korzystających z powstałej infrastruktury: min. 500. 2. Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – przynajmniej 1 km.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Protokół odbioru robót budowlanych</p> <p>Dokumentacja zdjęciowa</p>
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	Rewitalizacja nabrzeża Warty (Stanica nad Wartą)
Typ projektu	Przestrzenno – funkcjonalny, gospodarczy
Obszar rewitalizacji	II PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – sportowej oraz przeznaczonej na cele społeczno – kulturalne. 2. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych. 3. Poprawa stanu środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. 4. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – mieszkańcy oraz turyści zyskają nowe miejsce do odpoczynku i rekreacji. Wzrost atrakcyjności gminy może mieć również pozytywny wpływ na rozwój turystyki, a w rezultacie na powstawanie nowych miejsc pracy i zmniejszenie bezrobocia. 2. Sfera przestrzenno – funkcjonalna – dzięki realizacji przedsięwzięcia poprzez budowę stacji uporządkowana zostanie część nabrzeża Warty. W ramach projektu planuje się wykonanie następującego zakresu prac:<ul style="list-style-type: none"> - budynek socjalno-administracyjny, - wiata, - budynek gospodarczy, - tereny utwardzone (w tym miejsca parkingowe),

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<ul style="list-style-type: none"> - ścieżka edukacyjna wraz z tablicami ekspozycyjnymi, - miejsce przewidziane pod ognisko, - pochylnia dla niepełnosprawnych, - tereny zielone. <p>3. Sfera gospodarcza – rewitalizacja uruchomi potencjał turystyczny gminy, ponieważ poprzez realizację przedsięwzięcia wpływ na rozwój gospodarczy miasta będą mieli odwiedzający te tereny turyści, którzy będą korzystali z atrakcyjnych szlaków wodnych na terenie gminy oraz towarzyszącej im infrastruktury. Rozwój turystyki wodnej może mieć również wpływ na powstawanie nowych przedsiębiorstw zajmujących się obsługą turystyki wodnej.</p> <p>4. Sfera środowiskowa – przedsięwzięcie promuje walory przyrodnicze gminy oraz bezpieczne i nieingerujące w bogactwo naturalne wykorzystanie rzeki.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy, 2. Turyści, 3. Przedsiębiorcy.
Szacowana wartość projektu	1 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nowej infrastruktury – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury - 550
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 39. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	Rewitalizacja rynku miejskiego, targowiska miejskiego, parków i zabudowań z nadaniem nowych funkcji społecznych i gospodarczych w/w obiektom
Typ projektu	Techniczny, społeczny, gospodarczy
Obszar rewitalizacji	II PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remonty zabytkowej infrastruktury oraz budynków użyteczności publicznej. 2. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. 3. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna - projekt wpłynie pozytywnie na zmniejszenie zdiagnozowanych problemów społecznych. Poprzez odtworzenie tkanki urbanistycznej i udostępnienie nowej jakości przestrzeni publicznej, stworzone zostanie nowe miejsce przeznaczone na działalność społeczno - gospodarczą. Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych, w sposób naturalny zwiększa zatrudnienie. To też przyczyni się do spadku odsetka osób uzależnionych od pomocy społecznej. 2. Sfera techniczna - prace remontowe doprowadzą do poprawy stanu technicznego istniejących budynków,

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>targowiska miejskiego oraz rynku.</p> <p>3. Sfera gospodarcza - przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości, ponieważ odtworzenie tkanki urbanistycznej i udostępnienie nowej jakości przestrzeni publicznej, znajdującej się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, będzie oddziaływać korzystnie na atrakcyjność obszaru dla potencjalnych klientów. Wpłynie też na poprawę potencjału turystycznego gminy.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy 2. Turyści 3. Przedsiębiorcy
Szacowana wartość projektu	5 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z odnowionych obiektów – min. 500 osób. 2. Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – co najmniej 2 szt.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	Modernizacja i doposażenie pomieszczeń Zespołu Edukacyjnego w Skwierzynie do pełnienia funkcji przedszkolnej
Typ projektu	Techniczny, społeczny

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Obszar rewitalizacji	I PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remonty zabytkowej infrastruktury oraz budynków użyteczności publicznej. 2. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 3. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, SZKOŁY
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – poprawie ulegnie oferta edukacyjna na terenie gminy, co w przyszłości może mieć pozytywny wpływ na osiągnięte wyniki przez uczniów na kolejnych etapach edukacji. 2. Sfera przestrzenno – funkcjonalna – dzięki realizacji projektu poprawie ulegnie stan techniczny istniejących pomieszczeń Zespołu Edukacyjnego w Skwierzynie.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	2 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów poddanych modernizacji – 1 szt. 2. Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury – 250.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Okres realizacji

2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 41. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7	
Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	Budowa budynku komunalnego w Skwierzynie
Typ projektu	Techniczny, społeczny
Obszar rewitalizacji	VI PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa budynków użyteczności publicznej. 2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – projekt wpłynie pozytywnie na zmniejszenie zdiagnozowanych problemów społecznych, ponieważ zostanie stworzona nowa infrastruktura w postaci budynku komunalnego. Korzystnie wpłynie na integrację lokalnej społeczności oraz podniesienie ich wiedzy oraz kompetencji zawodowych. Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych, w sposób naturalny zwiększa zatrudnienie. To też przyczyni się do spadku odsetka osób uzależnionych od pomocy społecznej. Konieczność realizacji projektu została podyktowana brakiem wystarczającej liczby lokali socjalnych, przeznaczonych dla osób najuboższych, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Jednocześnie stworzenie osobom zagrożonym

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>marginalizacją i wykluczeniem społecznym adekwatnych możliwości mieszkaniowych, ma za zdanie usamodzielnienie osób objętych tego rodzaju opieką społeczną i ich aktywizację zawodową.</p> <p>2. Sfera techniczna – prace budowlane doprowadzą do powstania nowego obiektu komunalnego budynku, który zostanie wykorzystany na cele społeczne.</p> <p>3. Sfera gospodarcza – projekt będzie korzystnie oddziaływać na rozwój przedsiębiorczości oraz powstawanie nowych miejsc pracy na rynku lokalnym.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy 2. Przedsiębiorcy
Szacowana wartość projektu	4 400 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych obiektów – 1 szt. 2. Liczba lokali oddanych do użytku – 24 (dla 24 rodzin).
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników zajęć
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8	
Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	Rewitalizacja śródmieścia miasta Skwierzyna
Typ projektu	Techniczny, społeczny, gospodarczy
Obszar rewitalizacji	II PODOBSZAR

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remonty zabytkowej infrastruktury oraz budynków użyteczności publicznej. 2. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna - projekt wpłynie pozytywnie na zmniejszenie zdiagnozowanych problemów społecznych. Poprzez odtworzenie tkanki urbanistycznej i udostępnienie nowej jakości przestrzeni publicznej, stworzone zostanie nowe miejsce przeznaczone dla działalności społeczno - gospodarczą. Korzystnie wpłynie to na integrację lokalnej społeczności oraz podniesienie jej wiedzy oraz kompetencji zawodowych. Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych, w sposób naturalny zwiększa zatrudnienie. To też przyczyni się do spadku odsetka osób uzależnionych od pomocy społecznej. 2. Sfera techniczna - prace remontowe doprowadzą do poprawy stanu technicznego śródmieścia Skwierzyny. 3. Sfera gospodarcza - przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości, ponieważ odtworzenie tkanki urbanistycznej i udostępnienie nowej jakości przestrzeni publicznej, znajdującej się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, będzie oddziaływać

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	korzystnie na atrakcyjność obszaru dla potencjalnych klientów. Wpłyne też na poprawę potencjału turystycznego gminy
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy 2. Przedsiębiorcy
Szacowana wartość projektu	5 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	-liczba obiektów objętych przedsięwzięciem na obszarach rewitalizowanych - min. 5 szt.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Protokół odbioru robót budowlanych Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	Remont elewacji zabytkowych kamienic
Typ projektu	Techniczny, społeczny
Obszar rewitalizacji	II PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	1. Remonty zabytkowej infrastruktury oraz budynków użyteczności publicznej. 2. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA/ WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE/ INNI WŁAŚCICIELE (PODMIOTY PPRYWATNE, ZWIĄZKI WYZNANIOWE/

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	OSOBY PRYWATNE)
Sfery oddziaływania projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna - projekt wpłynie pozytywnie na zmniejszenie zdiagnozowanych problemów społecznych. Poprzez odtworzenie tkanki urbanistycznej i udostępnienie nowej jakości przestrzeni publicznej, stworzone zostanie nowe miejsce przeznaczone do działalności społeczno - gospodarczą. Korzystnie wpłynie to na integrację lokalnej społeczności oraz podniesienie jej wiedzy oraz kompetencji zawodowych. Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych, w sposób naturalny zwiększa zatrudnienie. To też przyczyni się do spadku odsetka osób uzależnionych od pomocy społecznej. 2. Sfera techniczna - prace remontowe doprowadzą do poprawy stanu technicznego istniejących budynków. 3. Sfera gospodarcza - przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości, ponieważ odtworzenie tkanki urbanistycznej i udostępnienie nowej jakości przestrzeni publicznej, znajdującej się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, będzie oddziaływać korzystnie na atrakcyjność obszaru dla potencjalnych klientów. Wpłynie też na poprawę potencjału turystycznego gminy.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy, 2. Przedsiębiorcy.
Szacowana wartość projektu	15 000 000,00 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów infrastruktury objętych przedsięwzięciem w obszarach rewitalizowanych - min. 5 szt.
Sposób oceny i	Dokumentacja zdjęciowa

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania Komitetu Rewitalizacji
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 10

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Bezpieczeństwo na drodze
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 2. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, SZKOŁY
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna - projekt będzie miał pozytywny wpływ na rozwiązywanie problemów w sferze społecznej poprzez zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz polepszenie komunikacji na terenie gminy. Zaktywizują się także organizacje społeczne zainteresowane współpracą w zakresie organizacji działalności edukacyjnej. Będą organizowane cyklicznie akcje „Bezpieczeństwo na drodze”. Celem akcji będzie edukacja mieszkańców, poszerzanie wiedzy na temat bezpieczeństwa na drodze

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	oraz zasad udzielania pierwszej pomocy. Zapewnienie bezpiecznych traktów komunikacji pieszej oraz rowerowej, w oczywisty sposób wpłynie na bezpieczeństwo użytkowników. Prognozuje się, że realizacja wyżej wymienionych projektów przyczyni się do wzrostu liczby cyklistów na terenie Gminy.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy, 2. Turyści.
Szacowana wartość projektu	50 000 zł
Prognozowane rezultaty	1. Ilość akcji „Bezpieczeństwo na drodze” – przynajmniej 3 na rok. 2. Ilość przeprowadzonych szkoleń z pierwszej pomocy – przynajmniej 5 na rok. 3. Ilość uczestników szkoleń z pierwszej pomocy - min. 100 na rok. 4. Ilość uczestników akcji „Bezpieczeństwo na drodze” – 300 osób na rok.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Listy obecności uczestników Dokumentacja zdjęciowa
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 45. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11	
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia	„Lepsze jutro” - organizacja szkoleń dla rozpoczynających działalność gospodarczą oraz lokalnych inicjatyw mających na celu zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

„miękkiego”	zagrożonej wykluczeniem społecznym.
Typ projektu	Społeczno – gospodarczy
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców. 2. Wzmocnienie gospodarki poprzez tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO
Sfery oddziaływania projektów	<p>4. Sfera społeczna - projekt wpłynie pozytywnie na zmniejszenie zdiagnozowanych problemów społecznych. W celu pobudzenia rozwoju przedsiębiorczości i zachęcenia mieszkańców obszarów rewitalizowanych do rozpoczęcia działalności gospodarczej zostaną zorganizowane szkolenia dot. księgowości, zakładania firmy, pozyskiwania środków itd. Korzystnie wpłynie to na integrację lokalnej społeczności oraz podniesienie jej wiedzy oraz kompetencji zawodowych. Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych, w sposób naturalny zwiększa zatrudnienie. To też przyczyni się do spadku odsetka osób uzależnionych od środowiskowej pomocy społecznej oraz zmniejszenia bezrobocia.</p> <p>Przedsięwzięcie ma również na celu integrację środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności mieszkańców w zakresie edukacji i animacji kulturalnej, rozpoznawania, rozbudzania i zaspokajania potrzeb i zainteresowań kulturalnych i sportowych, a także zawodowych.</p>

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>Reasumując w wyniku realizacji przedsięwzięcia nastąpi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych oraz zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - zwiększenie szans na znalezienie pracy, - podniesienie jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, - rozwój społeczny i gospodarczy obszaru rewitalizacji. <p>5. Sfera gospodarcza - przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na rozwój przedsiębiorczości, ponieważ w wyniku przeprowadzonych szkoleń przewiduje się, że powstaną nowe firmy i co najważniejsze miejsca pracy.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 4. Mieszkańcy, 5. Przedsiębiorcy.
Szacowana wartość projektu	15 000 zł
Prognozowane rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększy się aktywność gospodarcza mieszkańców obszaru – powstaną co najmniej 3 nowe firmy. 2. Liczba osób biorących udział w szkoleniach – 40 3. Liczba lokalnych inicjatyw – min. 3 4. Liczba przeprowadzonych szkoleń – min. 4
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Sprawozdania Komitetu Rewitalizacji</p> <p>Dokumentacja zdjęciowa</p> <p>Lista uczestników szkoleń</p> <p>Dane CEIDG/KRS</p>
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 46. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 12

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 12	
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	Rozwijamy się od najmłodszych lat - zajęcia dodatkowe w ramach edukacji przedszkolnej (np. muzyczne, logopedyczne, artystyczne, plastyczne, językowe)
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I OBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży. 2. Aktywizacja społeczno-kulturalna oraz zawodowa mieszkańców.
Podmioty realizujące projekt	GMINA SKWIERZYNA, NGO, SZKOŁY
Sfery oddziaływania projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sfera społeczna – poprawie ulegnie oferta edukacyjna na terenie gminy, co w przyszłości może mieć pozytywny wpływ na osiągnięte wyniki przez uczniów na kolejnych etapach edukacji. W ramach projektu oprócz obowiązkowych zajęć zaplanowano dodatkowe ukierunkowane na rozwój umiejętności artystycznych (plastycznych, muzycznych, tanecznych, językowych, logopedycznych) najmłodszych mieszkańców gminy, które będą prowadzone przez zatrudnionych specjalistów przynajmniej raz w tygodniu.
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Szacowana wartość projektu	10 000 zł
Prognozowane rezultaty	3. Liczba osób korzystających z zajęć - 40.
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników zajęć
Okres realizacji	2016 -2023

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 47. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 13

Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 13	
Nazwa przedsięwzięcia	(Nie)OBLICZALNA PRZYRODA
Typ projektu	Społeczny
Obszar rewitalizacji	I, II, III, IV, V, VI, VII PODOBSZAR
Cel rewitalizacji	Aktywizacja mieszkańców poprzez zwiększenie partycypacji w życiu społecznym ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz rozwój dzieci i młodzieży.
Kierunek działania	1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Rozwój oferty sportowej oraz kulturalnej dla różnych grup wiekowych. 3. Wzrost wyników nauczania wśród dzieci i młodzieży.
Podmioty realizujące projekt	Liceum Ogólnokształcące im. Ireny Sendler i Zespół Szkół Technicznych im. Stanisława Lema
Sfery oddziaływania projektów	1. Sfera społeczna – celem projektu jest kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie matematyki

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

	<p>oraz nauk przyrodniczych, co będzie pozytywnie wpływało na zdiagnozowany problem dot. niskich wyników osiągniętych przez uczniów na egzaminach zewnętrznych. Projekt będzie realizowany metodą eksperymentu w trakcie zajęć opartych na myśleniu skutkowo-przyczynowym w pracowniach z matematyki: Krok po kroku w geometrii; Matematyka dla nieprzekonanych; Pitagorasem może być każdy. Będą one źródłem wiedzy niezbędnej do przeprowadzenia eksperymentu przyrodniczego; w terenie z geografii, biologii, chemii i fizyki: Pieszko czy rowerem w 5 godzin po Skwierzynie, warsztaty w laboratoriach uniwersyteckich, Centrów Nauki, Planetarium i Ogrodzie Doświadczeń, interdyscyplinarne feryjne, terenowe zajęcia z (Nie)obliczalną przyrodą. Działania mają na celu rozwijanie kompetencji kluczowych, kreatywności i wyrównanie dysproporcji wynikających z realizacji podstawy programowej.</p>
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	1. Mieszkańcy
Szacowana wartość projektu	300 000 zł
Prognozowane rezultaty	1. Liczba uczniów korzystających ze wsparcia w ramach projektu - 200 .
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	Dokumentacja zdjęciowa Lista uczestników zajęć Sprawozdania

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Okres realizacji

2018 - 2020

Źródło: Opracowanie własne

11. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM POGRA MEM REWITALIZACJI

Komplementarność projektów została zapewniona już na samym początku tj. na etapie planowania oraz konsultowania Programu Rewitalizacji dla Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023. Wszystkie opisane w poprzednim rozdziale przedsięwzięcia mają działać w sposób komplementarny, oznacza to, że ich realizacja w pełni wpływać będzie na zminimalizowanie negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na terenie gminy Skwierzyna.

➤ Komplementarność przestrzenna

Zgodnie z wytycznymi wszystkie projekty rewitalizacyjne będą realizowane na obszarze o szczególnie dużym nasileniu stanu kryzysowego. Jednak zasięg ich oddziaływania będzie duży większy niż wyznaczony podczas delimitacji obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na obszarze rewitalizacji będą pozytywnie wpływać na mieszkańców całej gminy. Oddziaływanie w wybranych punktach wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców (zwłaszcza w zakresie sfery społecznej) całego obszaru Gminy Skwierzyna. Wpływ na cały obszar rewitalizacji będą przede wszystkim tzw. działania „miękkie”, ponieważ ich zakres i specyfika umożliwi udział w nich mieszkańców każdego z wytypowanych obszarów.

➤ Komplementarność problemowa

Wybór działań, które będą realizowane w ramach PR, został przeprowadzony szczegółową diagnozą gminy oraz wyznaczonych obszarów rewitalizacji (z uwzględnieniem sfery społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz gospodarczej). Przedsięwzięcia, które w ramach niniejszego dokumentu zostaną zrealizowane na terenie gminy Skwierzyna będą się wzajemnie dopełniały i kompleksowo oddziaływały na OR. Wszystkie działania w ramach PR będą zmierzały do zminimalizowania bądź zniwelowania istniejących problemów, z którymi borykają się mieszkańcy Gminy.

W tabeli poniżej zaprezentowano sfery oddziaływania zaplanowanych głównych oraz uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Kolorem niebieskim zaznaczono występowanie oddziaływania przedsięwzięcia na określone sfery. Należy zauważyć, że

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

większość przedsięwzięć ma wpływ na zniwelowanie problemów w kilku sferach, co świadczy o zachowaniu komplementarności problemowej w planowanych działaniach.

Tabela 48. Sfery oddziaływania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO	SFERA ODDZIAŁYWANIA				
	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno- funkcjonalna	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna
Aktywne włączenie w ramach działalności CIS					
Program aktywnej integracji realizowany przez OPS					
Program aktywności społecznej					
Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego					
Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna					
Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo - ekologicznych					
EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny					
Rewitalizacja parków					
Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych					

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

wykluczeniem społecznym					
Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Skwierzynie					
Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS					
Edukacja to przyszłość					
Modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go Lutego w Skwierzynie					
Termomodernizacja internatu Zespołu Szkół Technicznych, Zespołu Edukacyjnego oraz OSiR					
Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK)					
Modernizacja/remont/budowa dróg, ulic i chodników					
Przejęcie budynku dworca PKP oraz jego adaptacja na cele społeczno-kulturowe					
Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych					
Rewitalizacja nabrzeża Warty (Stacja nad Wartą)					
Rewitalizacja rynku miejskiego, targowiska miejskiego, parków i zabudowań z nadaniem nowych funkcji społecznych i gospodarczych w/w obiektom					
Modernizacja i doposażenie pomieszczeń Zespołu Edukacyjnego w Skwierzynie do pełnienia funkcji przedszkolnej					
Budowa budynku komunalnego w Skwierzynie					
Rewitalizacja śródmieścia miasta Skwierzyna					
Remont elewacji zabytkowych kamienic					

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Bezpieczeństwo na drodze					
Lepsze jutro					
Rozwijamy się od najmłodszych lat					
(Nie)OBLICZALNA PRZYRODA					

Źródło: Opracowanie własne

➤ Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Zgodność z zasadą komplementarności proceduralno-instytucjonalnej została szerzej opisana w rozdziale „System zarządzania realizacją programu rewitalizacji”. Całość przebiegu procesu realizacji założeń niniejszego programu będzie nadzorowana przez specjalnie do tego powołany Komitet Rewitalizacji. Zespół został stworzony, aby zapewnić pełną partycypację wszystkich ostatecznych beneficjentów Programu tj. władz samorządowych, lokalnych przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji społecznych, radnych oraz mieszkańców.

➤ Komplementarność międzyokresowa

Przedsięwzięcia, które zostały zaplanowane do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023 są komplementarne wobec innych już zrealizowanych projektów w latach 2007 – 2013 m.in. z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Programu Operacyjnego RYBY, ze środków własnych gminy oraz innych krajowych źródeł dofinansowania. Zrealizowane projekty miały charakter zarówno infrastrukturalny (tzw. działania „twarde”) jak i społeczny (tzw. działania ”miękkie”).

Realizowane przedsięwzięcia w sposób bezpośredni bądź pośredni dotyczyły poprawy sytuacji w gminie oraz aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców, w tym zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W latach 2007 – 2013 na terenie gminy Skwierzyna zrealizowano m.in. następujące projekty:

1. Od projektu do efektu.
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych.
3. Rozwój i upowszechnianie aktywności lokalnej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Skwierzynie.
4. Kulturalno-edukacyjne orzeźwienie.
5. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Skwierzyna.
6. Równy start.
7. Promocja atrakcji przyrodniczych Gminy Skwierzyna.
8. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej poprzez budowę dróg dojazdowych na terenie parku przemysłowego w Skwierzynie.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

9. Tworzenie strefy aktywności gospodarczej poprzez budowę infrastruktury niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania Regionalnego Parku Przemysłowego przy ul. Międzyrzeckiej w Skwierzynie.
10. Remont pracowni artystycznych oraz rozwój oferty kulturalnej i animacyjnej Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury.
11. Remont i wyposażenie Sali widowiskowej w Skwierzyńskim Ośrodku Kultury.
12. Siłownia plenerowa - sposób na aktywną integrację mieszkańców Skwierzyny.

Zaplanowane przedsięwzięcia w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 - 2023 są komplementarne wobec działań podjętych w poprzednim okresie finansowania, ponieważ uzupełniają i kontynuują podjęte wcześniej działania w sferze społecznej oraz infrastrukturalnej np.:

- Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Gminie Skwierzyna – w ramach projektu do placówek edukacyjnych zakupiono 42 komputery, które są dostępne nieodpłatnie dla mieszkańców. Dopełnieniem tego przedsięwzięcia będą następujące projekty społeczne i edukacyjne przewidziane do realizacji w ramach PR: Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna, Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych, EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny, Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym, Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Skwierzynie, Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS, Edukacja to przyszłość, Bezpieczeństwo na drodze, Lepsze jutro, Rozwijamy się od najmłodszych lat, (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA. Uczestnicy wymienionych przedsięwzięć w ramach działań projektowych będą wykorzystywali na zajęciach, warsztatach, czy szkoleniach wcześniej zakupiony sprzęt komputerowy.

- Remont Pracowni artystycznych oraz rozwój oferty kulturalnej i animacyjnej Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury oraz Remont i wyposażenie Sali widowiskowej w Skwierzyńskim Ośrodku Kultury – poprzez realizację ww. projektów znaczącej poprawie uległ stan techniczny oraz standard wyposażenia ośrodka. Stworzona została nowoczesna i funkcjonalna przestrzeń dla wielowymiarowej działalności artystycznej. W ramach PR zaplanowano szereg społecznych i edukacyjnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które również będą odbywały się w zmodernizowanym obiekcie kulturalnym. Z tego względu komplementarne wobec wcześniej zrealizowanych działań infrastrukturalnych

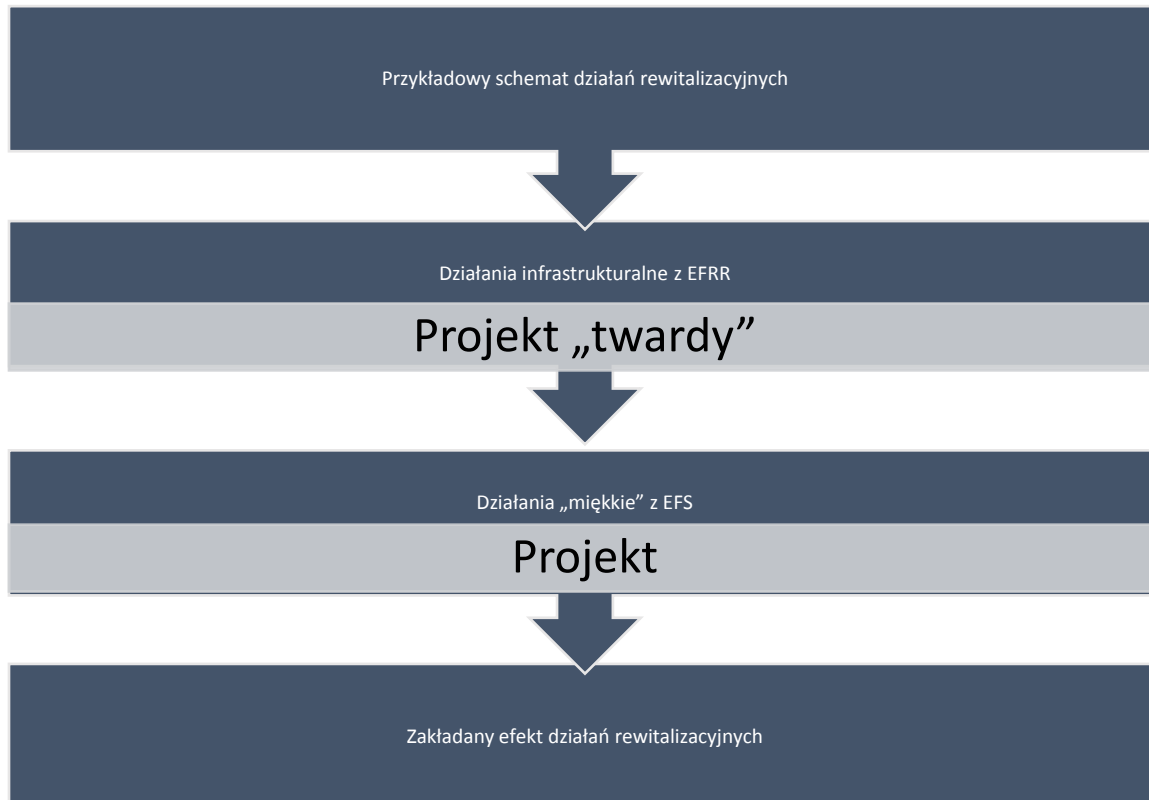

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

w Skwierzyńskim Ośrodku Kultury będą następujące projekty: Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna, Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo – ekologicznych, EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny, Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym, Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Skwierzynie, Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS, Edukacja to przyszłość, Bezpieczeństwo na drodze, Lepsze jutro, Rozwijamy się od najmłodszych lat, (Nie)OBLICZALNA PRZYRODA.

➤ Komplementarność finansowa

Szczegółowe zastosowanie zasady komplementarności finansowej zostało zaprezentowane w rozdziale „Szacunkowe ramy finansowe” w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS) oraz środków własnych gminy Skwierzyna. W planowanych do realizacji projektach wykluczono ryzyko podwójnego finansowania.

12. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Głównym założeniem działań przy opracowywaniu programu rewitalizacji było zapewnienie pełnej i różnorodnej partycypacji społecznej przez wykorzystanie różnych technik i narzędzi aktywizacji i włączenia. Zaproponowane narzędzia/techniki obejmowały zarówno ilościowe, jak i jakościowe metody badań, co pozwoliło na pomiar skali różnych opinii i uwag, ale także dogłębne poznanie przyczyn i źródeł problemów/sugestii. Dzięki temu udział grup interesu na każdym etapie był realny i optymalny dla PR, a także sprawny. Zapewniono mieszkańcom udział pośredni, ale i bezpośredni, co umożliwiło skonfrontowanie pewnych wypracowanych rozwiązań i zebranie propozycji. Stosowano dojrzałe formy partycypacji: współdecydowanie, uczestnictwo i kontrola obywatelska.

Wszystkie działania zostały zaplanowane w taki sposób, aby trafiły do różnych grup interesariuszy, jak: mieszkańcy OZ i OR, właściciele, użytkownicy wieczysti i zarządzający nieruchomościami z OZ i OR, podmioty prowadzące/planujące działalność gosp./społ.(NGO), JST oraz organy władzy publicznej.

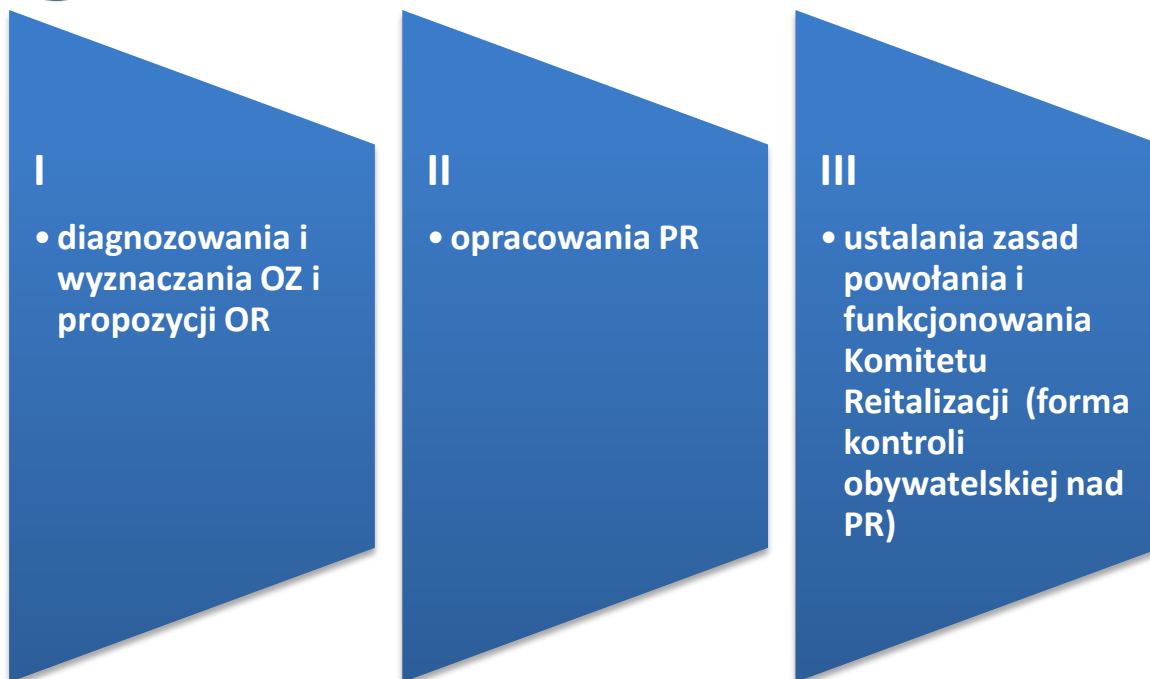
Na etapie opracowywania programu rewitalizacji powołano Biuro Rewitalizacji, które usprawniło i nadzorowało partycypację społeczną. Działanie na każdym etapie poprzedzone było szeroką kampanią informacyjną, m.in.:

- informacjami na WWW gminy oraz portalu społecznościowym,
- plakatami w urzędzie gminy i głównych pkt gminy oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach,
- ulotkami informacyjnymi (500 sztuk),
- informacjami w prasie lokalnej tj. Gazecie Lubuskiej oraz Głosie Międzyrzecza i Skwierzyny.

Partycypacja społeczna była realizowana na trzech głównym płaszczyznach tematycznych:

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

W celu zapewnienia udziału jak największej liczby mieszkańców w procesie opracowywania PR spotkania informacyjne oraz warsztaty dla mieszkańców były organizowane w miejscowościach: Murzynowie, Trzebieszewie oraz Skwierzynie. W sumie odbyło się 7 warsztatów oraz 3 spotkania informacyjne.

Spotkania informacyjne i warsztaty dotyczące Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna odbyły się w następujących miejscach oraz terminach:

28 września 2016 roku:

- Skwierzyński Ośrodek Kultury Skwierzyna, godz. 8:30 (spotkanie informacyjne);
- Skwierzyński Ośrodek Kultury Skwierzyna, godz. 9:30 (warsztaty);
- Skwierzyński Ośrodek Kultury Skwierzyna, godz. 15:30 (warsztaty);

29 września 2016 roku:

- Trzebieszewo: świetlica wiejska, godzina 9:00 (warsztaty);
- Murzynowo: świetlica wiejska, godzina 14:00 (spotkanie informacyjne);
- Murzynowo: świetlica wiejska, godzina 15:00 (warsztaty);

25 października 2016 roku:

- Trzebieszewo: świetlica wiejska, godzina 9:00 (warsztaty);
- Skwierzyński Ośrodek Kultury Skwierzyna, godz. 15:00 (spotkanie informacyjne);

26 października 2016 roku:

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

- Skwierzyński Ośrodek Kultury Skwierzyna, godz. 10:00 (warsztaty)

W czasie warsztatów i spotkań informacyjnych omawiano oraz pracowano w grupach nad następującymi zagadnieniami:

- jakość życia mieszkańców oraz aktywność obywatelska,
- poczucie bezpieczeństwa,
- występowanie problemów społeczno-gospodarczych i technicznych na terenie gminy Skwierzyna,
- diagnoza potencjału oraz występujących zagrożeń dla gminy,
- analiza mocnych i słabych stron gminy,
- potrzeby i oczekiwania zmian w zakresie rewitalizacji,
- cel powstania programu rewitalizacji,
- podstawowe pojęcia dot. rewitalizacji,
- zasady programowania rewitalizacji,
- zasady partycypacji społecznej,
- system i sposób monitoringu programu rewitalizacji,
- źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- struktura programu rewitalizacji.

Włączeniem lokalnej społeczności w proces rewitalizacji zajmował się dodatkowo animator społeczny, który w różnych punktach miasta Skwierzyna zachęcał do udziału w spotkaniach informacyjnych i warsztatach oraz wprowadzał w tematykę rewitalizacji zainteresowanych mieszkańców oraz turystów.

Podczas spacerów studyjnych animator społeczny zapoznawał lokalną społeczność z ideą rewitalizacji oraz badał, poprzez pytania ankietowe, najważniejsze potrzeby, pomysły i oczekiwania mieszkańców w zakresie rewitalizacji, a także mocne i słabe strony gminy, szanse oraz zagrożenia dla gminy Skwierzyna. W sumie aktywnie w proces rewitalizacji zostało włączonych ponad 150 osób.

Fotografia 7. Warsztaty w Skwierzyńskim Ośrodku Kultury

Źródło: Fotografie własne

Fotografia 8. Warsztaty w Skwierzyńskim Ośrodku Kultury

Źródło: Fotografie własne

Fotografia 9. Warsztaty w Murzynowie

Źródło: Fotografie własne

Fotografia 10. Warsztaty w Trzebiszewie

Źródło: Fotografie własne

Fotografia 11. Spacer studyjny w Skwierzynie

Źródło: Fotografie własne

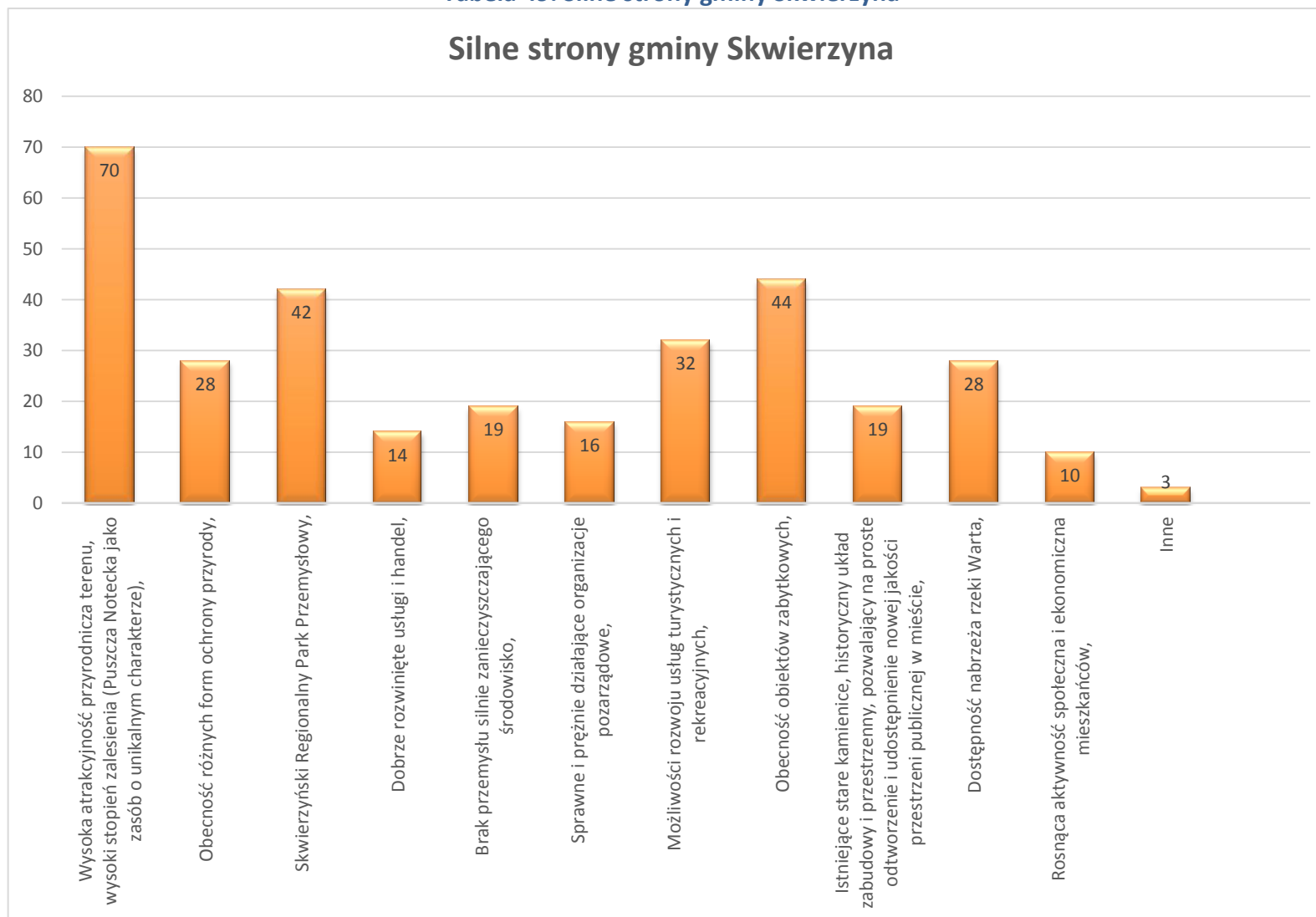
Fotografia 12. Spacer studyjny w Skwierzynie

Źródło: Fotografie własne

Poniżej, w formie wykresów, przedstawiono najważniejsze wyniki konsultacji m.in. wskazane przez mieszkańców mocne i słabe strony gminy, szanse i zagrożenia oraz zasady funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji.

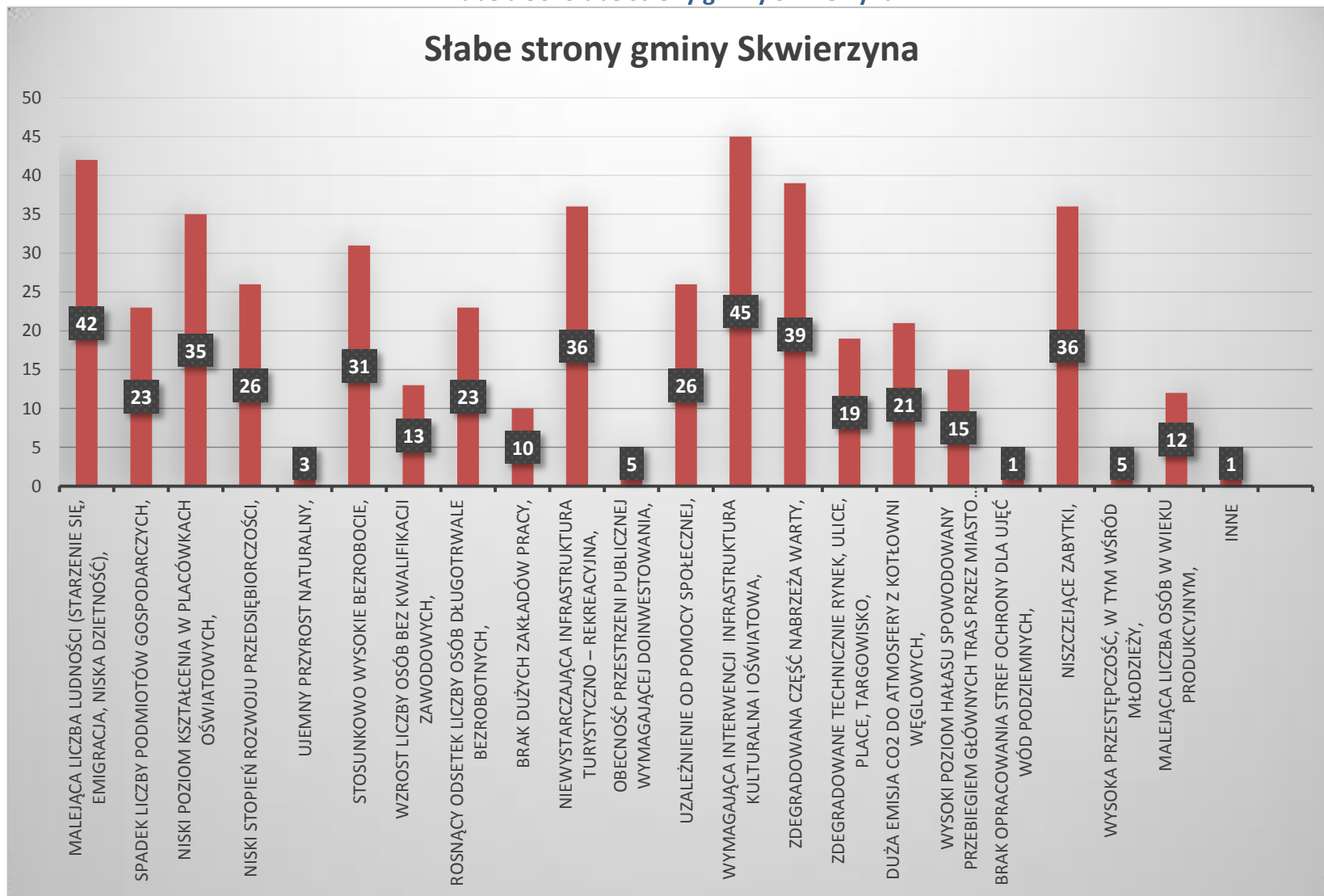
Tabela 49. Silne strony gminy Skwierzyna

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 50. Słabe strony gminy Skwierzyna

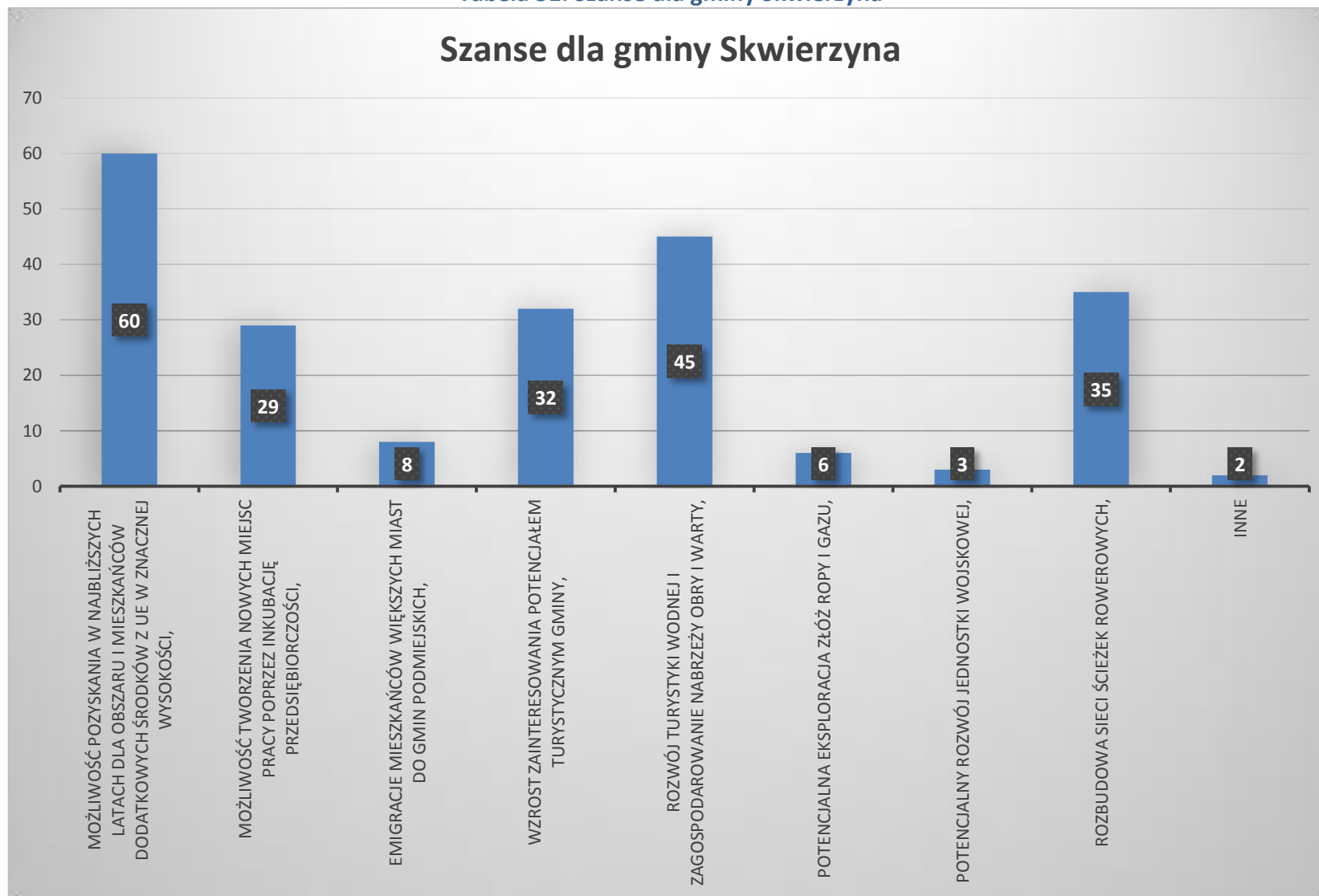
Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

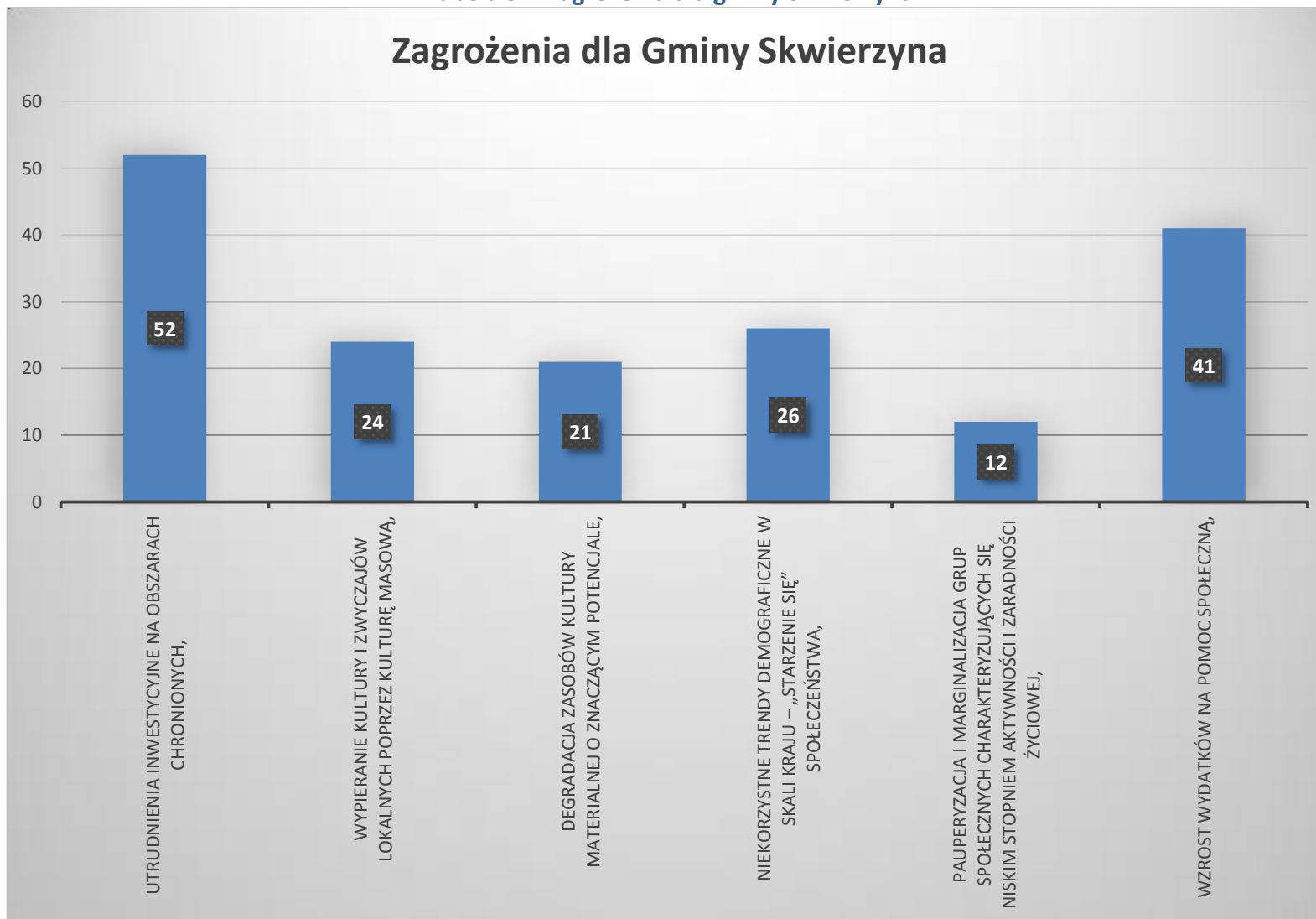
Tabela 51. Szanse dla gminy Skwierzyna

Źródło: Opracowanie własne

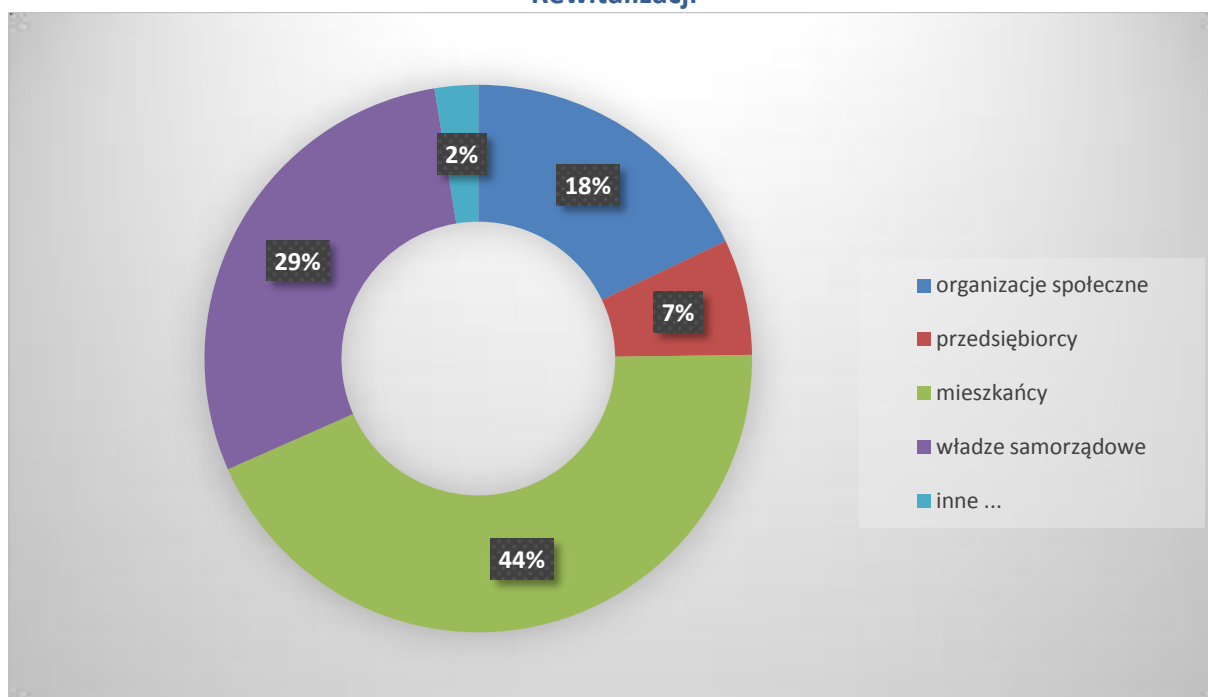

Tabela 52. Zagrożenia dla gminy Skwierzyna

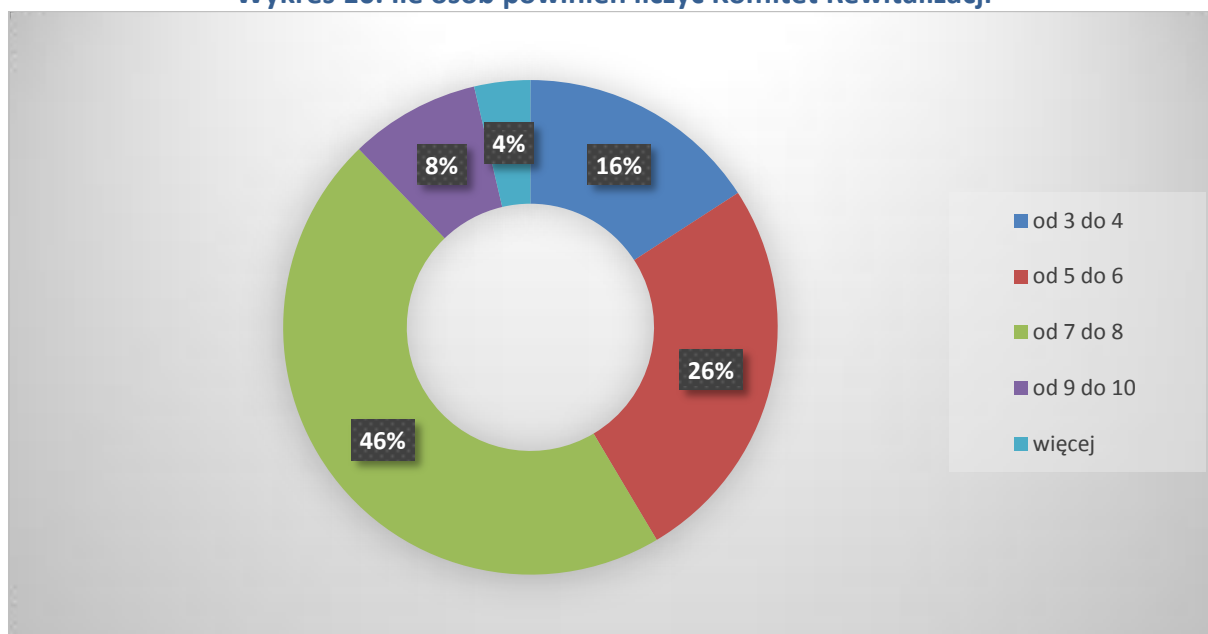
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 9. Jakie grupy powinny reprezentować osoby wchodzące w skład Komitetu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 10. Ile osób powinien liczyć Komitet Rewitalizacji

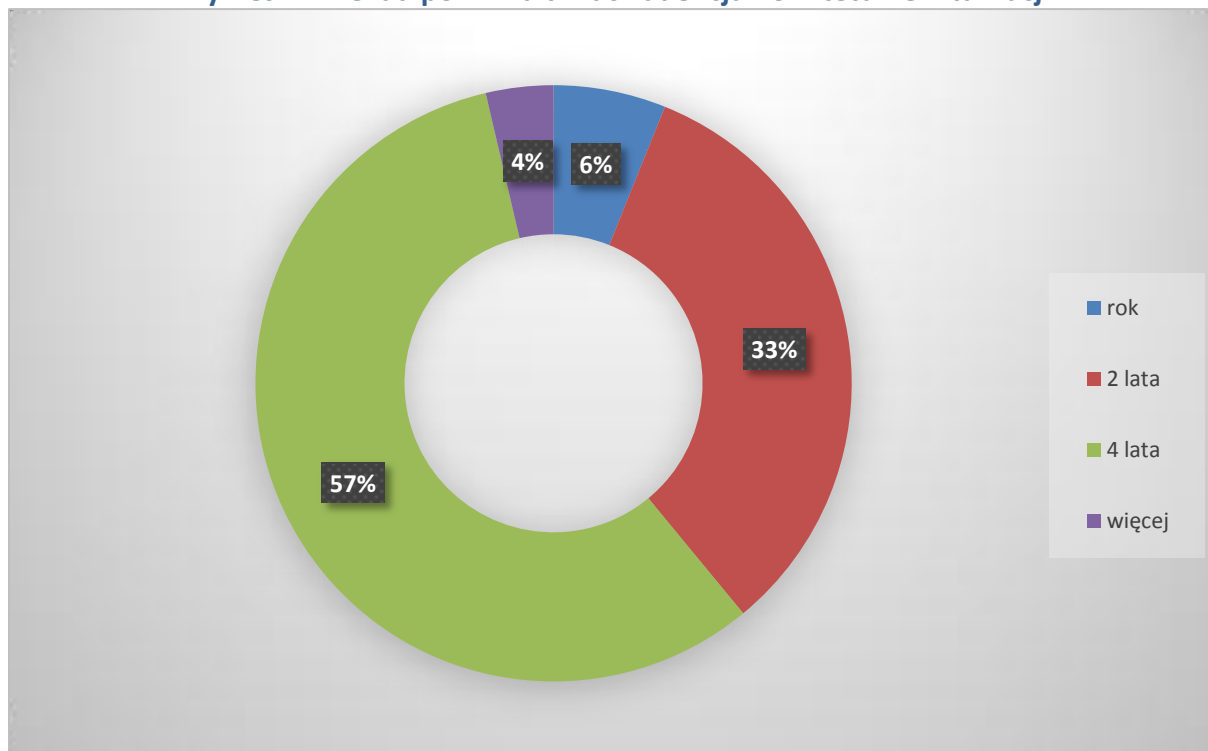

Źródło: Opracowanie własne

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wykres 11. Ile lat powinna trwać kadencja Komitetu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

13. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

Rewitalizacja jest procesem złożonym, który poprzez swoje skomplikowanie wymaga szczególnych działań logistycznych związanych z nadzorowaniem realizacji zapisów Programu. W związku z tym Władze Samorządowe Gminy Skwierzyna, tworząc program zadbały o efektywny sposób materializacji zapisów Programu Rewitalizacji, wprowadzając odpowiednie narzędzia zarządzania.

Dlatego też podczas tworzenia Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023, powołano zarządzeniem burmistrza Biuro Rewitalizacji (BR).

Schemat 10. Biuro Rewitalizacji (BR)

Źródło: Opracowanie własne

Z chwilą uchwalenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023 powołany zostanie Komitet Rewitalizacji. Nowo powołany organ będzie zajmował się przede wszystkim:

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

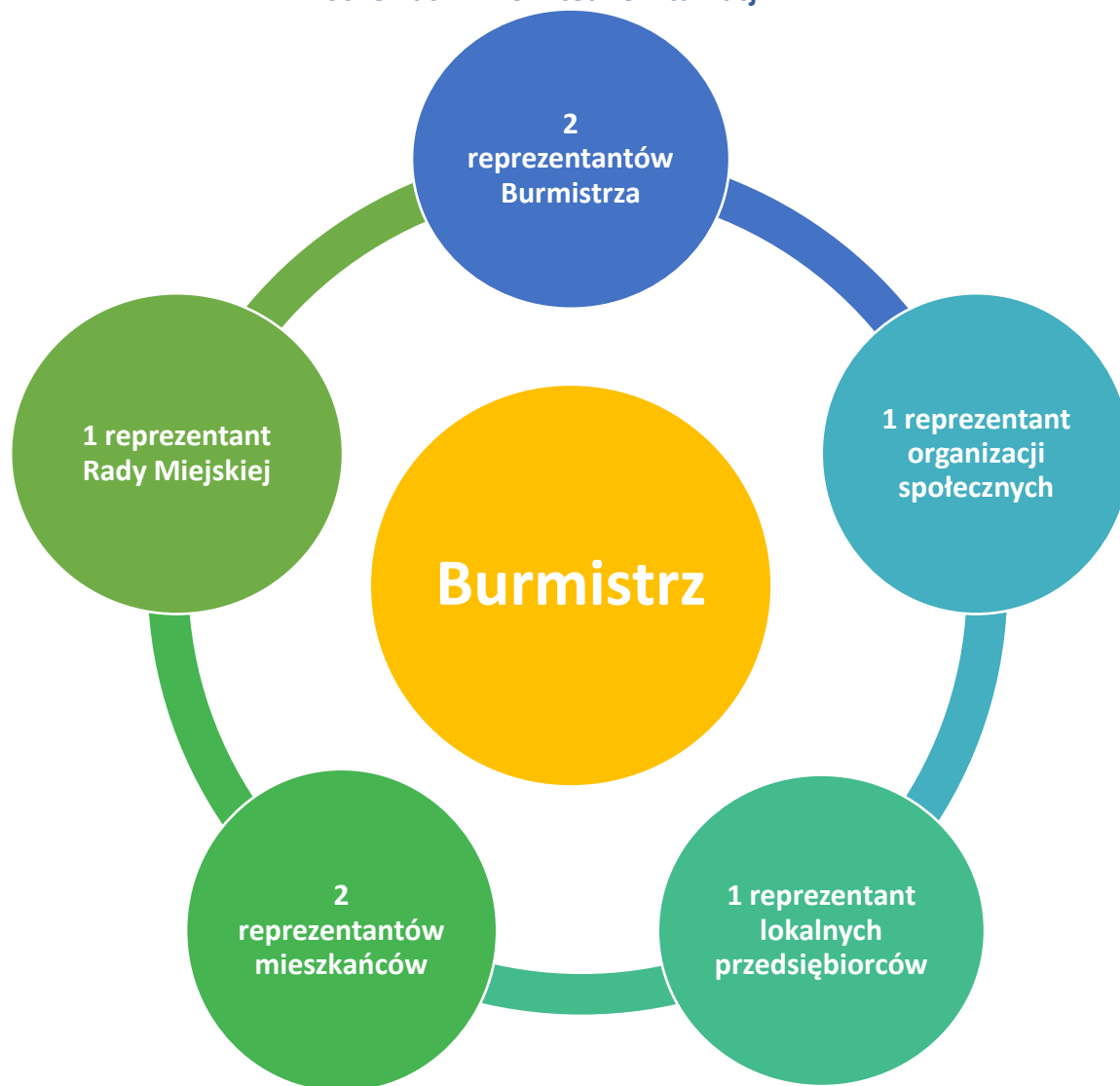
- a) Monitorowaniem stałym, koncentrującym się na nadzorowaniu wszelkich działań przyczyniających się do realizacji celów niniejszego dokumentu. Nadzorowanie harmonogramu czasowego oraz finansowego określonego we wcześniejszych pracach nad Programem Rewitalizacji.
- b) Raportowaniem, w oparciu o konieczność opracowywania sporządzania sprawozdania zawierającego informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych) co najmniej raz na 2 lata.
- c) Koordynowaniem wszelkich prac wdrożeniowych związanych z realizacją przedsięwzięć opisanych w Programie Rewitalizacji dla Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023.
- d) Aktualizacją PR w przypadku braku efektów związanych z realizacją przedsięwzięć, czy też zmieniającą się sytuacją na terenie gminy Skwierzyna.
- e) Współpracą z beneficjentami Programu w celu utrzymania dialogu i zapewnienia partycypacji społecznej na etapie realizacji procesu rewitalizacji na obszarze Gminy Skwierzyna.
- f) Poszukiwaniem danych potrzebnych do Sprawozdań oraz bieżącego monitoringu potwierdzających, efekty realizacji Programu Rewitalizacji;
- g) Udziałem w pracach związanych z konstruowaniem co najmniej raz na dwa lata Sprawozdań oceniających stopień realizacji założeń Programu Rewitalizacji;
- h) Udziałem w spotkaniach partycypacyjnych z beneficjentami Programu Rewitalizacji podczas jego realizacji.

W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in.:

- Burmistrz,
- 2 reprezentantów Burmistrza Skwierzyny,
- 1 reprezentant Rady Miejskiej,
- 1 reprezentant organizacji społecznych (w szczególności lokalnych stowarzyszeń, OSP, KGW, klubów sportowych),
- 1 reprezentant mieszkańców,
- 1 reprezentant lokalnych przedsiębiorców.

Schemat 11. Komitet Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

14.SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ
REWITALIZACYJNYCH

Tabela 53. Główne projekty– harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Szacowana wartość projektu	Źródło finansowania				
			Środki publiczne				Środki prywatne
			EFS	EFRR	Inne	Budżet gminy	
1	2	2	3	4	5	6	7
2018 - 2019	Program aktywnej integracji realizowany przez OPS	300 000 zł	225 000 zł	0 zł	0 zł	45 000 zł	0 zł
2018 - 2019	Aktywne włączenie w ramach działalności CIS	100 000 zł	85 000 zł	0 zł	5000 zł	10 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2018 - 2019	Program aktywności społecznej	116 000 zł	98 600 zł	0 zł	0 zł	17 400 zł	0 zł
2016 - 2023	Aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększanie poziomu przedsiębiorczości, utworzenie spół. socjalnych, KIS, CIS i ZAZ oraz powołanie instytucji Animatora Społecznego	1 000 000 zł	850 000 zł	0 zł	0 zł	150 000 zł	0 zł
2016 - 2022	Modernizacja kształcenia zawodowego w Gminie Skwierzyna	4 250 791,56	3 613 177,82	0 zł	351 073,74 zł (budżet państwa)	286 545,00 zł (wkład niefinansowy)	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2016 - 2023	Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych oraz przyrodniczo - ekologicznych	10 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	10 000 zł	0 zł
2016 - 2023	EKO Skwierzyna - projekt edukacyjny	10 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	10 000 zł	0 zł
2016 - 2023	Rewitalizacja parków	2 000 000 zł	0 zł	1 700 000 zł	0 zł	300 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2017 - 2023	Organizacja zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym	15 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	15 000 zł	0 zł
2017	Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior-Wigor” w Skwierzynie	342 000 zł	0 zł	0 zł	136 800 zł	205 200 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2018	Wspieramy aktywność seniorów w ramach Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych ASOS	100 000 zł	0 zł	0 zł	80 000 zł	20 000 zł	0 zł
2018-2020	Edukacja to przyszłość	333 000 zł	291 000 zł	0 zł	0 zł	42 000zł	0 zł
2017 - 2023	Modernizacja i doposażenie Skwierzynskiego Ośrodka Kultury min. modernizacja i doposażenie Skwierzynskiego Ośrodka Kultury (SOK), I piętra budynku przy ul. 2-go Lutego w Skwierzynie	1 500 000 zł	0 zł	1 275 000 zł	0 zł	725 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2016 - 2023	Termomodernizacja internatu Zespołu Szkół Technicznych, Zespołu Edukacyjnego oraz OSiR	12 000 000 zł	0 zł	10 200 000 zł	0 zł	1 800 000 zł	0 zł
2016 - 2023	Redukcja CO2 poprzez termomodernizację Zespołu Edukacyjnego (ZE), Gimnazjum, Centrum Kształcenia Praktycznego (CKP), Zespołu Szkół Technicznych (ZST), Skwierzyńskiego Ośrodka Kultury (SOK)	12 000 000 zł	0 zł	10 200 000 zł	0 zł	1 800 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 54. Projekty uzupełniające – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Termin realizacji projektu	Projekt	Szacowana wartość projektu	Źródło finansowania				
			Środki publiczne			Budżet gminy	Środki prywatne
			EFIS	EFRR	Inne		
1	2	2	3	4	5	6	7
2016 - 2023	Modernizacja/remont/budowa dróg, ulic i chodników	5 000 000 zł	0 zł	0 zł	2 500 000 zł	2 500 000 zł	0 zł
2016- 2023	Przejęcie budynku dworca PKP oraz jego adaptacja na cele społeczno-kulturowe	5 000 000 zł	0 zł	4 250 000 zł	0 zł	750 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2016- 2023	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych	5 000 000 zł	0 zł	4 250 000 zł	0 zł	750 000 zł	0 zł
2016- 2023	Rewitalizacja nabrzeża Warty (Stanica nad Wartą)	1 000 000 zł	0 zł	0 zł	300 000 zł	700 000 zł	0 zł
2016- 2023	Rewitalizacja rynku miejskiego, targowiska miejskiego, parków i zabudowań z nadaniem nowych funkcji społecznych i gospodarczych w/w obiektom	5 000 000 zł	0 zł	4 250 000 zł	0 zł	750 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2016- 2023	Modernizacja i doposażenie pomieszczeń Zespołu Edukacyjnego w Skwierzynie do pełnienia funkcji przedszkolnej	2 000 000 zł	0 zł	1 700 000 zł	0 zł	300 000 zł	0 zł
2016- 2023	Budowa budynku komunalnego w Skwierzynie	4 400 000 zł	0 zł	0 zł	1 540 000 zł	2 860 000 zł	0 zł
2016- 2023	Rewitalizacja śródmieścia miasta Skwierzyna	5 000 000 zł	0 zł	4 250 000 zł	0 zł	750 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2016- 2023	Remont elewacji zabytkowych kamienic	15 000 000 zł	0 zł	0 zł	10 000 000 zł	0 zł	5 000 000 zł
2016- 2023	Bezpieczeństwo na drodze	50 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	50 000 zł	0 zł
2016- 2023	Lepsze jutro	15 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	15 000 zł	0 zł

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

2016- 2023	Rozwijamy się od najmłodszych lat	10 000 zł	0 zł	0 zł	0 zł	10 000 zł	0 zł
2018 - 2020	(Nie)OBLICZALNA PRZYRODA	300 000 zł	255 000 zł	0 zł	0 zł	45 000 zł	0 zł

Projekty zawarte w Programie Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na latach 2016 - 2023 będą finansowane z różnych źródeł wsparcia (m.in. EFRR, EFS - pod warunkiem otrzymania dofinansowania), bez ryzyka tzw. „podwójnego finansowania”.

15. SYSTEM MONITORINGU I OCEN SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI W REAKCJI NA ZMIANY W OTOCZENIU PR

Zgodnie z wytycznymi monitoring jest kluczowym elementem w fazie realizacyjnej Programu Rewitalizacji. W niniejszym rozdziale zostanie omówiony sam proces kontroli oraz nadzoru postępu prac związanych z realizacją Programu Rewitalizacji dla Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023.

Podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzenie monitoringu oraz ocenę będzie Komitet Rewitalizacji jako forma kontroli obywatelskiej nad PR. KR będzie swoistym forum współpracy i dialogu interesariuszy z władzami samorządowymi w sprawach dotyczących przygotowania, monitorowania i oceny procesu rewitalizacji. Pełnić będzie również funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza. Po wydaniu zarządzenia, poszczególni członkowie KR zostaną powołani przez Burmistrza Skwierzyny. W skład Komitetu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in.:

- 2 reprezentantów Burmistrza,
- 1 reprezentant Rady Miejskiej,
- 1 reprezentant organizacji społecznych (w szczególności: lokalnych stowarzyszeń, OSP, KGW, klubów sportowych),
- 1 reprezentant mieszkańców,
- 1 reprezentant lokalnych przedsiębiorców.

Monitoring postępów wdrażania założeń i realizacji celów PR będzie odbywał się minimum raz na 2 lata. Pierwsze badanie stopnia realizacji przyjętych założeń odbędzie się w 2019 r., a kolejne w 2021 r. i 2023 r. Będzie zapewniony w nim udział grup interesariuszy (w tym osób/podmiotów, korzystających ze wsparcia/projektów w ramach PR):

- 1) pośredni przez przygotowywanie i opiniowanie przez KR raportów z monitoringu/ewaluacji wdrażania PR (w tym analiza założeń i realizacji wskaźników, budżetu, celów, projektów/działań) i udział KR w wypracowywaniu optymalnych działań naprawczych/usprawniających wdrażanie PR,
- 2) bezpośredni przez:
  - a) aktywny udział w realizowanych projektach w ramach PR,
  - b) udział w badaniach nt. wdrażania PR (w tym zidentyfikowanych problemów):

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

- badania ciągłe: formularz oceny wdrażania PR dostępny dla chętnych cały czas na stronie internetowej gminy i w urzędzie miejskim,

- badania okresowe (min. raz na 2 l.): ankieta internetowa/bezpośrednia (wzór formularza stanowi załącznik numer 1 do PR), min. 1 wywiad fokusowy (miejsce spotkania dostosowane do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych; w godzinach, terminach i miejscach umożliwiających udział m.in. osób pracujących, z całej gminy, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym).

Głównym zadaniem prowadzonego monitoringu będzie ocena wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zdiagnozowane problemy społeczne. Ocenie będzie podlegać przede wszystkim:

- wpływ zrealizowanych przedsięwzięć na zdiagnozowane problemy społeczne na obszarze rewitalizacji poprzez analizę wskaźników;
- osiągnięte wskaźniki zakładane w programie rewitalizacji (tj. produktów i rezultatów);
- obieg przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań;
- wpływ i skuteczność zakończonych projektów rewitalizacyjnych, tj. ocena zadań zakończonych w ramach założonego celu i kierunku działania.

W przypadku ewentualnej konieczności aktualizacji PR w uzasadnionych przypadkach, w tym na bazie wyników monitoringu/ewaluacji, PR może być zaktualizowany na wniosek:

-Burmistrza Skwierzyny,

-min. 2/3członków KR,

-min. 300 przedstawicieli grup interesariuszy z OR.

16. ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) projekt Programu Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 – 2023 został przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

ZAŁĄCZNIK NR 1 - BADANIE POSTĘPÓW WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY SKWIERZYNA NA LATA 2016 -2023 (ANKIETA)

1. Czy Pani/Pan wie czego dotyczy Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 -2023? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

- Tak
- Nie
- Nie jestem pewna/pewien

2. Czy Pani/Pan wie jaki obszar na terenie Gminy Skwierzyna został objęty rewitalizacją? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

- Tak
- Nie
- Nie jestem pewna/pewien

3. Czy Pani/Pan miał jakikolwiek kontakt z członkami Komitetu Rewitalizacji (udział w szkoleniu, doradztwie, imprezy, festyny, przedsięwzięcia rewitalizacyjne itp.)? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

- Tak
- Nie
- Nie jestem pewna/pewien

4. Jak Pani/Pan ocenia stan małej infrastruktury na terenie miasta Skwierzyna (parki / miejsca wypoczynku, rekreacji)? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

- Bardzo dobrze
- Raczej dobrze
- Raczej źle
- Bardzo źle

5. Jak Pani/Pan ocenia stan zabytkowej infrastruktury oraz budynków użyteczności publicznej na terenie miasta Skwierzyna ? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

- Bardzo dobrze
- Raczej dobrze

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Raczej źle

Bardzo źle

6. Jak Pani/Pan ocenia w swojej gminie sytuację na rynku pracy?

Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

Bardzo dobrze

Raczej dobrze

Raczej źle

Bardzo źle

7. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone działania rewitalizacyjne?

Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

Bardzo dobrze

Raczej dobrze

Raczej źle

Bardzo źle

8. Czy zauważyła Pani/Pan wzrost liczby turystów odwiedzających Gminę Skwierzyna ?

Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

Zdecydowanie tak

Raczej tak

Raczej nie

Zdecydowanie nie

9. Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyły się możliwości spędzania wolnego czasu w gronie mieszkańców? Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.

Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu

Jest lepiej niż 2 lata temu

Jest gorzej niż 2 lata temu

Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu

Nie ma żadnej różnicy

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

10. Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zauważalny jest rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy Skwierzyna? *Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.*

- Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu
- Jest lepiej niż 2 lata temu
- Jest gorzej niż 2 lata temu
- Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu
- Nie ma żadnej różnicy

11. Czy Pani/Pana zadowolenie z życia w Gminie Skwierzyna zmieniło się w ciągu ostatnich dwóch lat ze względu na poprawę stanu infrastruktury technicznej oraz prowadzonych projektach społecznych? *Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź.*

- Jest zdecydowanie lepiej niż 2 lata temu
- Jest lepiej niż 2 lata temu
- Jest gorzej niż 2 lata temu
- Jest zdecydowanie gorzej niż 2 lata temu
- Nie ma żadnej różnicy

12. Do której z poniższych grup Pani/Pan należy?:

- Mieszkaniec** Gminy (miejscowość/ulica zamieszkania? .....)
- Właściciel/użytkownik wieczysty/zarządzający** nieruchomością w Gminie (miejscowość/ulica nieruchomości? .....)
- Osoba **prowadząca działalność gospodarczą** w Gminie, w tym rolnik (miejscowość/ulica działalności gospodarczej? .....)
- Osoba **planująca prowadzenie działalności gospodarczej** w Gminie, w tym rolnik (miejscowość/ulica działalności gospodarczej? .....)
- Osoba **prowadząca działalność społeczną** w Gminie (miejscowość/ulica działalności społecznej? .....)
- Osoba **planująca prowadzenie działalności społecznej** w Gminie (miejscowość/ulica działalności społecznej? .....)
- Osoba reprezentująca **jednostkę samorządu terytorialnego/organ władzy publicznej** (miejscowość/ulica działania JSR/organu władzy publicznej? .....)
- Żadna z powyższych

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

13. Proszę podać swoją płeć:

☐	K
☐	M

14. Proszę podać swój wiek:

☐	18-25 lat
☐	26-35 lat
☐	36-45 lat
☐	46-55 lat
☐	56-65 lat
☐	powyżej 65 lat

15. Proszę podać swoje wykształcenie:

☐	podstawowe
☐	gimnazjalne
☐	zasadnicze
☐	średnie/policealne
☐	wyższe

ZAŁĄCZNIK NR 2. WZÓR RAPORTU Z MONITORINGU I EWALUACJI WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY SKWIERZYNA NA LATA 2016 – 2023

1. Monitorowane wskaźniki

Wskaźnik	Wartość bazowa	Osiągnięta wartość w okresie sprawozdawczym	Czy osiągnięte zostały zakładane wartości wskaźników?/ Czy poprawie uległy wskaźniki społeczne na terenie OR?
Liczba modernizowanych/budowanych obiektów infrastruktury na rewitalizowanych obszarach			
Liczba zrewitalizowanych parków			
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie			
Liczba seniorów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji			
Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji			
Liczba powstałych spółdzielni socjalnych			
Liczba warsztatów/zajęć/wyjazdów/inicjatyw			
Liczba powołanych Animatorów Społecznych			
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze			

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Udział gospodarstw domowych-stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie gospodarstw domowych ogółem na danym obszarze			
Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze			
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze			
Wskaźnik liczby zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców na danym obszarze			
Miejscowość lub wyznaczony obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia			
Liczba gospodarstw formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi			
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze			
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze			
Liczba rodzin która się zgłosiła o pomoc z			

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych			
Wskaźnik wykroczeń wg Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa na 100 mieszkańców na danym obszarze			
Udział usług charakterystycznych dla obszarów zdegradowanych, np. pożyczki krótkoterminowe, lombardy, w ogólnej liczbie przedsiębiorców			

2. Zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	
Typ projektu	
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	
Typ projektu	
Obszar rewitalizacji	
Cel rewitalizacji	
Kierunek działania	
Podmioty realizujące projekt	
Sfery oddziaływania projektów	
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	
Zakres przedsięwzięcia	
Wartość projektu	

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Osiągnięte rezultaty	
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Okres realizacji	

3. Informacje o napotkanych problemach

Problem	Sposoby minimalizacji skutków napotkanych problemów i działania naprawcze

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

ZAŁĄCZNIK NR 3. WZÓR FORMULARZA OCENY WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY SKWIERZYNA NA LATA 2016 – 2023

1. Ocena Komitetu Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji	
Data powołania :	
Ilość członków :	
Skład osobowy:	
Ilość spotkań KR:	
Zakres działań KR:	

2. Wartości osiągniętych wskaźników

Wskaźnik	Wartość zakładana w PR	Osiągnięta wartość w okresie sprawozdawczym w roku 2019	Osiągnięta wartość w okresie sprawozdawczym w roku 2021	Osiągnięta wartość w okresie sprawozdawczym w roku 2023	Razem
Liczba modernizowanych/ budowanych obiektów infrastruktury na rewitalizowanych obszarach					
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie					
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów					

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Liczba seniorów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji					
Liczba uczniów objętych wsparciem z obszaru rewitalizacji					
Liczba powstałych spółdzielni socjalnych					
Liczba warsztatów/zajęć/wyjazdów/inicjatyw					
WNIOSKI					

3. Zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nazwa przedsięwzięcia infrastrukturalnego	
Typ projektu	
Nazwa komplementarnego przedsięwzięcia „miękkiego”	
Typ projektu	
Obszar rewitalizacji	
Cel rewitalizacji	
Kierunek działania	
Podmioty realizujące projekt	
Sfery oddziaływania projektów	
Interesariusze działań rewitalizacyjnych	
Zakres przedsięwzięcia	

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Wartość projektu	
Osiągnięte rezultaty	
Sposób oceny i zamierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Okres realizacji	

4. Raport z działań partycypacyjnych interesariuszy we wdrażaniu PR

Zakres	ANALIZA Okres sprawozdawczy - 2019	ANALIZA Okres sprawozdawczy - 2019	ANALIZA Okres sprawozdawczy - 2019	Wnioski
Opis działań partycypacyjnych (termin i sposób przeprowadzonego badania)				
PYTANIA				
Czy Pani/Pan wie czego dotyczy Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016 -2023?				
Czy Pani/Pan wie jaki obszar na terenie Gminy Skwierzyna został objęty rewitalizacją?				
Czy Pani/Pan miał jakkolwiek kontakt z członkami Komitetu Rewitalizacji (udział w szkoleniu, doradztwie,				

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

impresy, festyny, przedsięwzięcia rewitalizacyjne itp.)?				
Jak Pani/Pan ocenia stan małej infrastruktury na terenie miasta Skwierzyna (parki / miejsca wypoczynku, rekreacji)?				
Jak Pani/Pan ocenia stan zabytkowej infrastruktury oraz budynków użyteczności publicznej na terenie miasta Skwierzyna ?				
Jak Pani/Pan ocenia w swojej gminie sytuację na rynku pracy?				
Jak Pani/Pan ocenia prowadzone działania rewitalizacyjne?				
Czy zauważyła Pani/Pan wzrost liczby turystów odwiedzających Gminę Skwierzyna ?				
Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyły się możliwości spędzania wolnego czasu w gronie mieszkańców?				

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Czy Pani/Pana zdaniem w ciągu ostatnich dwóch lat zauważalny jest rozwój przedsiębiorczość i na terenie Gminy Skwierzyna?				
Czy Pani/Pana zadowolenie z życia w Gminie Skwierzyna zmieniło się w ciągu ostatnich dwóch lat ze względu na poprawę stanu infrastruktury technicznej oraz prowadzonych projektach społecznych?				
Krótką charakterystyka dot. osób biorący w badaniu (wiek, płeć, wykształcenie, grupa społeczna)				

5. Informacje o napotkanych problemach

Problem	Zastosowane sposoby minimalizacji skutków napotkanych problemów i działania naprawcze

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

SPIS MAP

Mapa 1. Położenie gminy Skwierzyna w powiecie międzychyckim.....	22
Mapa 2. Gmina Skwierzyna	23
Mapa 3. Pomniki przyrody na terenie gminy Skwierzyna	35
Mapa 4. Obszar zdegradowany na terenie gminy Skwierzyna	58
Mapa 5. Obszar rewitalizacji na terenie miasta Skwierzyna – podobszary I-VI.....	60
Mapa 6. Obszar rewitalizacji na terenie miasta Skwierzyna – podobszar VII.....	61

SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1. Bory Chrobotkowe Puszczy Noteckiej	33
Fotografia 2. Cmentarz żydowski w Skwierzynie	36
Fotografia 3. Cech rzemiosł.....	37
Fotografia 4. Ulica Marszałka Piłsudskiego w Skwierzynie	38
Fotografia 5. Neoromański kościół filialny św. Zbawiciela w Skwierzynie.....	39
Fotografia 6. Spływ kajakowy.....	41
Fotografia 7. Warsztaty w Skwierzyńskim Ośrodku Kultury	146
Fotografia 8. Warsztaty w Skwierzyńskim Ośrodku Kultury	146
Fotografia 9. Warsztaty w Murzynie	147
Fotografia 10. Warsztaty w Trzebiszewie	147
Fotografia 11. Spacer studyjny w Skwierzynie	148
Fotografia 12. Spacer studyjny w Skwierzynie	148

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. Klasyfikacja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej.....	5
Schemat 2. Cechy programu rewitalizacji	7
Schemat 3. Przykładowy schemat działań rewitalizacyjnych nr 1	8
Schemat 4. Przykładowy schemat działań rewitalizacyjnych nr 2	9
Schemat 5. Trasy nordic walking na terenie gminy Skwierzyna	39
Schemat 6. Szlaki rowerowe na terenie gminy Skwierzyna	40
Schemat 7. SWOT	41
Schemat 8. Wizja stanu obszaru rewitalizacji	74
Schemat 9. Cel rewitalizacji oraz kierunki działań	76
Schemat 10. Biuro Rewitalizacji (BR).....	155
Schemat 11. Komitet Rewitalizacji	157

SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność z dokumentami na szczeblu krajowym	12
Tabela 2. Zgodność z dokumentami na szczeblu regionalnym	16
Tabela 3. Zgodność z dokumentami na szczeblu lokalnym.....	18
Tabela 4. Dane podstawowe	22
Tabela 5. Przyrost naturalny w gminie Skwierzyna w latach 2010 – 2014.	24
Tabela 6. Wykaz placówek oświatowych na terenie gminy Skwierzyna.....	28

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 7. Analiza SWOT dla gminy Skwierzyna	42
Tabela 8. Podział miasta Skwierzyna na potrzeby delimitacji w ramach opracowania programu rewitalizacji.....	45
Tabela 9. Analiza wskaźnikowa dla miasta Skwierzyna cz. I	49
Tabela 10. Analiza wskaźnikowa dla miasta Skwierzyna cz. II	50
Tabela 11. Analiza wskaźnikowa dla miasta Skwierzyna cz. III	51
Tabela 12. Analiza wskaźnikowa dla obszaru wiejskiego gminy Skwierzyna cz. I.....	53
Tabela 13. Analiza wskaźnikowa dla obszaru wiejskiego gminy Skwierzyna cz. II.....	54
Tabela 14. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla miasta i sołectw	56
Tabela 15. Obszar rewitalizacji na terenie miasta Skwierzyna	62
Tabela 16. Powierzchnia oraz ludność części miasta Skwierzyna wybranej do obszaru rewitalizacji.....	63
Tabela 17. Szczegółowa analiza wskaźnikowa obszaru wybranego do rewitalizacji	66
Tabela 18. Zidentyfikowane problemy na obszarze rewitalizacji	72
Tabela 19. Wskaźniki dot. projektów głównych.....	77
Tabela 20. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1	78
Tabela 21. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2	80
Tabela 22. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3	82
Tabela 23. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4	84
Tabela 24. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5	87
Tabela 25. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6	90
Tabela 26. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7	91
Tabela 27. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8	94
Tabela 28. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9	96
Tabela 29. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 10	98
Tabela 30. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11	100
Tabela 31. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 12	102
Tabela 32. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 13	105
Tabela 33. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 14	107
Tabela 34. Projekty główne - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 15	109
Tabela 35. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1	112
Tabela 36. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2	114
Tabela 37. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3	116
Tabela 38. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4.....	117
Tabela 39. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5	120
Tabela 40. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 6.....	121
Tabela 41. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 7.....	123
Tabela 42. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 8.....	124
Tabela 43. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 9.....	126
Tabela 44. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 10.....	128
Tabela 45. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 11.....	129
Tabela 46. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 12.....	132
Tabela 47. Projekty uzupełniające - Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 13.....	133
Tabela 48. Sfery oddziaływania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	137
Tabela 49. Silne strony gminy Skwierzyna	149
Tabela 50. Słabe strony gminy Skwierzyna	150
Tabela 51. Szanse dla gminy Skwierzyna	151

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023

Tabela 52. Zagrożenia dla gminy Skwierzyna	152
Tabela 53. Główne projekty– harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	158
Tabela 54. Projekty uzupełniające – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	164

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Ludność w gminie Skwierzyna w latach 2010 – 2015	24
Wykres 2. Struktura ludności wg grup wiekowych w gminie Skwierzyna	25
Wykres 3. Wydatki budżetu gminy Skwierzyna	26
Wykres 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Skwierzyna	27
Wykres 5. Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2008 - 2015.....	28
Wykres 6. Poziom wykształcenia w gminie Skwierzyna w roku 2011.....	30
Wykres 7. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w latach 2010 – 2015.....	31
Wykres 8. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego	44
Wykres 9. Jakie grupy powinny reprezentować osoby wchodzące w skład Komitetu Rewitalizacji.....	153
Wykres 10. Ile osób powinien liczyć Komitet Rewitalizacji.....	153
Wykres 11. Ile lat powinna trwać kadencja Komitetu Rewitalizacji	154

Program Rewitalizacji Gminy Skwierzyna na lata 2016-2023